

33.105.44 (480)

KERTOMUS

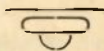
KERTOMUS

Suomen Ammattijärjestön toiminnasta

Toisesta yleisestä kokouksesta v. 1909 loppuun
ynnä Pöytäkirja Valtuuston kokouksesta ja
Liite (Piirteitä Ruotsin suur'ottelusta).

Toimitti

EERO HAAPALAINEN

HELSINKI,

Työväen kirjapaino 1910.

331.105.44 (480) KER

Työväenliikkeen kirjasto

Ammattijärjestön kokoonpano.

Sitten Ammattijärjestön toisen yleisen edustajakokouksen on tapahtunut Ammattijärjestön kokoonpanossa seuraavat muutokset.

Pohjolan Tukkiyöläisten rengas yhtyi edustajakokouksensa päätöksen mukaan marraskuun 7 p:ltä *Suomen Saha-teollisuustyöväen* liittoon. Yhtyminen laskettiin 1 p:stä tammikuuta 1910.

Suomen sähkötyöntekijäin liitto yhtyi lokakuun 1 p:stä *Suomen Metallityöntekijäin liittoon*.

Suomen Rauta- ja Metallisorvaajain liitto yhtyi samoin Suomen Metallityöntekijäin liittoon 1 p:stä marraskuuta.

Kun liittojen luku on ollut 29 ja 3 liittoa yhtymisen kautta hävinnyt, ei vuoden lopussa Ammattijärjestössä ollut kuin seuraavat 26 liittoa:

N:o	1	Suomen	Lasiteollisuustyöväen
"	2	"	Nahanjalostustyöntekijäin
"	3	"	Tie- ja vesirakennustyöntekijäin
"	4	"	Kirjansitojain
"	5	"	Puutyöntekijäin
"	6	"	Räätäliityöntekijäin
"	7	"	Satulaseppäin
"	8	"	Sukeltajain
"	9	"	Sahateollisuustyöväen
"	10	"	Paperiteollisuustyöväen
"	11	"	Jalkinetyöntekijäin
"	12	"	Kulta- ja hopeatyöntekijäin

N:o	13	Suomen	Leipurityöntekijäin
"	14	"	Kivityöntekijäin
"	15	"	Satama- ja vesiliikennetyöntekijäin
"	16	"	Kutomateollisuustyöväen
"	17	"	Ompelijattarien
"	18	"	Kaakeli-, fajanssi- ja uunintekijäin
"	19	"	Metallityöntekijäin
"	20	"	Putkityöntekijäin
"	21	"	Sos.-dem. sanomalehtimiesten
"	22	"	Läkki-, pelti ja vaskiseppäin
"	23	"	Kirjaltajain
"	24	"	Tehdas- ja sekatyöväen
"	25	"	Muurarien
"	26	"	S. v. r. konepajain t.-y.

Sitten kun Tehdas- ja sekatyöväen liitto perustettiin on siihen yhtynyt Kymin tiilitehtaalaisen a.-o. ja S. V. R. rata- ja rakennustyöväen Helsingin piiri, joten yhdistyksistä on enää jälellä vaan S. V. R. Konepajain työväenyhdistys.

Toisen yleisen kokouksen päätöksen mukaan myös *Paikallisjärjestöt* tulivat poistumaan ja antoi toimikunta kehotuksen että nämä kehottaisivat osastojaan yhtymään vastaaviin liittoihin, joka muutamia poikkeuksia lukuunottamatta on tapahtunutkin.

Työttömyys, työaika, palkat ja niiden tutkiminen.

Sen tutkimuksen tulokset, jota vuoden varrella toimitettiin Teollisuushallituksen avulla työväen oloista, ovat nyt seuraavat:

Eri kuukausina annettujen kaavakkeiden luku, verrattuna edellisiin kuukausiin ilmenee seuraavasta taulusta:

	Käytettyjä kaavoja:		Lisäys eli vähennys
Tammikuulla	13,533	—	—
Helmikuulla	13,896	+	363
Maaliskuulla	11,416	—	2,480

	Käytettyjä kaavoja:		Lisäys eli vähennys
Huhtikuulla	9,587	—	1,829
Toukokuulla	7,617	—	1,970
Kesäkuulla	6,347	—	1,270
Heinäkuulla	5,872	—	475
Elokuulla	5,547	—	325
Syyskuulla	5,873	+	326
Lokakuulla	5,500	—	373
Marraskuulla	4,921	—	579
Joulukuulla	3,873	—	1,048

Kuten näkyy on työttömyystutkimuksen tulos v. 1909 erittäin huono, kun ammattiyhdistysten täyttämäin kaavakkeiden luku on säännöllisesti alentunut. Poikkeuksen tästä tekevät ainoastaan helmi- ja syyskuut. Ammattijärjestön viime vuosikertomuksen mukaan oli Ammattijärjestön jäsenmäärä tuossa 24,000 paikoilla. Tilastoja antaneiden jäsenien lukumäärä näyttää siis prosenteissa näin:

	0/0		0/0
Tammikuulla	56.4	Heinäkuulla	24.5
Helmikuulla	57.9	Elokuulla	23.1
Maaliskuulla	47.6	Syyskuulla	24.5
Huhtikuulla	39.9	Lokakuulla	22.9
Toukokuulla	31.7	Marraskuulla	20.5
Kesäkuulla	26.4	Joulukuulla	16.1

Kun saadut tiedot näin ovat säännöllisesti vähentyneet, niin että muutamilta seuduilta ja joistakin ammateista on tullut ainoastaan jokunen kaavake, joista on mahdoton mitään loppupäätöstä tehdä, täytyy tämä yleissilmäys rajoittaa ainoastaan sellaisiin ryhmiin, joista on kaavakkeita lähetetty ainakin 300 kuukautta kohti. Ne ammatit jotka suunnilleen täyttävät tämän ehdon ovat seuraavat: metallityöläiset, kivi-työntekijät, paperityöläiset, sahatyöläiset, puutyöntekijät, sekatyöläiset, y. m. Paikkakuntiin nähden ovat Helsinki ja Tampere etupäässä paraiten edustettuna.

Erittäin tärkeätä on tutustua työttömyyteen rakennus-työläisten keskuudessa, joka niin suuressa määrin on riippuva vuoden ajoista. Tässä tilastossa edustavat niitä ryhmiä etupäässä muurarit ja maalarit. Sekatyöläiset ottivat osaa tilaston keräykseen vasta vuoden viime neljänneksellä s. o. loka-, marras- ja joulukuilla, joten siltä alalta ei ole saatu varmoja tietoja. Vaikka nämät liitot eivät täytäkään tuota 300 kaavakkeen ehtoa, on niitä sentään käsitelty tässä selostuksessa.

Tässä mainitut ammatit ja seudut ovat käsitelty kukin erikseen, sitten seuraa tiedot kaikista kaupungeista, maaseuduilta ja lopuksi koko maasta.

Metallityöntekijöillä oli kuukauden kuluessa ja sen viimeisenä päivänä työttömyysprosentti:

	Kuukauden viimeisenä päivänä	kuukauden kuluessa: korkeintaan 6 päivää	7—18 päivää	enempi kuin 18 p.	kaikkiaan
	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0
Tammikuulla	20.1	15.6	6.9	19.7	42.2
Helmikuulla	22.1	12.0	4.7	21.6	38.3
Maaliskuulla	21.4	10.9	3.8	21.6	36.3
Huhtikuulla	18.2	11.9	7.8	14.4	34.1
Toukokuulla	5.9	9.8	7.7	4.2	21.7
Kesäkuulla	4.1	13.1	3.5	2.8	19.4
Heinäkuulla	1.9	8.6	3.1	1.4	13.1
Elokuulla	2.3	9.0	2.6	1.1	12.7
Syyskuulla	2.8	12.8	4.4	3.4	20.6
Lokakuulla	4.9	9.6	5.0	3.2	17.8
Marraskuulla	6.7	9.8	4.9	3.3	18.0
Joulukuulla	12.8	12.3	6.2	6.7	25.2

Työttömyys, joka vuoden alussa oli erittäin suuri vähennee suven aikana, on vähin heinä- ja elokuuiden aikana, mutta kohoa taas syksyn ja talven aikana. Vuoden alussa oli niiden työttömien metallityöntekijäin luku erittäin suuri,

jotka suurimman osan kuukautta olivat työtönnä. Syynä tähän suureen työttömyyteen, oli kai etupäässä löydettyä siinä pitkäaikaisessa sulussa, joka vallitsi Helsingin metallitehtaissa. Vertaillen työ- sekä työttömyyspäivien lukua toisiinsa prosenteissa, suhtautuvat ne metallityöläisillä seuraavasti:

	Työn- puute	sairaus	sulku tai lakko	summa
	0/0	0/0	0/0	0/0
Tammikuulla	6.5	1.4	17.9	25.8
Helmikuulla	5.3	1.5	18.9	25.7
Maaliskuulla	4.7	1.7	17.8	24.2
Huhtikuulla	5.2	1.7	15.0	21.9
Toukokuulla	3.9	1.1	5.1	10.1
Kesäkuulla	4.2	1.2	0.5	5.9
Heinäkuulla	2.3	1.2	0.4	3.5
Elokuulla	2.2	1.0	0.2	3.4
Syyskuulla	4.7	1.6	0.0	6.3
Lokakuulla	5.2	1.6	0.1	6.9
Marraskuulla	5.4	1.7	—	7.1
Joulukuulla	9.5	1.8	—	11.3

Ylläolevasta käy selvästi ilmi, mikä suuri osa, metallityöalalla vallinneilla työselkkauksilla oli työttömyyteen nähdessä vuoden neljän ensimmäisen kuukauden aikana.

Keskimääräinen työaika, päiväpalkka ja tuntipalkka jakautuu seuraavasti:

	K e s k i m ä ä r ä i n e n		
	työpäivä	päiväpalkka	tuntipalkka
	tuntia	mk.	p.
Tammikuulla	9.4	3: 85	40
Helmikuulla	9.5	3: 95	41
Maaliskuulla	9.5	3: 95	41
Huhtikuulla	9.6	4: 02	41
Toukokuulla	9.6	4: 14	43

K e s k i m ä ä r ä i n e n
työpäivä päiväpalkka tuntipalkka

	tuntia	mk.	p.
Kesäkuulla	9.5	4: 12	43
Heinäkuulla	9.5	4: 21	44
Elokuulla	9.6	3: 87	40
Syyskuulla	9.6	4: 15	43
Lokakuulla	9.6	4: 12	42
Marraskuulla	9.5	4: 05	42
Joulukuulla	9.5	4: 06	43

Työriitoihin nähden metalliteollisuuden alalla Helsingissä, vuoden alussa, julaistaan tässä työttömyysnumeroita siltä alalta tammi — toukokuuden aikoina:

Kuukauden kuluessa:

	Kuukauden viimeisenä päivänä	korkeintaan 6 päivää	7—18 päivää	yli 18 päivää	kaikkiaan
	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0
Tammikuulla	54.9	4.9	8.1	60.0	73.0
Helmikuulla	65.8	3.5	5.2	68.6	77.3
Maaliskuulla	72.2	3.6	2.0	71.7	77.3
Huhtikuulla	52.6	3.8	16.7	49.8	70.3
Toukokuulla	9.3	11.9	23.7	9.3	44.9

Työttömyyden syynä oli:

	työnpuute	sairaus	sulku eli lakko	summa
	0/0	0/0	0/0	0/0
Tammikuulla	4.1	0.8	61.6	66.5
Helmikuulla	3.1	0.6	68.8	72.5
Maaliskuulla	3.4	0.8	69.3	73.5
Huhtikuulla	7.0	1.0	55.8	63.8
Toukokuulla	6.8	0.9	19.4	27.1

Huippuunsa kohosi työttömyys, työselkkausten vaikutuksesta, helmi- ja maaliskuulla. Sitten alkaa se vähetä huhtikuulla ja häviää toukokuun lopulla.

Kivityöntekijäin kesken oli työttömyys prosentti seuraava kuukauden viime päivänä ja kuukauden kuluessa:

	Kuukauden viimeinen päivä	korkeintaan 6 päivää	7—18 päivää	yli 18 päivää	kaikkiaan
	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0
Tammikuulla	16.0	17.7	13.6	12.0	43.3
Helmikuulla	12.3	21.5	13.2	5.7	40.4
Maaliskuulla	11.9	22.3	14.7	7.0	44.0
Huhtikuulla	23.8	15.0	15.7	8.7	39.4
Toukokuulla	8.1	20.7	11.3	4.0	36.0
Kesäkuulla	7.0	18.7	8.4	4.7	31.8
Heinäkuulla	5.2	14.9	7.9	2.0	24.8
Elokuulla	6.2	16.5	9.2	2.5	28.2
Syyskuulla	18.2	14.8	19.7	7.9	42.4
Lokakuulla	15.9	21.6	15.1	6.3	43.0
Marraskuulla	20.3	18.2	17.1	9.7	45.0
Joulukuulla	32.1	17.1	19.1	17.1	53.3

Työttömyys kivityöntekijäin keskuudessa on ollut varsin suuri. Suven kuluessa se tosin jonkun verran aleni, mutta syksyllä kohosi se jo korkeammalle, kun vuoden alussa.

Työttömyyden syyt prosenteissa esiintyvät näin:

	Työnpuute	sairaus	sulku tai lakko	summa
	0/0	0/0	0/0	0/0
Tammikuulla	20.5	2.2	—	22.7
Helmikuulla	13.5	2.2	—	15.7
Maaliskuulla	13.6	2.3	—	15.9
Huhtikuulla	18.3	1.9	0.3	20.5
Toukokuulla	11.1	2.3	—	13.4
Kesäkuulla	7.9	2.8	—	10.7

	työnpuute	sairaus	sulku tai lakko	summa
	%	%	%	%
Heinäkuulla	6.1	2.4	—	8.5
Elokuulla	7.2	2.4	—	9.6
Syyskuulla	14.7	2.9	—	17.6
Lokakuulla	15.9	1.8	—	17.7
Marraskuulla	19.3	2.7	—	22.0
Joulukuulla	27.4	3.6	—	31.0

Työselkkaukset kivityöalalla eivät ole sanottavasti vaikuttaneet työttömyyteen, vaan on syynä ollut pakollinen työttömyys. Sairauden kautta menetettyjen työpäivien luku on huomattavan suuri, tehden melkein koko vuoden yli 2 %.

	työpäivä keskimäärin	päiväpalkka keskimäärin	tuntipalkka keskimäärin
	tuntia	mk.	p.
Tammikuulla	7.7	3: 94	51
Helmikuulla	8.3	4: 20	50
Maaliskuulla	8.9	4: 40	49
Huhtikuulla	9.2	4: 71	51
Toukokuulla	9.4	4: 76	51
Kesäkuulla	9.3	4: 86	52
Heinäkuulla	9.3	5: 15	55
Elokuulla	9.4	5: 16	55
Syyskuulla	9.4	4: 91	52
Lokakuulla	8.9	4: 57	51
Marraskuulla	8.1	4: 17	51
Joulukuulla	7.7	3: 68	48

Ylläolevasta käy selvästi ilmi sesonkityön luonne kivityöläisiin nähden: talvella lyhyt työpäivä ja siitä johtuvat pienemmät palkat. Suvella pitempi työpäivä, mutta samalla myös korkeampi päivä- ja tuntipalkka.

Paperityöläisten keskuudessa on työttömyys ollut seuraava:

	kuukauden viime päivänä	kuukauden korkeintaan 6 päivää	kuukauden 7—8 päivää	kuudessa: yli 18 päivää	kaikkiaan
	%	%	%	%	%
Tammikuulla	36.5	7.7	6.5	34.0	48.2
Helmikuulla	33.3	8.8	3.7	31.3	43.8
Maaliskuulla	37.0	7.4	3.0	35.7	47.1
Huhtikuulla	35.5	7.0	4.6	34.2	45.8
Toukokuulla	5.1	11.4	3.9	4.7	20.0
Kesäkuulla	1.0	7.5	1.5	0.9	9.9
Heinäkuulla	1.9	7.4	1.0	0.6	9.0
Elokuulla	0.9	5.9	2.3	0.3	8.5
Syyskuulla	3.0	7.8	3.5	1.7	13.0
Lokakuulla	3.4	7.9	1.3	2.7	11.9
Marraskuulla	5.3	5.9	2.4	5.9	14.2
Joulukuulla	5.6	6.8	2.7	4.8	14.3

Vuoden neljänä ensimmäisenä kuukautena oli työttömyys paperityöläisten keskuudessa tavattoman suuri, riippuen etupäässä työnsulusta useoissa paperitehtaissa. Se ilmenee seuraavasta taulukosta. Syksyn tullessa on työttömyys paperityöalalla melkoisesti lisääntynyt.

Työttömyyden syyt näkyvät seuraavasta taulukosta:

	työnpuute	sairaus	sulku tai lakko	summa
	%	%	%	%
Tammikuulla	3.5	1.1	33.1	37.7
Helmikuulla	2.4	1.0	30.3	33.7
Maaliskuulla	2.4	1.0	34.1	37.5
Huhtikuulla	3.2	1.5	33.4	38.1
Toukokuulla	4.7	1.2	1.9	7.8
Kesäkuulla	0.9	0.8	0.5	2.2
Heinäkuulla	0.8	0.7	0.6	2.1
Elokuulla	0.9	1.1	—	2.0
Syyskuulla	2.3	1.3	—	3.6
Lokakuulla	3.1	0.9	—	4.0
Marraskuulla	6.2	1.4	—	7.6
Joulukuulla	5.2	1.8	—	7.0

Kuten ylläolevasta näkyy, johtuu vuoden alussa vallinnut suuri työttömyys etupäässä työriidoista.

	työpäivä keskimäärin	päiväpalkka keskimäärin	tuntipalkka keskimäärin
	tuntia	mk.	p.
Tammikuulla	8.6	3: 22	37
Helmikuulla	8.9	3: 16	35
Maaliskuulla	8.8	3: 20	36
Huhtikuulla	8.7	3: 27	36
Toukokuulla	8.8	3: 29	37
Kesäkuulla	9.3	3: 32	37
Heinäkuulla	8.8	3: 31	37
Elokuulla	8.8	3: 35	37
Syyskuulla	8.8	3: 28	36
Lokakuulla	8.9	3: 34	37
Marraskuulla	9.5	3: 36	35
Joulukuulla	9.5	3: 25	34

Sahateollisuustyöväen keskuudessa on työttömyys ollut:

	kuukauden viime päivänä	kuukauden korkeintaan 6 päivää	kuukauden kuluessa: 7—18 päivää	kuukauden kuluessa: yli 18 päivää	kaikkiaan
	%	%	%	%	%
Tammikuulla	14.3	25.2	13.2	12.7	51.1
Helmikuulla	13.4	20.1	10.6	9.3	40.0
Maaliskuulla	21.2	23.3	15.3	11.4	50.0
Huhtikuulla	31.7	21.5	26.4	18.5	66.4
Toukokuulla	12.0	24.0	21.5	7.5	53.0
Kesäkuulla	5.4	23.0	6.0	3.0	32.0
Heinäkuulla	4.4	15.9	6.0	2.1	24.0
Elokuulla	7.5	22.9	4.7	3.5	31.1
Syyskuulla	12.0	22.8	9.2	5.1	37.1
Lokakuulla	14.5	26.3	11.1	4.0	41.4
Marraskuulla	25.0	22.3	18.2	7.0	47.5
Joulukuulla	31.7	21.3	17.6	18.2	57.1

Myös sahatyöläiset ovat kärsineet työttömyydestä, mikä syksyllä on ollut verraten suurempi kuin keväätalvella. Se verrannollinen lukumäärä työläisiä, jotka ovat olleet työttöminä kauemmin kuin kuukauden, on kuitenkin pienempi kuin monessa muussa ammatissa, mutta niiden työläisten luku, jotka ovat olleet työttöminä korkeintaan 6 päivää kuukaudessa, on erittäin suuri. Tästä voisi vetää sen johtopäätöksen, että työttömyys sahatyöväen keskuudessa aina uusiintuu, vaikka lyhyemmäksi ajaksi. Kenties johtuu se usein uudistuvista ylössanomisista työnantajain puolelta sekä siitä johtuvien muutoksien vuoksi työpaikasta toiseen. Mitään varmoja tietoja ei tästä kuitenkaan ole saatavissa.

Työttömyyden syyt esiintyy seuraavasta:

	työnpuute	sairaus	sulku tai lakko	summa
	%	%	%	%
Tammikuulla	13.9	2.3	6.7	22.9
Helmikuulla	9.0	2.4	5.3	16.7
Maaliskuulla	14.2	2.6	3.7	20.5
Huhtikuulla	34.8	2.2	0.1	37.1
Toukokuulla	18.7	2.4	0.1	21.2
Kesäkuulla	5.4	1.5	0.3	7.2
Heinäkuulla	3.7	2.8	0.0	6.5
Elokuulla	6.4	2.4	—	8.8
Syyskuulla	8.5	2.8	—	11.3
Lokakuulla	12.1	1.6	—	13.7
Marraskuulla	15.8	3.1	0.1	19.0
Joulukuulla	25.5	1.9	0.5	27.9

Työriidat, joita on ollut ainoastaan vuoden alussa, eivät ole paljoakaan vaikuttaneet työttömyyteen. Sairauden kautta menetettyjen työpäiväin luku sitä vastoin on melkoisen suuri.

	työpäivä keskimäärin	päiväpalkka keskimäärin	tuntipalkka keskimäärin
	tuntia	mk.	p.
Tammikuulla	9.8	3: 30	33
Helmikuulla	9.8	3: 29	33
Maaliskuulla	9.9	3: 26	33
Huhtikuulla	9.9	3: 18	32
Toukokuulla	10.0	3: 49	35
Kesäkuulla	10.1	4: 24	42
Heinäkuulla	10.0	4: 26	42
Elokuulla	10.0	4: 23	42
Syyskuulla	10.1	4: 07	40
Lokakuulla	10.0	3: 89	39
Marraskuulla	9.9	3: 51	35
Joulukuulla	9.8	3: 27	33

Keskimääräinen tuntipalkka sahatyöläiselle pysyttelee talviaikaan tuossa 33 pennin paikoilla. Suvella kohoaa se noin 40 penniin, joskus ylikin. Kun työaika suvella on pitempi kuin talvella, kohoaa sen vuoksi ansio korkeammaksi suvella.

Puutyöntekijät. Kun sahateollisuudella on johtava asema Suomen teollisuuden riveissä, ovat sen ryhmän työläiset joutuneet eroon toisista puutyöläisistä. Tähän puutyöläisten ryhmään kuuluu etupäässä kirvesmiehet ja puusepät. Työttömyyttä heidän keskinsä on ollut seuraavasti:

	kuukauden viime päivänä	kuukauden korkeintaan 6 päivää	kuukauden kuluessa: 7—18 päivää	kuukauden kuluessa: yli 18 päivää	kaikkiaan
	%	%	%	%	%
Tammikuulla	22.7	12.8	13.0	17.1	42.9
Helmikuulla	14.7	12.1	11.6	11.3	35.0
Maaliskuulla	11.9	13.7	8.6	9.9	32.2
Huhtikuulla	12.0	11.6	8.4	6.4	26.4
Toukokuulla	5.8	11.8	6.6	3.2	21.6

	kuukauden viime päivänä	kuukauden kuluessa:			
		korkeintaan 6 päivää	7—18 päivää	yli 18 päivää	kaikkiaan
	%	%	%	%	%
Kesäkuulla	5.8	10.1	7.2	3.4	20.7
Heinäkuulla	5.2	11.1	5.7	2.4	19.2
Elokuulla	5.2	11.9	4.8	2.0	18.7
Syyskuulla	7.4	10.5	6.6	3.3	20.4
Lokakuulla	10.5	11.3	8.8	3.8	23.9
Marraskuulla	15.4	9.1	13.1	8.2	30.4
Joulukuulla	25.3	15.0	14.1	13.3	42.4

Puutyöläisiltä on tuo suuri työttömyys, joka vuoden alussa vallitsi, suven aikana jossain määrässä alennut, mutta sittenkin on työttömyys vielä verraten suuri.

Työttömyyden syyt esiintyvät seuraavasta:

	työnpuute	sairaus	sulku tai lakko	summa
	%	%	%	%
Tammikuulla	21.1	2.0	3.7	26.8
Helmikuulla	15.0	2.4	1.7	19.1
Maaliskuulla	11.4	2.1	1.5	15.0
Huhtikuulla	10.4	1.9	1.5	13.8
Toukokuulla	6.0	1.3	1.2	8.5
Kesäkuulla	5.0	2.2	0.5	7.7
Heinäkuulla	4.5	1.4	0.6	6.5
Elokuulla	4.8	1.1	—	5.9
Syyskuulla	6.3	0.9	—	7.2
Lokakuulla	8.0	1.9	—	9.9
Marraskuulla	14.8	1.6	—	16.4
Joulukuulla	20.3	2.3	—	22.6

Ainoastaan vuoden alussa vaikutti metallisulku jossain määrin työttömyyttä. Pääasiassa on työnpuute ammatissa saanut aikaan työttömyyttä. Kun sahatyöläisillä näyttää työttömyys olevan suurempi vuoden lopussa kun sen alussa,

näyttää työttömyys puutyöläisten kesken olevan vähempi syystalvella, kuin vuoden ensikuukausina.

	työpäivä keskimäärin	päiväpalkka keskimäärin	tuntipalkka keskimäärin
	tuntia	mk.	p.
Tammikuulla	8.7	3: 88	44
Helmikuulla	8.9	3: 90	43
Maaliskuulla	9.1	4: 02	44
Huhtikuulla	9.4	4: 11	43
Toukokuulla	9.5	4: 27	45
Kesäkuulla	9.4	4: 35	46
Heinäkuulla	9.5	4: 41	47
Elokuulla	9.5	4: 48	47
Syyskuulla	9.3	4: 40	46
Lokakuulla	9.3	4: 33	47
Marraskuulla	8.9	4: 17	47
Joulukuulla	8.7	3: 92	44

Rakennuskautena, lämpösenä vuoden aikana pidennetään puutyöläisten työaikaa, joten ansio myös tuntia kohden nousee. Sen vuoksi korkeampi tuntipalkka on voinut pysytellä joskus syksyisin vieläpä marraskuuhun asti.

Muurarit. Työttömyys muurarien kesken on ollut:

	kuukauden viime päivänä	kuukauden kuluessa: korkeintaan 6 päivää	7—18 päivää	yli 18 päivää	kaikkiaan
	%	%	%	%	%
Tammikuulla	55.4	9.0	23.8	43.4	76.2
Helmikuulla	47.6	15.8	17.8	37.6	71.2
Maaliskuulla	44.0	14.6	23.5	37.1	75.2
Huhtikuulla	34.7	22.0	26.5	25.4	73.9
Toukokuulla	23.2	32.4	21.6	7.6	61.6
Kesäkuulla	12.8	33.3	18.8	3.4	55.6

	kuukauden		kuukauden kuluessa:		
	viime	korkeintaan	7—18	yli 18	kaikkiaan
	päivänä	6 päivää	päivää	päivää	
	%	%	%	%	%
Heinäkuulla	6.0	31.6	8.6	1.7	41.9
Elokuulla	10.7	19.1	12.8	3.2	35.1
Syyskuulla	13.8	22.3	20.2	4.3	46.8
Lokakuulla	15.9	15.9	18.2	3.4	37.5
Marraskuulla	44.8	19.6	37.9	11.5	69.0
Joulukuulla	54.2	15.7	19.3	38.5	73.5

Nämät numerot näyttävät tavattoman suurta työttömyysprosenttia koko vuodelta, mutta erittäin talvikuukausina. Pitkäaikainen työttömyys näyttää vähenevän suvikuukausina, mutta lyhytaikainen työttömyys tuntuu pikemmin suuremmalta suvella kun talvella.

Syynä työttömyyteen on ollut:

	työnpuute	sairaus	sulku tai lakko	summa
	%	%	%	%
Tammikuulla	58.0	0.4	—	58.4
Helmikuulla	47.8	1.4	—	49.2
Maaliskuulla	49.0	0.5	—	49.5
Huhtikuulla	44.4	1.2	—	45.6
Toukokuulla	22.6	1.2	—	23.8
Kesäkuulla	14.2	1.5	—	15.7
Heinäkuulla	8.6	1.7	—	10.3
Elokuulla	8.9	3.2	0.6	12.7
Syyskuulla	13.2	1.4	—	14.6
Lokakuulla	12.0	2.0	—	14.0
Marraskuulla	35.0	1.3	—	36.3
Joulukuulla	46.3	2.9	—	49.2

Työriitaisuudet eivät näytä paljon vaikuttaneen työttömyyteen, vaan se on tuo pakollinen työttömyys, joka seuraa työnpuutteesta talvikuukausina ja on alkusyynä tuohon korkeaan työttömyysprosenttiin.

	työpäivä keskimäärin	päiväpalkka keskimäärin	tuntipalkka keskimäärin
	tuntia	mk.	p.
Tammikuulla	8.3	4: 83	58
Helmikuulla	8.5	4: 10	48
Maaliskuulla	8.9	4: 48	50
Huhtikuulla	9.4	5: 62	59
Toukokuulla	9.1	5: 95	65
Kesäkuulla	9.2	6: 10	67
Heinäkuulla	9.3	6: 47	70
Elokuulla	9.3	6: 46	69
Syyskuulla	9.3	6: 39	69
Lokakuulla	9.0	6: 22	69
Marraskuulla	8.5	5: 57	65
Joulukuulla	8.5	5: 03	59

Muurarien ammatti on tyypillinen sesonkityö maassamme. Lämpösenä vuoden aikana se lisää työaikaa ja samalla myös ansiota. Tuo pitempi työaika korottaa samalla myös keskimääräistä tuntipalkkaa, mikä tulee esiin taulukosta.

Maalareilla on työttömyys ollut:

	kuukauden viime päivänä	kuukauden kuluessa: korkeintaan 6 päivää	7—18 päivää	yli 18 päivää	kaikkiaan
	%	%	%	%	%
Tammikuulla	67.6	7.0	10.5	61.8	79.3
Helmikuulla	56.7	10.6	8.6	53.9	73.1
Maaliskuulla	45.5	8.2	11.2	47.0	66.4
Huhtikuulla	22.1	14.6	18.7	18.7	52.0
Toukokuulla	7.4	8.5	12.8	4.3	25.6
Kesäkuulla	1.2	6.1	3.7	—	9.8
Heinäkuulla	1.4	10.9	5.5	—	16.4
Elokuulla	11.3	11.3	2.8	5.6	19.7
Syyskuulla	38.2	10.3	13.2	23.5	47.0
Lokakuulla	59.3	6.8	17.0	47.4	71.2
Marraskuulla	59.7	12.9	3.2	53.2	69.3
Joulukuulla	69.6	—	8.9	67.9	76.8

Työttömyys maalarien keskuudessa näyttää olevan, kuten muurareillakin, hyvin suuri. Väitetään kumminkin maala-reilla olevan enemmän vaihtelua sesonkitöissä, kuin muura-reilla. Ainakin suvikuukausina alenee työttömyysprosentti suuremmassa määrässä kuin muurareilta.

Syynä työttömyyteen on ollut:

	työnpuute	sairaus	sulku tai lakko	summa
	%	%	%	%
Tammikuulla	59.1	1.0	8.9	69.0
Helmikuulla	51.2	0.1	8.8	60.1
Maaliskuulla	44.6	1.3	6.9	52.8
Huhtikuulla	25.3	1.0	7.6	34.1
Toukokuulla	10.9	2.1	0.5	13.5
Kesäkuulla	1.0	1.0	—	2.0
Heinäkuulla	1.9	2.0	—	3.9
Elokuulla	6.1	2.8	—	8.9
Syyskuulla	29.9	0.5	—	30.4
Lokakuulla	57.7	0.4	—	58.1
Marraskuulla	56.3	0.3	—	56.6
Joulukuulla	70.7	—	—	70.7

Työttömyyttä on vuoden alussa myös melkoisesti lisännyt työtönnöt. Tämä tuntuu omituiselta, ja sen pitäisi olla luonnollistakin, ettei sellaisessa sesonkiammatissa, kuin maalareilla on, ei pitäisi lisätä pakollista työttömyyttä talven aikana työriitaisuuksilla.

	työpäivä keskimäärin	päiväpalkka keskimäärin	tuntipalkka keskimäärin
	tuntia	mk.	p.
Tammikuulla	7.0	3: 95	57
Helmikuulla	7.0	4: 09	58
Maaliskuulla	8.1	4: 29	53
Huhtikuulla	9.1	5: 31	58
Toukokuulla	9.3	5: 90	64
Kesäkuulla	9.4	6: 07	65

	työpäivä keskimäärin	päiväpalkka keskimäärin	tuntipalkka keskimäärin
	tuntia	mk.	p.
Heinäkuulla	9.4	6: 06	64
Elokuulla	9.4	6: 06	64
Syyskuulla	9.3	6: 10	65
Lokakuulla	8.4	5: 13	61
Marraskuulla	7.6	4: 51	59
Joulukuulla	7.6	4: 67	61

Samoin kuin muurareilla, jatkuu työaika myös maala-reille lämpösenä vuoden aikana ja samalla kokoa myös päivän ausio, samoin tuntipalkkakin keskimäärin.

Kuten ennen on sanottu ovat nämät tilastot, kun ne jakaantuu eri ammateille hyvin niukkoja. Tämä koskee erittäin näitä kahta viimeksimainittua ryhmää, muurareita ja maalareita, jonka vuoksi tässä esitetyt prosenttiluvut lienevätkin riippuvia tilapäisistä vaihteluista.

Ulkotyöläiset.

Tämän nimen alle on pääasiassa viety metsätyöläiset, joilta on tietoja saapunut pohjois Suomesta, Satamatyöläisiä eri osista maata, sekä vuoden kuluessa rakennettujen rautateiden ja kanavien työläiset.

Työttömyyttä on heidän keskuudessaan ollut:

	Kuukauden kuluessa:				Kaikkiaan
	Kuukauden viime päivänä	Korkeintaan 6 päivää	7—18 päivää	Yli 18 päivää	
	%	%	%	%	%
Tammikuulla	22.0	14.0	13.5	15.2	42.7
Helmikuulla	23.8	14.9	13.6	15.3	43.8
Maaliskuulla	35.2	17.8	18.5	23.8	60.1
Huhtikuulla	45.0	15.5	23.6	27.6	66.7
Toukokuulla	28.6	16.2	27.4	17.2	50.8
Kesäkuulla	15.1	13.3	23.4	12.0	48.7

	Kuukauden kuluessa:				Kaikkiaan %
	Kuukauden viime päivänä	Korkeintaan 6 päivää	7—18 päivää	Yli 18 päivää	
	‰	‰	‰	‰	
Heinäkuulla	19.5	14.4	21.7	7.5	43.6
Elokuulla	23.1	17.1	12.1	13.9	43.1
Syyskuulla	20.8	13.9	17.1	12.7	43.7
Lokakuulla	27.9	12.6	29.1	8.1	49.8
Marraskuulla	24.2	16.4	20.8	12.9	50.1
Joulukuulla	28.8	11.1	12.2	24.3	47.6

Sen voi jo edeltäpäin odottaa, että työttömyys ulkotyöläisten keskuudessa tulisi olemaan erittäin suuri ja sitähan todistaa yllä olevat prosenttiluvut. Koittaessa selittää lähemmin työttömyyden laajuutta eri kuukausina, kohtaa siinä se vaikeus että kysymyksessä olevalla työläisryhmällä ei ole eheätä kokonaisuutta. Metsätyöläisten työ ei ole riippuva ainoastaan puutavara markkinoista, vaan myöskin ilmoista, siten, että lumettomina talvina tukkien kuljetus keskeytyy. Rautatientyöläiset riippuvat taas varsin toisista suhteista, mutta etupäässä siitä, miten valtio kiirehtää radan rakennusta, viime vuonna koski tämä etupäässä Joensuun—Nurmeksen rataa.

Syynä työttömyyteen on ollut:

	Työnpuute	Sairaus	Sulku tai lakko	Summa
	‰	‰	‰	‰
Tammikuulla	21.9	2.2	0.1	24.2
Helmikuulla	22.3	1.8	0.1	24.2
Maaliskuulla	31.5	2.0	0.1	33.6
Huhtikuulla	42.2	1.6	0.2	44.0
Toukokuulla	33.5	1.5	—	35.0
Kesäkuulla	20.2	1.6	0.1	21.9
Heinäkuulla	18.8	1.0	0.2	20.0
Elokuulla	19.9	1.3	—	21.2
Syyskuulla	18.7	1.0	0.2	19.9

	Työnpuute	Sairaus	Sulku tai lakko	Summa
	%	%	%	%
Lokakuulla	23.1	1.4	0.2	24.7
Marraskuulla	23.1	2.2	0.2	25.5
Joulukuulla	26.5	2.9	—	29.4

Työnseisaukset eivät ole sanottavasti vaikuttaneet työttömyyttä, vaan pakollinen työttömyys, s. o. työnpuute.

	Työpäivä keskimäärin	Päiväpalkka keskimäärin	Tuntipalkka keskimäärin
	tuntia	mk.	p.
Tammikuulla	7.8	3: 46	44
Helmikuulla	8.5	3: 58	42
Maaliskuulla	8.8	3: 63	39
Huhtikuulla	9.7	3: 71	38
Toukokuulla	9.6	3: 97	41
Kesäkuulla	9.6	4: 48	46
Heinäkuulla	9.7	4: 96	51
Elokuulla	9.6	4: 96	51
Syyskuulla	9.6	4: 10	42
Lokakuulla	9.5	3: 92	41
Marraskuulla	8.9	3: 63	40
Joulukuulla	8.3	3: 36	40

Ylläolevat tiedot näyttävät suuria vaihteluja kuukausittain, mikä johtunee siitä suuremmasta tai pienemmästä vaikutuksesta, jonka eri ryhmät tässä joukossa vaikuttavat tuloksiin. Jatkettu työaika ja siitä seuraava ansion kohoamisen suven aikana, näkyy olevan pääpiirteensä myös ulko-työntekijäin ryhmässä.

Helsinki.

Työttömyys on pääkaupungissa ollut:

	Kuukauden kuluessa:				Kaikkiaan %
	Kuukauden viime päivänä	Korkeintaan 6 päivää	7—18 päivää	Yli 18 päivää	
	%	%	%	%	
Tammikuulla	32.8	9.8	12.9	28.3	51.0
Helmikuulla	32.0	10.8	9.6	27.5	47.9
Maaliskuulla	31.4	10.1	9.4	29.3	48.8
Huhtikuulla	23.0	8.6	11.2	19.1	38.9
Toukokuulla	6.6	11.1	11.2	4.9	27.2
Kesäkuulla	6.1	10.5	6.9	3.6	21.0
Heinäkuulla	6.5	9.1	5.7	4.9	19.7
Elokuulla	5.8	9.7	4.8	3.2	17.7
Syyskuulla	6.9	11.9	7.8	3.4	23.1
Lokakuulla	5.8	11.6	7.5	2.1	21.2
Marraskuulla	8.5	8.2	6.7	3.2	18.1
Joulukuulla	15.2	8.5	8.7	8.3	25.5

Työttömyys Helsingissä oli viime vuoden alkupuolella erittäin suuri. Siihen vaikutti suuressa määrässä työselkaukset metallitehtaissa, vuoden alussa. Seuraava taulukko osoittaa työttömyyden syitä:

	Työnpuute	Sairaus	Sulku tai lakko	Summa
	%	%	%	%
Tammikuulla	14.9	1.1	21.3	37.3
Helmikuulla	11.5	1.2	21.7	34.4
Maaliskuulla	10.5	1.3	22.7	34.5
Huhtikuulla	10.2	1.0	16.7	27.9
Toukokuulla	7.4	0.9	4.8	13.1
Kesäkuulla	4.9	1.4	1.6	7.9
Heinäkuulla	6.0	1.6	1.5	9.1
Elokuulla	4.7	1.0	1.0	6.7
Syyskuulla	5.9	1.4	0.6	7.9
Lokakuulla	6.0	1.0	0.3	7.3
Marraskuulla	6.4	0.9	0.3	7.6
Joulukuulla	11.5	2.3	—	13.8

	Työpäivä keskimäärin	Päiväpalkka keskimäärin	Tuntipalkka keskimäärin
	tuntia	mk.	p.
Tammikuulla	8.7	4: 63	53
Helmikuulla	8.8	4: 79	54
Maaliskuulla	9.0	4: 78	53
Huhtikuulla	9.1	5: 16	56
Toukokuulla	9.0	5: 24	57
Kesäkuulla	9.1	5: 21	58
Heinäkuulla	9.0	5: 29	58
Elokuulla	9.1	4: 70	51
Syyskuulla	9.0	5: —	55
Lokakuulla	9.1	4: 99	54
Marraskuulla	9.0	4: 93	54
Joulukuulla	8.8	4: 80	54

Tampere.

Työttömyyttä siellä on ollut:

	Kuukauden kuluessa:				
	Kuukauden viime päivänä	Korkeintaan 6 päivää	7—18 päivää	Yli 18 päivää	Kaikkiaan
	%	%	%	%	%
Tammikuulla	13.0	13.8	11.2	7.6	32.6
Helmikuulla	14.4	16.1	9.4	7.5	33.0
Maaliskuulla	6.0	15.6	8.3	4.9	28.8
Huhtikuulla	5.8	15.1	5.9	2.7	23,7
Toukokuulla	7.5	13.3	5.0	1.7	20.0
Kesäkuulla	2.6	15.2	7.9	1.1	24.2
Heinäkuulla	10.3	16.9	3.1	2.4	22.4
Elokuulla	9.9	14.8	5.2	1.8	21.8
Syyskuulla	3.5	14.3	3.3	2.3	19.9
Lokakuulla	7.8	11.3	6.2	1.7	19.2
Marraskuulla	6.5	16.3	4.0	2.8	23.1
Joulukuulla	17.9	15.3	4.5	6.5	26.5

Tampereella on myös v. 1909 työttämyys ollut erittäin suuri, ja on se pääasiassa seurauksena työnpuutteesta. Seuraavasta taulukosta ilmenee työttömyyden syyt.

	Työnpuute	Sairaus	Sulku tai lakko	Summa
	%	%	%	%
Tammikuulla	13.1	2.1	0.2	15.4
Helmikuulla	11.3	2.6	0.3	14.2
Maaliskuulla	7.7	1.8	—	9.5
Huhtikuulla	6.9	1.5	0.1	8.5
Toukokuulla	4.8	1.5	0.1	6.4
Kesäkuulla	4.4	1.5	—	5.8
Heinäkuulla	5.3	1.2	—	6.5
Elokuulla	5.4	0.9	0.3	6.6
Syyskuulla	3.9	0.9	—	4.8
Lokakuulla	4.9	1.0	—	5.9
Marraskuulla	4.9	1.4	—	6.3
Joulukuulla	8.8	1.7	—	10.5

Kahdesta edellä olevasta taulusta ilmenee, että työttömyys vuoden lopussa on ollut hiukkasen pienempi, kun keväällä.

	Työpäivä keskimäärin	Päiväpalkka keskimäärin	Tuntipalkka keskimäärin
	tuntia	mk.	p.
Tammikuulla	9.0	3: 71	41
Helmikuulla	9.0	3: 67	40
Maaliskuulla	9.1	3: 78	41
Huhtikuulla	9.2	4: —	43
Toukokuulla	9.3	4: 15	44
Kesäkuulla	9.2	4: 09	44
Heinäkuulla	9.4	4: 06	44
Elokuulla	9.4	4: 03	43
Syyskuulla	9.4	4: 04	43
Lokakuulla	9.3	3: 95	42
Marraskuulla	9.2	3: 83	41
Joulukuulla	9.2	3: 79	41

Työpäivä on vähän pidempi Tampereella, kun Helsingissä, mutta ansio kumminkin pienempi. Suhde on kai se että työpäivä yleensä on lyhempi Helsingissä, kuin muilla seuduilla, jota paitsi ansio on suurempi. Tällä ei ole sanottu, että tuo suurempi ansio vastaisi korkeampaa elintäsoa, kun Helsinki tunnetusti on kallis kaupunki vuokriin ja elintarpeisiin nähden.

Muut kaupungit.

Työttömyys maamme kaupungeissa on ollut:

	Kuukauden kuluessa:				Kaikkiaan %
	Kuukauden viime päivänä	Korkeintaan 6 päivää	7—18 päivää	Yli 18 päivää	
	%	%	%	%	
Tammikuulla	21.3	13.3	12.8	16.2	42.3
Helmikuulla	19.8	14.1	11.4	13.7	39.2
Maaliskuulla	16.4	14.8	10.3	14.1	39.2
Huhtikuulla	15.6	13.3	10.8	9.6	33.7
Toukokuulla	8.5	15.0	9.1	4.6	28.7
Kesäkuulla	6.0	12.9	7.7	4.2	24.8
Heinäkuulla	6.9	11.6	6.3	3.2	21.1
Elokuulla	7.3	12.8	5.8	3.0	21.6
Syyskuulla	7.7	12.8	7.8	4.1	24.7
Lokakuulla	9.9	13.9	7.8	3.9	25.6
Marraskuulla	14.4	13.7	8.8	6.6	29.1
Joulukuulla	23.1	13.5	11.1	12.1	36.7

Työttömyyden syynä on ollut:

	Työnpuute	Sairaus	Sulku tai lakko	Summa
	%	%	%	%
Tammikuulla	17.0	1.6	6.9	25.5
Helmikuulla	13.5	1.9	6.0	21.4
Maaliskuulla	12.3	1.7	5.8	19.8

	Työnpuute	Sairaus	Sulku tai lakko	Summa
	%	%	%	%
Huhtikuulla	11.8	1.3	5.1	18.2
Toukokuulla	8.1	1.4	2.2	11.7
Kesäkuulla	6.2	1.5	0.8	8.5
Heinäkuulla	5.6	1.6	0.8	8.0
Elokuulla	5.7	1.5	0.5	7.7
Syyskuulla	6.7	1.4	0.4	8.5
Lokakuulla	8.0	1.5	0.1	9.6
Marraskuulla	11.3	1.7	0.1	13.1
Joulukuulla	17.0	1.8	—	18.8

Työpäivä Päiväpalkka Tuntipalkka
keskimäärin keskimäärin keskimäärin

	tuntia	mk.	p.
Tammikuulla	8.9	3: 98	44
Helmikuulla	9.0	4: 03	44
Maaliskuulla	9.2	4: 06	44
Huhtikuulla	9.3	4: 39	47
Toukokuulla	9.3	4: 46	47
Kesäkuulla	9.3	4: 52	48
Heinäkuulla	9.4	4: 59	49
Elokuulla	9.3	4: 43	47
Syyskuulla	9.3	4: 42	47
Lokakuulla	9.2	4: 34	47
Marraskuulla	9.0	4: 24	46
Joulukuulla	8.9	4: 14	46

Maaseudut.

Työttömyys on ollut:

	Kuukauden kuluessa:				Kaikkiaan %
	Kuukauden viime päivänä	Korkeintaan 6 päivää	7—18 päivää	Yli 18 päivää	
	%	%	%	%	
Tammikuulla	24.1	16.5	10.7	18.8	46.0
Helmikuulla	22.2	14.8	7.9	17.8	40.5
Maaliskuulla	25.9	14.8	10.4	20.6	45.8
Huhtikuulla	30.9	13.9	14.1	22.4	50.4
Toukokuulla	13.0	14.2	13.1	8.4	35.7
Kesäkuulla	7.4	14.8	10.2	4.1	29.1
Heinäkuulla	8.6	13.2	8.2	3.0	24.4
Elokuulla	8.6	13.6	5.2	5.0	23.8
Syyskuulla	11.8	13.5	10.7	7.7	31.9
Lokakuulla	15.6	12.1	14.4	5.0	31.5
Marraskuulla	14.2	12.5	12.3	7.2	32.0
Joulukuulla	17.1	13.2	9.1	11.0	33.3

Vertaillen työttömyys prosenttia kaupunkien ja maaseudun välillä, huomaa, että se on maaseudulla suurempi. Korkeimmallaan on työttömyys huhtikuulla. Loppu tuloksena voidaan pitää: että työttömyys yleensä ja aina on suurempi maaseuduilla, kuin kaupungeissa, kun työttömyys etupäässä riippuu niistä työläisryhmistä jotka näitä tietoja ovat antaneet. Maaseutulaista ovat ulko- ja sahatyöläiset etupäässä näitä tietoja jättäneet, paljon vähemmän on varsinaiset tehdas- ja ammattityöläiset näitä tietoja antaneet. Mutta näissä joukoissa on työttömyys yleensä hyvin suuri, mikä ilmenee maaseutu taulukoissa kokonaisuudessaan.

Työttömyyden syynä on ollut:

	Työnpuute	Sairaus	Sulku tai lakko	Summa
	%	%	%	%
Tammikuulla	13.3	1.8	11.3	26.4
Helmikuulla	11.4	1.6	10.8	23.8
Maaliskuulla	13.5	1.8	11.1	26.4
Huhtikuulla	19.9	1.9	10.9	32.7
Toukokuulla	14.3	1.7	1.2	17.2

	Työnpuute	Sairaus	Sulku tai lakko	Summa
	%	%	%	%
Kesäkuulla	7.8	1.5	0.5	9.8
Heinäkuulla	7.0	1.3	0.2	8.5
Elokuulla	7.6	1.4	—	9.0
Syyskuulla	11.2	1.6	0.1	12.9
Lokakuulla	12.7	1.4	—	14.1
Marraskuulla	13.1	1.8	—	14.9
Joulukuulla	14.4	2.2	—	16.6

Tästä näkyy, että maaseutujen suureen työttömyyteen, vuoden neljänä ensi kuukautena, on suuressa määrin vaikuttanut tapahtuneet työselkkaukset. Työttömyys, seurauksena työnpuutteesta, on vuoden kuluessa ollut erittäin suuri, vieläpä suvikausienkin aikana.

	Työpäivä keskimäärin	Päiväpalkka keskimäärin	Tuntipalkka keskimäärin
	tuntia	mk.	p.
Tammikuulla	8.8	3: 49	39
Helmikuulla	9.1	3: 50	38
Maaliskuulla	9.4	3: 55	38
Huhtikuulla	9.4	3: 56	37
Toukokuulla	9.5	3: 73	39
Kesäkuulla	9.4	3: 90	42
Heinäkuulla	9.4	4: 11	43
Elokuulla	9.4	4: 09	43
Syyskuulla	9.5	3: 84	40
Lokakuulla	9.4	3: 79	40
Marraskuulla	9.3	3: 65	39
Joulukuulla	9.2	3: 43	37

Eroitus keskimääräisen työpäivän välillä kaupungeissa ja maaseuduilla ei ole erittäin suuri, kumminkin näyttää se olevan pidempi maaseudulla. Eroitus palkkojen suuruudessa lankeaa kaupunkien eduksi.

Koko maassa

on työttömyys ollut:

	kuukauden viime päivänä	kuukauden korkeintaan 6 päivää	kuukauden kuluessa 7—18 päivää	yli 18 päivää	kaikkiaan
	%	%	%	%	%
Tammikuulla	22.6	14.7	11.9	17.4	44.0
Helmikuulla	20.8	14.4	9.9	15.4	39.7
Maaliskuulla	20.8	14.8	10.4	17.1	42.3
Huhtikuulla	23.0	13.6	12.4	15.8	41.8
Toukokuulla	10.4	14.6	10.8	6.2	31.6
Kesäkuulla	6.4	13.7	8.7	4.2	26.6
Heinäkuulla	7.6	12.4	7.1	3.1	22.6
Elokuulla	7.8	13.1	5.6	3.8	22.5
Syyskuulla	9.4	13.1	9.1	5.6	27.8
Lokakuulla	12.3	13.1	10.5	4.4	28.0
Marraskuulla	14.4	13.2	10.3	6.8	30.3
Joulukuulla	20.8	13.4	10.3	11.7	35.4

Ylläolevasta näkyy, että työttömyys koko maassa v. 1909 on ollut erittäin suuri.

Työttömyyden syynä on ollut:

	työnpuute	sairaus	sulku eli lakko	yhteensä
	%	%	%	%
Tammikuulla	15.4	1.7	8.8	25.9
Helmikuulla	12.6	1.7	8.1	22.4
Maaliskuulla	12.8	1.7	8.3	22.8
Huhtikuulla	16.0	1.6	8.0	25.6
Toukokuulla	10.8	1.5	1.8	14.1
Kesäkuulla	6.9	1.5	0.7	9.1
Heinäkuulla	6.3	1.5	0.5	8.3
Elokuulla	6.5	1.4	0.3	8.2
Syyskuulla	8.6	1.5	0.3	10.4
Lokakuulla	10.0	1.4	0.1	11.5
Marraskuulla	12.0	1.7	0.1	13.8
Joulukuulla	15.8	2.0	—	17.8

Kun työriitojen vaikutus työttömyyteen nähdén, esiintyy pääasiallisesti vuoden neljänä ensi kuukautena, täytynee sen johtua Helsingin metallisulusta. Vuoden loppupuolella on työriitaisuuksien vaikutus työttömyyteen yhä vähennyt. Viime vuoden loppu olikin tähän nähden hyvin rauhallinen.

	työpäivän pituus keskimäärin	päiväpalkka keskimäärin	tuntipalkka keskimäärin
	tuntia	markkaa	penniä
Tammikuulla	8.8	3: 75	42
Helmikuulla	9.1	3: 80	42
Maaliskuulla	9.2	3: 84	41
Huhtikuulla	9.3	4: 01	42
Toukokuulla	9.4	4: 17	46
Kesäkuulla	9.4	4: 26	46
Heinäkuulla	9.4	4: 37	47
Elokuulla	9.3	4: 28	46
Syyskuulla	9.4	4: 20	44
Lokakuulla	9.3	4: 13	44
Marraskuulla	9.2	4: —	43
Joulukuulla	9.0	3: 85	42

Se on yleensä vaikeaa vertailla tällaisia tietoja kun nämät, eri maista. Osaksi ovat olosuhteet hyvin erilaisia ja etupäässä ovat työttömyystilastot eri maissa erilaisia. Kuten tunnettu, perustuvat työttömyystilastot useimmissa Euroopan maissa ammattiyhdistysten keräämiin tietoihin, siis samalla tavalla kuin tämäkin tutkimus. Mutta siinä on se eroitus, että muissa maissa keräävät tietoja ne ammattiosastot, jotka ovat perustaneet työttömyysrahastoja, joista annetaan avustusta työttömyyden sattuessa. Tästä seuraa, että ne tilastot ovat varmempia, kuin ne, mitä meillä kootaan ammattiosastoilta, huolimatta siitä, antavatko ne avustusta vai eikö. Myös on ulkomaiden tilastot asetettu ankaramman tarkastuksen alaiseksi, kun ne perustuvat taloudelliseen avustukseen. Lopullisesti riippuu työttömyyden laajuus sen työläisryhmän järjestymisestä, joka tietoja antaa, ja järjestöt vaihtelevat eri maissa eri tavalla. Vertailuja on siis tehtävä mitä suurimmalla varovaisuudella.

Kirjoitus »Työttömyys ja työttömyysvakuutus», »Työtilastollinen aikakauslehti» julkaisun II vihossa v. 1909 sisälsi tietoja työttömyysvakuutuksen tuloksista useimmista Euroopan maista. Tarkastellessa näitä, sekä toiselta puolen Suomessa kerättyjä tilastoja, tullaan epäilemättä siihen tulokseen, että Suomessa vallitsee paljon suurempi työttömyys kun ulkomailla. Tämä on ja pysyy tosideikkana, vaikka varovaisestikin tekee näitä vertailuja. Mutta se veisi liian kauas varsinaisesta aineesta, jos ryhtyisi näitä tarkastamaan yksityiskohteisesti, joten se jääköön tähän.

Työläisten ikä.

Edellä käsitellessä eri ammatteja, ei ole otettu huomioon ikää, koska tilastojen vähyys sitä ei sallinut. Koko maalle jakaantuu työttömyys ikään nähden seuraavasti:

Työttömyys kuukauden viime päivänä

	alle 30 vuotta %	30—55 vuotta %	yli 55 vuotta %
Tammikuulla	22.2	22.0	36.2
Helmikuulla	20.3	20.5	32.7
Maaliskuulla	20.3	20.2	34.2
Huhtikuulla	22.8	22.6	32.4
Toukokuulla	10.5	9.9	18.7
Kesäkuulla	5.8	6.3	9.6
Heinäkuulla	7.5	7.6	10.1
Elokuulla	7.8	7.8	9.7
Syyskuulla	7.7	10.3	19.2
Lokakuulla	11.1	13.0	17.1
Marraskuulla	13.9	14.1	25.3
Joulukuulla	19.5	20.1	40.5

Kahden ensimmäisen ikäluokan välillä ei ole sanottavaa eroa työttömyyteen nähden, mutta kolmannessa ikäluokassa, yli 55 vuotta, on työttömyys melkoista korkeampi.

	Työttömänä kuukauden kuluessa oli		
	alle 30 vuotta o/o	30—55 vuotta o/o	yli 55 vuotta o/o
Tammikuulla	43.2	44.1	52.1
Helmikuulla	39.1	39.6	52.0
Maaliskuulla	41.1	42.4	55.1
Huhtikuulla	40.5	42.7	50.5
Toukokuulla	30.6	32.0	41.3
Kesäkuulla	25.2	27.6	30.8
Heinäkuulla	21.3	23.0	31.3
Elokuulla	22.0	22.5	28.9
Syyskuulla	26.9	28.2	32.5
Lokakuulla	26.5	28.8	36.7
Marraskuulla	29.5	30.2	42.9
Joulukuulla	33.6	35.4	53.4

Tilanpuutteen takia on prosenttiluku ainoastaan kaikille työttömille kuukauden kuluessa. Jos lähemmin tarkastaa näitä lukuja, huomaa että lyhempi työttömyys, aina 18 päivään asti kuukaudessa ei tarjoa mitään huomattavampaa eroitusta eri ikäluokille, mutta sitä vastoin pidempi työttömyys, yli 18 päivän, on melkoisesti korkeampi vanhimmassa ikäluokassa.

Työttömyyden syistä saadaan seuraavat luvut:

	Työttömänä työnpuutteen tähden		
	alle 30 vuotta o/o	30—55 vuotta o/o	yli 55 vuotta o/o
Tammikuulla	14.2	16.0	24.4
Helmikuulla	11.1	13.4	22.7
Maaliskuulla	11.6	13.3	23.6
Huhtikuulla	14.9	16.6	22.2
Toukokuulla	10.7	10.6	14.6
Kesäkuulla	6.3	7.2	11.0
Heinäkuulla	6.1	6.1	8.6
Elokuulla	6.4	6.3	9.6
Syyskuulla	7.9	8.7	14.3
Lokakuulla	8.5	10.8	16.8
Marraskuulla	11.6	11.9	20.4
Joulukuulla	13.9	16.1	32.2

	Työttömänä sairauden tähden		
	alle 30 vuotta	30—55 vuotta	yli 55 vuotta
	%	%	%
Tammikuulla	1.5	1.8	2.9
Helmikuulla	1.6	1.8	3.6
Maaliskuulla	1.6	1.7	3.6
Huhtikuulla	1.4	1.7	3.3
Toukokuulla	1.4	1.5	3.4
Kesäkuulla	1.4	1.6	2.7
Heinäkuulla	1.2	1.6	4.0
Elokuulla	1.4	1.4	3.8
Syyskuulla	1.3	1.5	3.2
Lokakuulla	1.3	1.5	2.2
Marraskuulla	1.6	1.8	2.0
Joulukuulla	1.6	1.9	5.9

Työnpuute 30—55 vuosien välillä on vähän suurempi kuin alle 30 vuotiaille. Vielä suurempi 55 vuotta vanhemmille. Samoin kasvaa työttömyys sairauden takia iän kanssa sekä on noin puolta suurempi vanhimmassa ikäluokassa kuin nuorimmassa.

Ylityöt.

Työtuntien mukana on ilmoitettu montako tuntia on ylityötä. Tässä julkaistaan molemmat luvut, sekä ylityötunnit prosenteissa, kaikkien ammattien yhteenlasketuista työtunneista.

	työtuntien luku	ylityötunteja	ylityötunnit prosentteissa kaikista
Tammikuulla	2,114,945	22,254	1.06
Helmikuulla	2,366,527	26,824	1.13
Maaliskuulla	2,362,726	24,274	1.03
Huhtikuulla	1,482,007	17,644	1.19
Toukokuulla	1,429,426	19,135	1.35
Kesäkuulla	1,514,460	24,100	1.60

	työtuntien luku	ylityötunteja	ylityötunnit prosentteissa kaikista
Heinäkuulla	1,214,138	15,341	1.27
Elokuulla	1,141,947	12,543	1.10
Syyskuulla	1,470,777	16,030	1.09
Lokakuulla	1,094,200	12,873	1.18
Marraskuulla	938,825	12,795	1.36
Joulukuulla	793,640	9,508	1.20
Koko vuodelta	17,923,618	213,321	1.19

Näiden tietojen mukaan on ylityö hyvin pienestä merkityksestä, kun ylityötunnit yleensä tekevät ainoastaan vähän yli 1 % kaikista työtunneista. Jos oletamme 300 työpäivää vuodessa 9,3 tuntia päivässä, tulee joka työläiselle 2,790 työtuntia, 1,19 % tekee 33 ylityötuntia työläistä kohti vuodessa keskimäärin.

Vuokran suhde ansioon nähden.

On laskettu niinhyyin keskimääräinen ansio ja keskimääräinen vuokra kuukaudelta, sekä sitten laskettu ne yhteen. Siten on saatu keskimääräinen ansio, sekä vuokra vuotta kohti. Tästä voidaan sitten laskea, kuinka suuri osa ansiosta on mennyt huoneen vuokraan. Tätä laskutapaa on seurattu tässä taulussa. On huomattava, että laskelman tulos on pidettävä rajoitettuna, koska keskimääräinen ansio, samoin kuin vuokrankin määrä on saatu joukolta, johon sisältyy vuokran maksajina ainoastaan osa tuosta tilaston antajain joukosta.

	keskimääräinen ansio vuodessa	keskimääräinen vuokra vuodessa	vuokra prosen- teissa ansioista
	markkaa	markkaa	%
Helsingissä	1,499: 70	270: 90	18.1
Turussa	1,261: 80	158: 70	12.6
Porissa	1,128: 90	113: 80	10.1
Tampereella	1,189: 50	156: 30	13.1
Viipurissa	1,379: —	184: 90	13.4
Kotkassa	1,349: 20	160: 80	12.0
Kuopiossa	1,408: 10	199: 10	14.1
Vaasassa	1,281: 90	153: 60	12.0
Oulussa	1,272: —	145: 80	11.6
Muissa kaupungeissa .	1,208: 60	142: 40	11.8
Kaikissa kaupungeissa	1,300: 60	183: 50	14.1
Maaseuduilla	1,122: 10	81: 20	7.2
Koko maassa	1,226: 80	148: 20	12.1

Tästä näkyy kuinka korkeat vuokrat ovat Helsingissä, verraten muihin seutuihin ja kuinka se nielee viidennen osan työläisen vuosiansiosta.

* * *

Se valtioapu, joka myönnettiin työttömyystilaston keräystä varten, annettiin ainoastaan vuodeksi. Teollisuushallituksen täytyi sen vuoksi ennen vuoden loppua ottaa harkittavakseen, josko työn jatkamiseksi olisi vielä pyydettävä valtion avustusta. Tätä kysymystä käsiteltiin Marraskuun 12 p:nä ja päätti Teollisuushallitus, ettei tehdä enää Senaatille avunpyyntöä tätä tarkoitusta varten.

Kuten jo ilmoitettiin, on tilastojen saapuminen kuukausittain vähentynyt, ammattiosastojen jäsenten välinpitämättömyyden tähden asiassa, joka varsin heidän pyynnöstään pantiin toimeen. Useita kertoja on työväenlehdissä huomautettu näistä huonoista tuloksista ja kehoitettu heitä vilkkaampaan osanottoon. Mutta siitä ei ole ollut apua. Yhtä

vähän vaikutti ne kehoitukset, joita tehtiin Ammattijärjestön edustajakokouksessa syyskuussa. Kun työläiset nyt itse näyttivät näin vähän harrastavan tätä asiaa, päätti Teollisuushallitus, kuten sanottu, ettei keräystä jatketa.

Asiain näin ollen katsoi toimikunta puolestaan, että koska valtioapua ei enää saada, se ei voimain puutteessa voi ryhtyä tilastotyötä jatkamaan entiseen tapaan, vaan jättää valtuuston päätettäväksi vastaisen menettelyn.

Kustannukset työttömyystilaston keräyksestä suhtautuvat kustannusehdotukseen seuraavasti:

	Kustannus- arvio	Todelliset menot
Palkkiota ammattiosastojen luottamus- miehille sekä postirahoiksi . . .	9,500: —	7,083: 05
Kirjoituspaperia kyselyvihkoihin . .	500: —	718: 20
Kyselyvihot	770: —	1,014: —
Laskuapulaiset	1,200: —	1,814: —
Erinäisiä menoja	30: —	3: 25
	<hr/>	<hr/>
	Yhteensä 12,000: —	10,632: 50

Käyttämättä jääneen valtioavun loppusumma 1,567: 50.

Työselkkaukset.

Kymi-yhtiön juttu.

7 p:nä lokakuuta oli toimikunnassa ensi kerran esillä Kymi-yhtiön työsopimus, joka päättyi marraskuun 1 p:nä. Silloin päätettiin asianomaisilta liitoilta vaatia selvitys miten he ovat ajatelleet asiassa toimia. Seuraavassa kokouksessa 11 p:nä lokak. tuli toimikunnan tietoon, että Suomen Paperiteollisuustyöväen liitolle ei ole saapunut mitään sopimuksen irtisanomista. Yhtiö on vaan tehtaan portille pannussa julistuksessa ilmoittanut että sopimus lakkaa voimasta 1 p:nä marraskuuta 1909. Liiton puolesta toivottiin sopimuksen uusimista, mutta tietää yhtiön sitä tulevan vastustamaan. Liiton puolelta on tehty sopimusehdotus, joka on

ollut tehtaiden työväen valtuutettujen tarkastettavana. Työväen kantaa ei silloin vielä ehdotukseen nähden tiedetty.

Toisten liittojen taholta myös ilmoitettiin, ettei heidän osastoilleen ole irtisanomista toimitettu.

Tämän perustalla päätti silloin toimikunta, että liittojen on varottava esittämästä yhtiölle uusia työsopimuksia, sillä toimikunnan mielestä ei yhtiön toimittama irtisanominen ole laillisesti tapahtunut ja niin ollen on katsottava että voimassa oleva sopimus jatkuu vuoden edelleen.

Tästä annettiin tieto heti yhtiön työväestölle, joka lokak. 17 p:nä pitämässään kokouksessa hyväksyi yhtiön johtokunnalle esitettäväksi seuraavan kirjelmän.

Kymin Osakeyhtiön hallitukselle.

Maaliskuun 25 p:nä 1907 tehdyllä kirjallisella sopimuksella ovat Suomen Paperiteollisuustyöväen liittohallinto ja kaikki Kymin, Kuusankosken ja Voikan tehtaiden työväestön ammattiosastot, paitse muurarit, kukin laillisesti valtuuttamien edustajain kautta, Kymin Osakeyhtiön kanssa tehneet yksityiskohtaisen sopimuksen työväestön työehdoista mainituilla tehtailla, jotka ehdot Teillä hyvin on tiedossanne. Sopimuskirja sisältää nimenomaisen määräyksen siitä, että sopimus on oleva voimassa kuluvan vuoden marraskuun ensimmäiseen päivään, sekä sen jälkeenkin vuoden kerrallaan, ellei, kuten sopimuksen sanat ovat: »irtisanomista toiselta tai toiselta puolen tapahdu, vähintään 2 kuukautta ennen sitä päivää, jolloin sopimusaika loppuisi». Kuluvan vuoden toukokuun 22 päivänä on hallitus päättänyt irtisanoa mainitun sopimuksen, josta ei olisi mitään sanottavaa, jos irtisanominen olisi tapahtunut sopimuksesta ilmenevässä ja siten laillisessa järjestyksessä, sillä eihän jonkun irtisanomista tarkoittavan julistuksen naulaamista tehtaan portille minkään oikeuden ja kohtuuden nimessä voida pitää oikeana irtisanomisen muotona, koskapa luonnollista olisi ollut, että irtisanominen oli tehtävä niiden ammattiosastojen johtokunnille ja Suomen Paperiteollisuustyöväen liittohallinnolle, jotka ovat sopimuksen allekirjoittaneet.

Tämän johdosta, ja knn emme näin ollen katso irtisanomisla lailliseksi ja meitä sitovaksi tahdomme tästä hallitukselle ilmoittaa ja samalla huomauttaa itsellemme pidättävämmme kaikki ne oikeudet, joihin tällainen hallituksen puolelta tapahtunut sopimuksen ja siis lainvastainen menettely voipi meidät oikeuttaa.

Tämä kirjelmä ei mitään vaikuttanut. Yhtiö selitti menettelynsä uudella julistuksella seuraavasti:

Tiedonanto Kymin Osakeyhtiön työntekijöille.

Sen johdosta että Kymin Osakeyhtiön Johtokunnalle on esitetty erinäisiä muistutuksia sitä muotoa vastaan, missä yhtiön ja sen tehdasten työntekijäin välillä maaliskuun 25 päivänä 1907 tehdyn työsopimuksen irtisanominen on tapahtunut, katsoo Johtokunta pitävänsä huomauttaa, että sanottu sopimus tehtiin Kymin Osakeyhtiön ja sen kaikkien — järjestyneiden ja järjestymättömien — työntekijäin välillä, jossa tilaisuudessa järjestettyjä työntekijöitä edustivat heidän ammattiosastonsa.

Mainitun sopimuksen johdanto on näin kuuluva:

»Kymin Osakeyhtiölle kuuluvilla Kymin, Kuusankosken ja Voikan tehtailla on seuraava sopimus tehty Kymin Osakeyhtiön ja sanottujen tehdasten työntekijäin välillä, paitsi muurarien, jossa järjestettyjä työntekijöitä edustivat heidän ammattiosastonsa, nimittäin:»

Tästä näkyy selvästi, että sopimus on tehty Kymin Osakeyhtiön ja sen työntekijäin välillä, että ammattiosastot olivat esiintyneet ainoastaan järjestyneiden työntekijäin asemiehinä, sekä *että Kymin Osakeyhtiön niinmuodoin ei ole saatettava irtisanomista kenenkään muun kuin yhtiön työntekijäin tiedoksi, mikä on toimitettu tavanmukaista menettelyä noudattaen julkipanemalla tiedonannot.*

Kun Johtokunta niin ollen mielestään ei ole saattanut itseään syyväksi siihen muotovirheeseen, jota on sanottu sen syyksi, tulee töitä yhtiön tehtaissa ensitulevan marraskuun 1 päivästä jatkettavaksi ainoastaan niillä ehdoilla, mitkä mainitaan Johtokunnan tiedonannossa t. k. 11 päivältä. Teh-

taitten käynnissä pitäminen riippuu kuitenkin siitä, ilmoit-tautuuko riittävä määrä niistä työntekijöistä, jotka yhtiö on tarjoutunut edelleen pitämään palveluksessaan, halukkaiksi työhön marraskuun 1 päivästä alkaen. *Ja kehottaa Johto-kunta sentähden itsekutakin näitä työntekijöitä tästä asian-omaisille tehtaanjohtajille ilmoittamaan viimeistään loka-kuun 25 päivänä, pitäen Johtokunta laiminlyöntiä tässä kohden tarjouksen hylkäämisenä, josta on seurauksena yhtiön palveluksesta eroaminen.*

Helsingissä lokakuun 19 päivänä 1909.

Kymin Osakeyhtiön puolesta:

Gösta Björkenheim.

Kokouksessaan 18 p:nä lokakuuta oli toimikunta päättänyt siltä varalta, ettei Kymi-yhtiön johtokunta peruuttaisi toimenpiteitään, ehdottaa yhtiölle sovinto-oikeutta, joka ratkaiseisi ylössanomisriidan. Kun nyt oli tiedossa yhtiön kanta, jätettiin yhtiölle sovinto-oikeustarjous, johon pyydetiin vastausta 1 p:ään marraskuuta 1909. Tarjous kuului:

Kymin Osakeyhtiön Hallitukselle.

Kuten erästä aikasemmin Teille jätetystä kirjelmästämmä käy selville, niin on syntynyt erimielisyyttä onko Maaliskuun 25 päivänä 1907 Kymin Osakeyhtiön ja meidän välillä tehty kollektiivinen työsopimus eli tariffisopimus laillisesti irtisanottu sen kautta että Te Toukokuun 22 päivänä 1909 tekemänne päätöksen mukaan olette Kymin y. m. tehtaitten portille naulanneet ilmoituksen tuon tariffisopimuksen irtisanomisesta kuluva vuoden Marraskuun 1 päivästä lukien. Teidän mielestänne on irtisanominen laillisesti ja sopimuk-senmukaisesti tapahtunut, mutta meidän mielestämme ei niin ole tapahtunut, koska irtisanominen olisi pitänyt nimen-omaan annattaa meille kaikille ammattiosastoille ja Suomen Paperiteollisuusyhteyksijäin liitolle tiedoksi, tietysti kirjalli-sesti.

Tämän johdosta uhkaa jälleen tulla vakava työselkkäus

Kymin y. m. sopimuskirjan mainitsemilla tehtailla, sillä unohdettava ei ole että on kysymyksessä noin 3,000 työntekijän oikeudet ja elinehdot ja suuren tehdasyhtiön intressit. Me olemme viimeiset uskomaan siihen, ettei tämä asia voisi saada sovinnollista ratkaisua, ja siihen meitä oikeuttaa juuri tuo Maaliskuun 25 päivänä 1907 tehty sopimuskirja, joka molemminpuoliseksi tyytyväisyydeksi järjesti ennen sen syntymistä uhkaamassa olleet työselkkaukset. Ja muutenhan on sovinto aina parempi kuin riita.

Näitä näkökohtia silmällä pitäen pyydämme kohteliaimmin saada ehdottaa että asia koko laajuudessaan jätettäisiin sovinto-oikeuden ratkaistavaksi, sovinto-oikeuden, johon Te valitsisitte esim. 3 ja me samoin 3 jäsentä jääden näiden tehtäväksi valita puheenjohtaja, joka olisi 7:s jäsen sovinto-oikeudessa, mutta jos puheenjohtajasta ei tulisi sovintoa aikaan, että Keisarillisen Suomen Senaatin Kauppa- ja Teollisuustoimikunta sellaisessa tapauksessa määräisi puheenjohtajan. Jos sovinto-oikeuden asettamisesta periaatteessa olisimme yksimielisiä, jatkuisivat neuvottelut tietysti heti eteenpäin, jolloin sovittaisiin tuon oikeuden ratkaisuun jätettävistä kysymyksistä ja kaikista sellaisen asian järjestelyn yhteydessä olevista seikoista. Rohkenemme odottaa vastausta tänäkään esityksemme ensi Marraskuun 1 päivään mennessä, joka vastaus sopisi lähettää osotteella Suomen Ammattijärjestön toimisto, Helsinki, Sirkuskatu 3. — Mainitun ensi Marraskuun 1 päivän jälkeen tulemme, siinä tapauksessa että tämä esitys hylätään tahi jos ei vastausta saavu, toimimaan vapaasti oman harkintamme ja lain mukaan.

Mutta yhtiön johtokunta hylkäsi tämänkin kuten 29 p:nä lokak. 1909 päivätyssä Suomen Ammattijärjestön toimistoon jätetystä kirjelmästä näkyy:

Osakeyhtiön »Kymmene Aktiebolag» johtokunnalle jätetyssä, tämän kuun 24 p:nä päivätyssä ja ammattiosastojen (luettelo) allekirjoittamassa kirjelmässä on johtokunnalle ehdotettu koska erimielisyyttä on syntynyt siitä onko 25 p:nä maaliskuuta 1907 osakeyhtiön ja sen tehdasten työn-

tekijäin välillä tehty sopimus osakeyhtiön johtokunnan puolesta laillisella ja sopimuksen mukaisella tavalla irtisanottu, »asia koko laajuudessaan» jätettäisiin sovinto-oikeuden ratkaistavaksi.

Vastaukseksi tähän saamme, kirjelmässä annetun osotteen mukaisesti, Teille kohteliaasti ilmoittaa, ettei johtokunta katso voivansa mainittuun ehdotukseen suostua.

Kunnioittaen

Kymmene Aktiebolag.

Gösta Björkenheim.

Kun näin kaikki riidan rauhallinen ratkaisu oli käynyt mahdottomaksi, päätti toimikunta, että juttu sopimuksen rikkomisesta jätetään oikeuden ratkaistavaksi.

Yhtiön työsopimusrikoksen johdosta työpäivän muutettua 12 tuntiseksi 1 p:nä marraskuuta joutui työttömäksi Voikassa 159, Kuusankoskella 66 ja Kymin tehtaalla 51 henkeä; yhteensä 274 työläistä.

Toimikunnan hyväksyttyä haastekirjelmä tuli päätetyksi että juttu Kymi-yhtiötä vastaan ajetaan kahdessa osassa: 1) kysymyksen periaatteellinen osa ja 2) yksityisten työläisten korvausvaatimukset, joihin ne sopimuksen rikkomisesta ovat oikeutetut. Ammattijärjestön puolelta tullaan suorittamaan edellisen osan oikeuskäyntikulut, jota varten etukäteen jo maksettiin Smk. 1,000: —, jälkimäisen osan kulut suorittaa kukin työläinen tai paikalliset osastot itse.

Oikeusjutut jäivät seuraavaan vuoteen.

Hovinmaan paperitehdas.

Lokak. 25 p:nä ilmoitti Suomen Paperiteollisuustyöväen liittohallinto että Hovinmaan paperitehtaalaisten työsopimus päättyy 1 p:nä marrask. 1909 ja on sen isännistö säädettyssä järjestyksessä irtisanonut. Tehtaan isännistö on ilmoittanut irtisanomisen johtuneen Suomen Paperi- Puumassateollisuus työnantajaliiton päätöksestä, mutta samalla isän-

nistö oli vakuuttanut, että työolot tullaan silti pysyttämään entisellään. Isännistö jyrkästi kieltäytyi uudesta sopimuksesta keskustelemasta.

Kun selkkauksen selvittämiseksi ei voitu ryhtyä lakkoon, päätettiin jättää riidan ratkaisu toiseen aikaan.

Valkeakosken paperitehdas.

V. 1907 oli tehty kaksivuotinen työsopimus Valkiakosken paperitehtaita varten. Tämä sopimus sanottiin irti sopimuksen määräämässä järjestyksessä ja päätöksensä mukaan pani yhtiö tehtaan 1 p:nä marrask. 1909 käyntiin 12-tuntisissa työvuoroissa. Kun voimat eivät riittäneet työ-sopimuksen puolustamiseen lakolla, täytyi työväestön alistua pakkomääräyksiin, joita työnantajat sanelivat.

Jämsän paperitehdas.

Jouluk. 14 p:nä saapui toimikunnalle ilmoitus, että sinä päivänä oli sanottu Jämsän paperi-, puuhiomo- ja selloloosa-tehtaan kaikki vuorotyöläiset, noin 300, irti työstä samalla kuin oli ilmoitettu työväelle että tämäkin tehdas 15 p:stä tammik. 1910 tullaan panemaan käyntiin 12-tuntisissa vuoroissa. Työväki, joka suureksi osaksi on järjestymätöntä, alistui tähän.

Keski-Suomen työväen kirjapaino.

Suomen Kirjaltajain liitto ilmoitti kirjelmällä lokak. 25 p:ltä 1909 että Keski-Suomen työväen kirjapainossa on jo pitemmän aikaa harjoitettu palkkain epäsäännöllistä maksua ja että lisäksi on nyt pantu toimeen yleinen palkkain alennus, jonka johdosta liitto katsoi olevansa pakotettu antamaan Jyväskylän osastolleen luvan lakon tekoon ellei asiat korjaannu.

Selkkauksen selvittämiseksi kääntyi toimikunta mainitun kirjapaino-osuuskunnan hallinnon puoleen, joka selitti että

epäsäännöllinen palkan maksu on johtunut rahavarojen puutteesta. Mitä yleiseen palkan alennukseen tulee, on se tapahtunut vaan 2 työntekijälle, mutta ei ole alennus alle tariffin. Samalla ilmoitettiin, että joulukuun alusta voidaan palkkoja säännöllisesti maksaa.

Asia katsottiin tällä kertaa selvitetynksi.

Helsingin uunisevät.

Jouluk. 10 p:nä 1909 ilmoitti Suomen Kaakeli-, fajanssi- ja uuniseppäin liitto, että työnantajat ovat sanoneet irti Helsingin uuniseppäin työsopimuksen ja ovat esittäneet uuteen työsopimukseen otettavaksi sellaisen määräyksen, jonka mukaan sopimuksen voimassa ollessa voitaisiin työseisaus panna toimeen jos toisilta rakennustyöryhmiltä sattuu selkkauksia.

Jouluk. 16 p:nä tarkemmin ilmoitettiin toimikunnalle, että irti sanottu työsopimus oli tehty v. 1907 Suomen Rakennusmestariunion Helsingin osaston kanssa ja oli se irtisanottu toukokuussa 1909. Elokuulla 1909 oli mestarien kanssa tapahtunut neuvottelu urakkahinnoista. Mutta kun yhteisen komitean laatimasta hinnoittelu ehdotuksesta piti päätettävän, johon tilaisuuteen myös oli saapunut Helsingin ruots. mestariyhdistyksen edustaja, esitettiin mestarien puolelta, että sopimukseen on saatava määräys työseisähdysmahdollisuudesta sopimuksen voimassa ollessa. Kun uuniseppäin edustajat eivät olleet tähän valtuutetut, ei tähän suostuttu. Kuitenkin edustajat sopivat urakkahinnoittelusta. Mutta joulukuun kokouksessaan mestarit eivät hyväksyneetkään edustajainsa tointa, ja koko neuvottelut silloin raukesivat.

Kun uunisevät muodostavat rakennusteollisuustyöväestä pienen osan ei toimikunta katsonut sopivaksi, että he menisivät suostumaan työnantajain vaatimukseen. Neuvottelut kun eivät johtaneet tuloksiin, päättyi 31 p:nä jouluk. 1909 uuniseppäin sopimus, eikä uutta aikaansaatu, joten töitä tehdään ilman sopimusta.

Helsingin asfalttityömiehet.

Suomen Tehdas- ja sekatyöntekijäin liitto ilmoitti jouluk. 10 p:nä että joulukuussa on sanottava irti Helsingin asfalttityöntekijäin sopimus, muuten se jatkuu 2 vuotta edelleen. Liitto esitti että toimikunta suostuisi irtisanomiseen ja siihen että uusittaisiin 10 % palkan korotus sekä poistettaisiin määräys työseisautsmahdollisuudesta sopimuksen voimassa ollessa.

Kun toimikunta ei pitänyt mahdollisena ilman sitkeää taistelua palkan korotuksen läpiajamista, johon taisteluun ei olisi nyt antauduttava, ei pyydettyä lakkolupaa myönnetty, mutta on liitolla se valta antaa omalla vastuullaan.

Turun kivityöntekijät.

Suomen kivityöntekijäin liitto ilmoitti, että Suomen Rakennusmestariiliiton Turun osaston puolesta on irtisanottu voimassaoleva työsopimus. 22 p:nä jouluk. 1909 hyväksyi toimikunta uuden työsopimuksen ja hinnoitteluehdotuksen työnantajille jätettäväksi. Työnantajain kansa ei kuitenkaan ole ollut neuvotteluja ja työt tänä vuonna ovat jatkuneet ilman sopimusta.

Ulkomaalaiset työtaistelut.

Ruotsin jättiläiskamppailu.

Toisen yleisen kokouksen päätöksen mukaan matkustivat A. Sivenius ja E. Haapalainen Ruotsin Ammattijärjestön toimikunnan kutsumiin neuvotteluihin Ruotsin suurlakon johdosta. Neuvottelut tapahtuivat Tukholmassa, Ruotsin Ammattijärjestön huoneustossa 2—3 p:nä lokak. 1909. Läsnä olivat: Tanskan Ammattijärjestön puolesta Carl F. Madsen, E. Svendsen ja Willam Arup. Suomen Ammattijärjestön puolesta Eero Haapalainen ja A. Sivenius, Norjan Ammattijärjestön puolesta Ole O. Lian ja M. Ormestad; Ruotsin

Ammattijärjestön puolesta Herm. Lindqvist, Ernst Söderberg, Arvid Thorberg, Janne Jönsson, Arv. Björklund, Anders Sjöstedt ja C. F. Lundberg.

Kokouksen avasi Ruotsin Ammattijärjestön puheenjohtaja Herm. Lindqvist, joka esitti sydämelliset kiitokset edustetuille veljesjärjestöille näiden osottamasta ymmärtämyksestä ja myötätunnosta taistelua kohtaan, jota parhaillaan käydään Ruotsissa. Puhuja erittäin kiitti siitä rahallisesta avusta, mitä Ruotsin Ammattijärjestö oli saanut ja pyysi, että tämä kiitos vietäisiin asianomaisten maiden työläisille, jotka ovat osottautuneet ystäviksi silloin kuin Ruotsin porvarisluokan kaikki yhteiskuntakerrokset olivat käyneet vihamielisiksi.

Neuvottelukokouksen tehtävänä oli keskustella taisteluasemasta Ruotsissa sekä sen kanssa yhteydessä olevista asioista.

Aivan ensiksi teki H. Lindqvist laajassa puheessaan selkoa taistelun asemasta (katso liitettä toimintakertomuksen lopussa!)

Sen jälkeen syntyi keskustelu, jossa lausutut toimenpideehdotukset johtivat niihin tuloksiin kuin selviää siitä kiertokirjeestä, minkä Suomen Ammattijärjestön toimikunta lokak. 8 p:nä lähetti kaikille osastoille. Kiertokirje kuuluu:

Suomen Ammattijärjestön alaisille osastoille.

Viitaten aikaisemmin Teille osotettuihin selontekoihin suuresta sulkua- ja lakkotaistelusta Ruotsissa, jotka taistelut 300,000 työläisen voimalla alkoivat viime elok. 4 p:nä, tahdomme nykyisestä asemasta Teille ilmoittaa seuraavaa.

Taistelun jatkuttua koko laajuudessaan lähes 5 viikkoa saatiin aikaan sopimus, jonka mukaan työläiset menivät työhön, paitsi ne, jotka työskentelivät sulun julistaneen Ruotsin Työnantajyhdistyksen jäsenten luona. Tämä tapahtui syysk. 7 p:nä, jolloin jäi taisteluun 163,000 työläistä, joista 80,000 sulkulaista.

Oli toiveita siitä, että hallitus tekisi nyt sovitteluyrityksen, josta se alusta alkaen oli kieltäytynyt. Mutta niin ei tapahtunutkaan, — joillakin tekosyillä se siitä taas kieltäytyi. Py-

syi aina syysk. 7 päivään asema muuttumattomana. Silloin ei hallitus enää voinut olla esille astumatta. Mutta sen toimi supistui siihen, että se määräsi sovittelumiehen koettamaan saada riitapuolet neuvotteluihin. Ne raukesivat kuitenkin parin viikon kuluttua. Syy siihen oli seuraava: Hallituksen tukemana esittivät työnantajat vaatimuksen, että työväenjärjestöjen on allekirjoitettava n. s. neuvottelujärjestys, jolla tarkotetaan sopimusta, missä työväki hyväksyisi seuraavaa:

1) työnantajalla on yksinomainen oikeus johtaa työnte-koä sekä ottaa ja erottaa työläisiä työväen järjestön siihen sekaantumatta;

2) työnantaja on oikeutettu kieltämään työnjohtajaa kuuluma-ammattiosastoon;

3) työ- sopimuksen voimassaoloaikana voidaan tehdä työ- lakkoja ja työ- sulkua;

4) on määrättävä kella on oikeus ottaa osaa äänestys-kiin osastojen kokouksissa;

5) järjestöt ovat velvolliset vahingon korvaukseen työ- sopimusta rikottaessa; ja

6) järjestö on velvollinen erottamaan jäsenensä tai ala- osastonsa, joka on rikkonut työ- sopimusta vastaan.

Näihin työnantajain vaatimuksiin ei työväki voi suostua, sillä se merkitseisi surmaniskua ammattiliikkeelle. Ensimmäisen vaatimuksen mukaan työväki ei näet voisi auttaa syyt- tömästi erotettua toveriaan eikä asettaa luottamusmiestään työpaikalle. Toisen vaatimuksen mukaan parhaimmat osas- tojen jäsenet voisivat joutua pois osastosta heti kun työn- antaja on julistanut hänet »pomoksi». Sellainen menettely Ruotsin työnantajain puolelta muuten on tavallista. Kol- mannen vaatimuksen mukaan työ- sopimukset menettäisivät työläisiä suojelevan merkityksen kun huonon ajan tullen heidät voitaisiin heittää työ- sulkua. Neljännän vaatimuksen mukaan tulisi ammattiosastoissa toiset jäsenet suljetuksi pois äänioikeudesta. Viidennen vaatimuksen toteutuessa työn- antajat pystyisivät jonkun osastoon kuuluvan työläisryhmän lakon johdosta, jonka kanssa osastolla ei ole tekemistä, vie- mään kassat vahingonkorvaukseksi. Ja viimeisen vaatimuk- sen mukaan olisi työnantajain vaatimuksesta osasto pakotettu

erottamaan jäsenen keskuudestaan, samoin liitto osastonsa ja Ammattijärjestö koko liittonsa!

Näette että Ruotsin työnantajain vaatimuksilla ei ole rajoja!

Työväen edustajat viimeisissä neuvotteluissa esittivät, että koska nykyisen sulkutaistelun lopettamisen ehdoksi eivät työnantajat näitä vaatimuksiaan ole ennen esittäneet, olisi niistä keskustelu lykättävä ja nämä asiat otettava keskusteltavaksi sitten kuin on saatu työt alotetuksi. Mutta työnantajat eivät suostuneet lopettamaan sulkuaan ennen kuin työväen järjestöt ovat yllämainitunlaisen sopimuksen allekirjoittaneet. Rauhasta ei siis ole toivoa.

Tämä jättäjätaistelu, jossa työväki seisoo yksin vastassaan hallitus sotaväkineen ja poliseineen, maan kaikkien kapitalistien turvana, ei ole ilman suuria rahasummia mahdollinen. Rahansaanti käy päivä päivältä yhä vaikeammaksi. Ensimmäisellä avustusviikolla pystyttiin Ammattijärjestön kasasta maksamaan avustusta puoli miljoonaa kruunua, mutta sitten se on vähentynyt niin, että viime viikolla voitiin antaa avua ainoastaan 80,000 työläiselle yhteensä 140,000 kr. eli ei edes 2 kr. henkeä kohti. Te ymmärrätte, että ruotsalaiset toverit ovat sankareita: viisi viikkoa taistelivat he ilman avustusta ja sen jälkeen on kuukausi kestänyt 2 kr. viikko-avulla! Ne harvat, jotka olivat työssä ensimmäisen taistelujakson, maksoivat veroa Ammattijärjestölle 4 kr. viikossa, toisena jaksona ja yhä edelleen 1 kr. Ammattijärjestölle ja erittäin vielä omille liitoilleen. Tästä verosta ei nykyään keräänny apukassaan kuin 100,000 kr. viikossa ja tarvittaisiin vähintään hymmenkertainen summa. Eikä sitä mistään ole saatavissa, sillä lokak. 1 päivään sinne tuli ulkomailta vaan noin 1,700,000 kr., joka kaikki on jo loppunut. Tämän tähden on oltu pakotettu muuttamaan taistelutapaa seuraavasti:

Työnantajat ovat yksityisesti työläisilleen selittäneet, että jos nyt selitätte meille eroavanne pois Ruotsin Ammattijärjestöstä, niin saatte tulla töihin, sillä meillä työnantajilla on oikeus aloittaa työ yhdistyksemme päätöksiä loukkaamatta. (Työnantajat ovat suunnottomasti hävinneet tappelussa ja

toivovat siis kuten näkyy töiden alkamista). Nyt on työväen järjestöjen puolesta päätetty kehottaa joitakin työväen ryhmiä eri paikkakunnilla yksityisesti antamaan omille työnantajilleen selityksen, että he eivät kuulu enään Ruotsin Ammattijärjestöön. Siten he pääsevät työsulusta vapaaksi ja työhön. Mutta taistelua tullaan jatkamaan Ruotsin Työnantajayhdistystä vastaan kaikissa rautaruukeissa, Norlannin sahoilla, muutamissa kutomatehtaissa, malmikaivoksissa ja Skånen hiilikaivoksissa. Syy miksi nämä on valittu taistelupaikoiksi johtuu osaksi siitä että työläiset parhaiten siellä pysyvät jatkamaan taistelua, osaksi siitä että ne ovat hyvin tärkeitä teollisuuksia, joita työnantajat kaikella muotoa tahtoisivat jo käyntiin, ettei maa joutuisi aivan suuriin vaurioihin. On näet jo niin tiukalla, että esim. kaikki malmivarastot ovat vientipaikoilta lopussa ja työnantajain päivittäinen tappio nousee huikeihin summiin.

Työtaisteluun jääpien lukumäärä nousee noin 35,000 henkeen. Heidän avustamiseksi tarvitaan viikossa 300,000 kruunua. Mainitsimme jo että 100,000 kr. voidaan saada Ruotsista, 200,000 kr. toivotaan ulkomailta. Jos se saadaan, voi taistelu jatkua, sillä ainoastaan tosi nälkä voi sortaa Ruotsin työväen rintaman. Ja me emme saa sitä sallia. Jos mekin Suomessa ponnistamme voimiamme, kertyy Ruotsin taisteluvaroja ja lopulta käy niin, että Ruotsin Työnantajayhdistyksen täytyy suostua ihmiselliseen rauhan tehoon.

Kun tämä asia oli esillä Suomen Ammattijärjestön toimikunnan kokouksessa t. k. 7 p:nä, katsoi toimikunta ehdottoman tarpeelliseksi ylimääräisen veron asettamisen. Kuitenkin ottaen huomioon erinäisiä seikkoja, ei se tahtonut itsepuolestaan sitä asettaa, mutta vedoten siihen että Te ymmärrätte asian tärkeyden, omasta tahdostanne pidätte heti vaikka osastonne ylimääräisen kokouksen, jossa toivomme Teidän päättävän maksaa ylimääräistä veroa liiton välityksellä Ammattijärjestölle vähintään 25 penniä jäsentä kohti joka viikko. Kertyneet varat suoritamme Ruotsin Ammattijärjestölle viikottain.

Varmasti vakuutettuna siitä, että ymmärrätte tämän asian suuren tärkeyden sekä että päätätte veron maksaa ja kaikin voimin jatkatte vapaaehtoista keräystä, piirrämme tervehdyksellä

Helsingissä, 8 p:nä lokak. 1909.

Suomen Ammattijärjestön toimikunnan puolesta:

Eero Haapalainen,
(puheenjohtaja)

K. Vartiainen,
(sihteeri)

Noudattaen toimikunnan kehotusta ottivat ammattiosastot esille kysymyksen säännöllisestä ruotsalaisten avustamisesta ja moni niistä päätti ryhtyä ylimääräiseen verotukseen.

Tätä jatkui aina 11 p:nä jouluk. 1909, jolloin toimikunta teki päätöksen keräykseen lopettamisesta. Kaikkiaan lähetettiin avustusta Smk. 63,538: 50.

Jouluk. 15 p:nä 1909 sai Suomen Ammattijärjestö vastaan ottaa seuraavan kirjeen:

»Jättiläistaistelu järjestyneiden työnantajain ja Ruotsin Ammattijärjestön välillä, johon taisteluun me aikanaan pyysimme apua järjestyneiltä luokkatovereiltamme Suomessa, voidaan nyt avonaisena taisteluna katsoa päättyneeksi.

Sittenkuin Ruotsin Työnantajayhdistys 13 p:nä marraskuuta teki päätöksen ja siitä ilmoitti, että rautaruukkien työsulku lopetetaan, on jällellä avonaisessa taistelussa enää vaan Mockfjärdin voima-asema, Utansjön sellulosatehdas sekä Bomhusin höyläversta ja lautatarha, yhteensä noin 2,000 miestä.

Kuitenkin on avustusta ottavain luku paljon suurempi kuin äskenmainittu luku, sillä työnantajat osaksi kostosta osaksi kykenemättöminä panemaan liikkeensä käyntiin, edelleen pitävät noin 18,000 työntekijää työstä suljettuna. Siis on yhä edelleen noin 20,000 työmiestä työttömyydessä, työn ja tulojen puutteessa, ja kaikki nämä vaativat pitkän taistelun jälkeen apua ja avustusta. Näiden työläisjoukkojen enemmistö jäänee työttömäksi koko talveksikin.

Kun me kuitenkin olemme vakuutetut siitä, ettei mitään mahdollisuuksia voi löytyä yli niiden uhrausten, jota olette tehneet maassanne, enemmän rahallisen avun antamiseksi, tahdomme täten Ruotsin työntekijäin puolesta saattaa Teille ja apua antaneille ja Teidän maanne järjestyneille työläisille tuhatkertaisen ja sydäimestä lähteneen kiitoksen siitä voimakkaasta ja suurenmoisesta avusta, jonka Te olette antaneet Ruotsin yhteiskunnalliselle taistelulle vuonna 1909. Siitä voimakkaasta myötätunnosta ja suuremmoisesa taloudellisesta avusta, joka Teidän maastanne on tullut taistelevien Ruotsin työläisten osalle, on selvemmin kuin mistään ennen käynyt ilmi, että lujat kahleet yhdistävät eri maiden köyhälistöä.

Me uskomme ja ja me toivomme että käydyn taistelun edulliset vaikutukset tulevat myös tuntumaan Teidänkin maassanne ja että sen kautta vähäinen osa siitä velkakuormasta, joka meillä on Teidän uhraustenne johdosta, jossain määrin tulee kevenemään.

Kiitos Suomen työväestölle, joka on tehnyt nämä taloudelliset uhraukset, kiitos kaikille niille, jotka vaivojaan säästämättä ovat avustaneet kaikkien näiden antimien keräämisessä, — siinä kaikki mitä me nyt voimme vastalahjaksi antaa, mutta me uskallamme kuitenkin samalla lausua vakuutuksen, että tämän vuoden ruotsalaiset taistelijat ovat valmiit vastapalvelukseen, kun sen tarve mahdollisesti syntyy.

Veljellisellä tervehdyksellä

Ammattijärjestön toimikunnan puolesta:

Herm. Lindqvist,
puheenjohtaja.

Espanian työväestön avustaminen.

Kansainvälinen ammattiliikkeen sihteeristö kehoitti 1 p:nä lokakuuta ryhtymään toimenpiteihin Espanjan kauppalaivain boikotteeraamiseksi, jotta siten avustettaisiin niitä työläisiä, jotka ovat joutuneet Espanjan hirmuhallituksen uhreiksi.

Tämän johdosta päätettiin tiedustella asioita Suomen Satama- ja vesiliikennetyöntekijäin liitolta. Tämä puolestaan selitti 12 p:nä lokakuuta, että Pohjanlahden satamissa alkavat työt jo olla lopussa, sekä että niissä Suomen lahden satamissa, jotka ovat heidän hallittavanaan, on olemassa työsopimukset, joita ei voida rikkoo. Tämän perusteella ja ottaen huomioon, että espanialaisia laivoja käy harvoin poikkeustapauksissa, esitti liitto ettei boikotteeraus johtaisi asiallisiin tuloksiin. Näin ollen boikotteeraus raukesi, josta ilmoitettiin kansainväliselle sihteeristölle. Marrask. 11 p:nä ilmoitti puolestaan kansainvälinen sihteeristö, että boikotteeraus on kaikkialla lakannut sitten kuin työväen järjestöille on myönnetty enemmän vapautta.

Italian kaasutehtaalaiset.

Lokak. 7 p:nä 1909 saapui kansainväliseltä sihteeristöltä ilmoitus, joka kuului:

»Italian Ammattijärjestön toimikunta ilmoittaa, että kaasutehtaiden työläiset ovat esittäneet työnantajille vaatimuksia, jotka kuitenkin ovat hyljätyt. Lakko on mahdollinen. Liike käsittää pääasiassa kaupungit: Genua, Sampierdarena, Alessandria ja Modena. Kun kaasuyhtiöt ovat kansainvälisiä, tulevat ne haalimaan ulkomaalaisia rikkureita. Me pyydämme estämään vieraiden kaasutyöläisten tuloa Italiaan.»

Tästä annettiin tieto sanomalehtien välityksellä. Kun sitten 11 p:nä marrask. 1909 saapui tieto, että pelätty taistelu on alkanut, varotettiin toimikunnan puolesta uudelleen Italiaan matkustamisesta.

Valistustyö.

Sos. dem. puolue-toimikunta 9 p:nä lokak. 1909 esitti, että Ammattijärjestön toimikunta lähettäisi puolueen toimeenpanemille luentokursseille puolestaan 2 luennoitsijaa, jotka jos suinkin mahdollista pitäisivät kumpikin 14 luentoa kussakin kurssissa. Esityksen hyväksyi toimikunta ja sitten

kun luentosuunnitelma oli saatu lopulliseen kuntaan, annettiin kaikille osastoille asiassa seuraava kiertokirje:

Luentokursseille!

Sitten kun Suomen sos. dem. puoluetoimikunta on päättänyt panna toimeen luentokursseja maamme eri osissa ja tarjottuaan Suomen Ammattijärjestön toimikunnalle tilaisuuden olla mukana näiden luentokurssien toimeenpanossa, on Toimikunta, huomattuaan erinomaisen hyvän tilaisuuden olevan tarjolla ammatillisen työväenliikkeen valistustyöhön, päättänyt ottaa näihin kursseihin osaa. Sos. dem. puoluetoimikunta on järjestänyt kurssit seuraavasti:

Oulun	läänin pohj.	vaalipiirissä	marrask.	15 p.
»	»	etel.	»	20 »
Vaasan	»	pohj.	»	25 »
»	»	etel.	»	30 »
»	»	itäin.	Jouluk.	5 »
Hämeen	»	pohj.	»	10 »
Turun	»	»	»	17 »
Hämeen	»	etel.	tammik.	1 »
Turun	»	»	»	6 »
Mikkelin	»	»	»	11 »
Kuopion	»	läntis.	»	16 »
Kajaanissa	»	»	»	21 »
Viipurin	»	läntis.	»	27 »
»	»	itäis.	helmik.	1 »
Kuopion	»	»	»	6 »

Kussakin vaalipiirissä toimivat sos. dem. piiritoimikunnat tulevat sos. dem. puoluetoimikunnan määräyksen mukaan määräämään paikan missä kussakin piirissä luentokurssit toimeenpannaan.

Ylläolevassa luettelossa mainitut päivämäärät tarkoittavat sitä milloin kussakin piirissä luennot alkavat. Ne kestävät aina 8 päivää paikassaan. Luentojärjestys on seuraava: Ensin puhu sos. dem. puoluetoimikunnan puhuja V. Leho-

kas 2 ensimmäisenä päivänä 6 tuntia kumpanakin. Seuraa-
vina kahtena päivänä puhuvat sos. dem. puoluetuomikunnan
ja Ammatijärjestön luennoitsijat kumpikin 3 tuntia päivässä.
Senjälkeisinä päivinä puhuvat Ammatijärjestön luennoitsi-
jat. Ammatillisia luentoja kertauksineen on vähintään 28
tuntia kussakin paikassa.

Toimikunta on vahvistanut näitä varten seuraavan luento-
ja neuvontakurssi-suunnitelman:

- 1 tunti tuotantotavoista.
- 1 » tuotantotapojen kehitys Suomessa ja teollisuus-
den vaikutuksesta palkkатыöväestöön.
- 1 » järjestymisen merkityksestä ja järjestymismu-
doista.
- 1 » ammattiliikkeen eri suunnista: Saksassa, Rans-
kassa, Skandinaviassa ja Suomessa ja ammatti-
liikkeen eri menettelytavoista: sosialisesta, anarko-
socialistisesta ja syndikalistisesta.
- 1 » järjestöjen toiminnasta työselkkauksissa; samalla
samalla lyhyt historiikki lakoista.
- 1 » työsopimuksista, sovinto-oikeudesta ja palkkalau-
takunnista.
- 1 » työnantajajärjestöistä; ammatillinen vakuutustoi-
minta.
- 1 » ammatillisten järjestöjen vaikutus työväenase-
maan, työnantajain asemaan ja yhteiskuntaan.
- 4 tuntia ylläolevan kertaukseen.
- 1 tunti kirjevaihdon neuvomiseen.
- 1 » pöytäkirjan pidon neuvomiseen.
- 1 » jäsenmatrikkelin hoidon neuvomiseen.
- 1 » kantokirjan » »
- 6 tuntia kirjanpidon »
- 1 » työsopimusten laatimiseen.
- 1 » lakkositoumusten »
- 1 » lakkolistojen neuvomiseen.
- 1 » kyselykaavojen täyttämiseen.
- 2 tuntia kertaukseen.

Samalla kuin toimikunta on määrännyt, että Ammattijärjestön puheenjohtajan E. Haapalaisen on pidettävä yllä olevat luennot ja pari neuvontakurssia kussakin paikassa ja valinnut H. Saxmanin neuvontakurssien vakituisiksi pitäjäksi, ellei hänelle voittamattomia esteitä tule, päätti se kehottaa että Te, arv. osastot, otatte nämä luentokurssit erikoiseen huomioon siten, että kussakin vaalipiirissä olevat osastot lähettävät jos ei muuten niin samalla paikkakunnalla toimivat osastot yhteisesti opinhaluisen jäsenensä näille ammatillisille kursseille, jotka ovat ensimmäiset laatuaan maassamme Siten voidaan koulita miehiä ja naisia kykeneviksi ohjailemaan osastojen toimintaa, neuvomaan ammatillisen työväenliikkeen ymmärrykseen ja levittämään valistusta yhä suuremmille joukoille.

Nämä luennot eivät käsitä Uudenmaan läänin, jossa tul-laan toisin luentokurssit järjestämään.

Toivoen Teidän kannatustanne ja myötävaikutustanne, piirrämme

Kunnioittaen:

Suomen Ammattijärjestön toimikunnan puolesta

Eero Haapalainen.
puheenjohtaja.

K. Vartiainen.
sihteeri.

Tämän ohjelman mukaan tuli luentoja ja harjoituksia eri paikoissa seuraavasti:

Rovaniemi	17	17	23
Ylivieska	16	16	14
Pietarsaari	16	16	50
Seinäjoki	16	16	23
Inha	16	16	29
Tampere	16	16	14
<hr/>			
Yhteensä	97	97	153

Syy siihen että näillä kursseilla ei ollut keskimäärin kuin 25 oppilasta lienee suureksi osaksi siinä, että sos. dem. puoluetoimikunta oli jättänyt asianomaisille piiritoimikunnille huoleksi itse määrätä luennoitsijat. Ja nämä asettivat ne etupäässä maaseudulle, jossa ei ollut itessään työväestöä, ja jonne muualta matkat olivat pitkät.

Kirjallisuutta on myös vähän kustannettu. Annettiin suomentaa saksan kielestä Parvuksen: *Kauppapula ja ammattiyhdistykset*, josta otettiin 3,000 kpl. painos. Hinnaksi asetettiin 50 p. Kirjaa on kehoitettu ammattiosastojen välityksellä levittämään.

Puoluetoimikunnan aloitteesta on J. Partanen laatinut lyhyen *kirjanpitooppaan*, jota Ammattijärjestön toimikunnan edustajat ovat tarkastaneet. Tämä kirjanpitoopas valmistuu kuluvana vuonna.

Työväensihteeristö.

Suomen Ammattijärjestön toimikunta toteuttaakseen toisen yleisen edustajakokouksen tekemän päätöksen työväensihteeristön perustamisesta, asetti asiata pohtimaan erityisen komitean, johon sos. dem. puoluetoimikunta puolestaan myös valitsi jäsenensä. Komiteaan kuului Ammattijärjestön puolesta K. Heinonen ja E. Haapalainen ja sos. dem. puolueen puolelta V. Tanner ja T. Korpimaa. Se on työnsä tuloksena jättänyt seuraavan mietinnön ja ehdotuksen:

Suomen ammattijärjestön toimikunnan ja Suomen sos. dem. puoluetoimikunnan yhteisesti valitseman komitean, jonka tehtävänä on ollut valmistaa kysymys työväensihteeristön muodostamisesta, työn tuloksena saamme esittää seuraavaa:

Molempain järjestöjen, Ammattijärjestön ja sos. dem. puolueen päätösten mukaisesti otti komitea harkitakseen onko mahdollista perustaa työväensihteeristön nimellä kulkeva lakiasiaintoimisto. Tällaisen toimiston perustaminen kuitenkin huomattiin mahdottomaksi kahdesta syystä rahavarojen vähyyden ja voimain puutteessa. Kotkassa pidetty sos. dem. puoluekokous tosin myönsi tarkoitukseen Smk. 4,000: — vuodessa, mutta Ammattijärjestön edustajakokous

vaan Smk. 2,000: — vaikka se myös lausui, että Suomen Ammattijärjestö ottaa osaa perustavaan työväensihteeristön kustannuksiin 50 %:lla. Vaikka molemmat järjestöt käyttäisivät tarkotukseen kaiken myönnetyn rahamäärän, ei tuolla 6,000 markan summalla kuitenkaan voitaisi ajatella mahdolliseksi oman laskiasiaintoimiston perustamista, jossa tulisi olla työssä ainakin yksi lakimies, jota ei saisi 600 mk. kuukausipalkkaa halvemmalla sekä pystyvä apulainen ainakin 250 mk. kuukausipalkalla. Palkkoihin jo tarvittaisiin vuodessa ainakin Smk. 10,200 ja lisäksi huoneusto, matka, toimisto y. m. kustannukset, jotka nousisivat varmaan Smk. 4,800 ja tekisi siis koko menot vuodessa 15,000. Toimiston tulot sensijaan olisivat epävarmat sanoa, kun ei ole mitään kokemusta. Joka tapauksessa ei tuloja voitaisi arvioita niin suuriksi, että ne peittäisivät myönnetyn 6,000 mk. kanssa toimiston menot. Rahallinen puoli osottautuu siis erittäin vaikeaksi. Ja vielä tulee työvoimain puute. Komitea on kääntynyt yksityisten lakimiesten puoleen, joita ajateltiin mahdollisesti tällaiseen toimeen, mutta saatiin kieltevä vastaus.

Komitea katsoi kuitenkin, että sen tulisi yrittää asiain järjestämistä muuten, toista tietä, siten että saataisiin työväelle hankituksi apua lakiasiossa. Tässä tarkoituksessa komitea kääntyi Helsingin kaupungissa olevain Heikki Ritavuoren ja varatuomari Onni Heinonkosken puoleen kysymyksellä voisiko nämä suostua tekemään sopimusta työväen asiain ajamisesta. Tuloksena tästä oli, että Heikki Ritavuoren asianajotoimisto on jättänyt sopimusehdotuksen, jonka mukaan hän ryhtyisi vakituista palkkaa vastaan ajamaan työväen järjestöjen ja niiden jäsenten asioita. Heinokoski sensijaan ei voinut tarjousta tehdä, syystä ettei saanut tietoonsa lisävoimia toimistoonsa.

Heikki Ritavuoren lakiasiaintoimiston kanssa on komitean mielestä sopimus tehtävä jos mieli saada ajatusta jossain määrin toteutetuksi ja senvuoksi ehdotamme että sekä Suomen Ammattijärjestön toimikunta että Suomen sos. dem. puoluetolimikunta puolestaan hyväksyy tämän mukana ole-

van sopimuksen, jonka Heikki Ritavuori puolestaan on valmis allekirjoittamaan.

Samalla komitea ehdottaa, että Ammattijärjestön toimikunta esittää ensi valtuuston kokoukselle, että se myöntäisi vielä tarkoitukseen vuotta 1910 varten varoja lisää Smk. 400:—.

Helsinki 20 p:nä joulukuuta 1909.

Komitean puolesta:

Eero Haapalainen
puheenjohtaja.

Sopimus-ehdotus kuului:

I kohta.

Minä Heikki Ritavuori sitoudun toimistoni kautta II kohdassa olevassa taksassa määrättyä palkkiota vastaan otta-
maan ajaakseni ja hoitamaan Työväen järjestöjen ja työ-
väenluokkaan kuuluvien henkilöiden hoidettavakseni jättä-
miä juttuja, jotka koskevat:

- a) Työväen suojelulainsäädännön soveltamista,
- b) puhe- sananvapaus- ja vaaliasioita,
- a) kokoontumis- ja yhdistymisvapauden loukkauksia,
- d) työsopimuksia,
- e) elinkeinolain ja palkkislainsäädännön soveltamista ja
- f) maanvuokra-asioita sekä
- g) juttuja, joissa työväenjärjestöt ovat kantajina tai vas-
taajina.

II kohta.

Taksa:

- 1) Suulliset neuvot 1—3 mk. kerralta. Milloin asia on erityisen laaja tai vaatii erityisiä tutkimuksia, lasketaan palkkio kuitenkin työn laajuuden mukaan; tässäkin tapauk-
sessa alennusta 50 % asianajajain tavallisesta palkkiosta sel-
laisessa asiassa.

2) Kirjeelliset neuvot 2—5 mk. Sama rajoitus kuin 1 kohdassa.

3) Esiintyminen Helsingin Raastuvanoikeudessa 10 mk. kerralta.

4) Kirjelmän laatiminen alioikeuteen 10—20 mk.

5) Kirjelmän laatiminen Hovioikeuteen tai Senaattiin 10—30 mk.

6) Matkoista palkkio 50 mk. päivältä; matkakustannukset lisäksi.

7) Muista toimista 50 % alennus asianajajain tavallisesta palkkiosta sellaisessa asiassa.

8) Milloin jostakin syystä asiasta on erityisen paljon työtä, tai asia on erityisen tärkeä ja suuri, ei tämän taksan määräyksiä ole muulla tavalla noudatettava kuin siten että silloinkin on myönnettävä 50 % alennus siitä mitä asianajat yleensä sellaisen asian hoitamisesta ottavat!

III kohta.

Sitoudumme lakit. kandidaatti Heikki Ritavuorelle kunakin kuukautena suorittamaan 400 markkaa korvaukseksi siitä että lakit. kandid. Heikki Ritavuori ottaa ajaakseen ylempänä mainittuja asioita taksassa määrättyä alennettua palkkiota vastaan.

IV kohta.

1 kohdassa mainittuja asioita varten on minun Heikki Ritavuoren lakiasioimisto oleva avoinna määräpäivinä kolmasti viikossa k:lo 6—8 illalla.

V kohta.

Minä Heikki Ritavuori olen aina velvollinen vastaan ottamaan ylempänä mainitun laatuksia asioita milloin joku Työväenjärjestö tai työväenluokkaan kuuluva henkilö on vastaajana; milloin he ovat kantajina olen velvollinen asiaa ajamaan ainoastaan siinä tapauksessa että juttu voiton mahdollisuuksiin nähden ansaitsee ajamista. Työväenjärjestöä vastaan en ota juttua ajaakseni.

VI kohta.

Jos ristiriitaisuuksia palkkion suuruudesta syntyy on asia alistettava asianajajainyhdistyksen hallituksen ratkaistavaksi, jonka päätökseen kummankin asianomaisen on tyydyttävä.

VII kohta.

Jos syntyisi erimielisyyttä tämän sopimuksen tulkitsemisesta on riitä jätettävä sovinto-oikeuden lopullisesti ratkaistavaksi, johon me kumpikin valitsemme yhden jäsenen ja nämä kolmannen puheenjohtajaksi.

Tämä sopimus on voimassa laskien 1 päivästä tammi-kuuta 1910. Kummallakin asianomaisella on oikeus irtisanoa sopimus koska tahansa ja lakkaa se silloin voimassa olemasta 4 kuukautta irtisanomisen jälkeen.

Helsingissä — p:nä — — kuuta 1910.

— — — — —

Tämä asia oli sitten lopullisesti Ammattijärjestön toimikunnan käsiteltävänä joulukuun 22 p:nä. Toimikunta ei kuitenkaan voinut asiasta päättää, koska kysymys on edustajakokouksen päätöksen mukaan Ammattijärjestön valtuuston ratkaistava. Tämän asian vuoksi taas ei toimikunta katsonut tarpeelliseksi ylimääräistä valtuuston kokousta kutsua ja kun kuitenkin asian ratkaisemisella olisi kiire, päätettiin kirjelmällä tiedustella valtuuston jäsenten mieltä.

Toimikunta puolestaan oli sitä mieltä, että lakit. kand. Heikki Ritavuoren tarjous olisi hyväksyttävä kuten komitea ehdottaa.

Toimikunta päätti, että valtuutettujen on itse kunkin annettava kirjallinen vastaus tammikuun 15 päivään hyväksykö puolestaan ehdotuksen tai ei. Ellei siihen mennessä vastausta ole joltakin saapunut, katsotaan sen valtuuston jäsenen hyväksyneen ehdotuksen. Valtuutettujen enemmistön kanta ratkaisee asian.

Äänestyksen tulos oli: 27 valtuutettua ilmoitti mielipiteensä; 16 niistä vastusti ehdotuksen hyväksymistä ja 11

kannatti. Näin ollen katsoi toimikunta asian toistaiseksi rauenneen Ammattijärjestön puolelta, samalla kuin päätti siitä ilmoittaa valtuustolle.

Ammattijärjestön toimikunta.

Toinen yleinen edustajakokous valitsi toimikuntaan paitsi puheenjohtajaa Eero Haapalaista, K. Vartiaisen, M. Paasivuoren, K. Heinosen, K. F. Hellgrenin, V. Ruusuvuoren, H. Saxmanin, A. Hämäläisen, J. Pietikäisen, A. Halmeen ja E. Nyqvistin. Varajäseniksi tulivat K. Salo, A. Räsänen, J. Suominen, E. Leino, M. Rissanen, Ida Hellstedt, J. Lehtinen, K. Lindroos, V. Ahtio ja K. E. Satamavuori.

A. Halme ilmoitti että hän ei voi ottaa jäsenyyttä toimikunnassa vastaan, jonka tähden hänen sijalleen kutsuttiin ensin varajäsen K. Salo. Kun seuraavilla varajäsenillä A. Räsäsellä ja Suomisella oli yhtäsuuri äänimäärä, ratkaistiin arvalla niin, että Räsänen tuli ensimmäiseksi ja Suominen toiseksi varajäseneksi.

Ensimmäisessä kokouksessaan valitsi toimikunta varapuheenjohtajaksi M. Paasivuoren ja varasihteeriksi K. Heinosen. Rahastonhoitajaksi ja sihteeriksi valittiin K. Vartiainen, jonka takauksena määrättiin Smk. 2,000: —

Käytännöllisistä syistä järjestettiin niin että puheenjohtaja toimikunnan kokouksissa toimii asiain esittelijänä ja pöytäkirjan pitäjänä ja puhetta johtaa varapuheenjohtaja ja hänen poissa ollessaan H. Saxman.

Toimikunta on kokoontunut 12 eri kertaa ja on silloin käsitellyt 170 eri asiaa. Kokouksissa ovat olleet: Haapalainen 9 kertaa, Vartiainen 12, Paasivuori 7, Heinonen 9, Hellgren 9, Ruusuvuori 12, Saxman 8, Hämäläinen 8, Pietikäinen 11, Nyqvist 8, Salo 7, Räsänen 6, Suominen 6, Leino 4 ja Hellstedt 2 kertaa.

S. Ammattijärjestön tilikertomus Syyskuun 1 p:stä Joulukuun 31 p:nään 1909.

Tuloja:

Säästö Elokuulta	410: 25
Vakinaisia veroja	3,684: 05

Apurahasto:

Ylimääräisiä veroja	1,118: 45	
Vapaaehtoisia veroja ja keräyksistä		
kuittikirj. y. m.	37,182: 73	38,301: 18
Pankista nostettu	34,725: —	
» korkoja	298: 19	35,023: 19
Velallisilta		3,604: 20
Pöytäkirjoista, y. m.		334: 40
»Ammattijärjestö» lehdestä		93: 30
	Smk. 81,450: 57	

Menoja:

Lakkoapua Satulasepp. ja verhoi- lijain liitolle	370: —	
Avustusta Ruotsin sulkulaisille	37,198: 50	37,568: 50
Viety pankkiin		25,416: 67
Velallisille annettu		257: 46
Hoitokustannuksiin:		
Palkat	2,425: —	
Palkkiot.	353: 50	
Toimiston vuokra, valo ja puh- distus	557: 50	
Sähkösanomat ja puhelinmaksut	54: 10	
Postimenoja	174: —	
Toimistotarpeita	124: 60	
Koti- ja ulkomaisiin lehtiin	127: 98	
	Siirto 3,816: 68	63,242: 63

	Siirto	3,816: 68	63,242: 63
Agitatsioonimatkoihin		918: 87	
Edustajakokouksen kust.		1,966: 38	
Sekalaisia menoja		2,393: 74	9,095: 67
Erilaisista painatustöistä			3,975: 25
»Ammattijärjestö»-lehdestä			1,652: 78
Kalustoon			673: 45
Säästö vuodelle 1910			2,810: 79
			<u>Smk. 81,450: 57</u>

Tiliasema Joulukuun 31 p. 1909.

Varat:

Käteistä rahaa	3,221: 04
Painotuotteita luettelon mukaan	1,641: 48
Kalustoa	3,084: 72
Pankeista	6,863: 58
Eri tileiltä	546: 24
	<u>Smk. 15,357: 06</u>

Velat:

Puhdas omaisuus	15,357: 06
	<u>Smk. 15,357: 06</u>

Helsingissä, Joulukuun 31 p. 1909.

K. Vartiainen.

Tilintarkastajain lausunto.

Suomen Ammattijärjestön tilit vuoden 1909 neljältä viime kuukaudelta, syys—joulukuilta, olemme tarkastaneet ja meille esitettyjen pöytäkirjain, tulo- ja menotodisteiden mukaan oikeaksi huomanneet.

Ainoa seikka, josta meillä on huomauttamista, on S. Sos. dem. Sanomalehtimiesliitto, jonka johtavan asemansa ja veroihinsa nähden pitäisi olla esimerkkinä muille, niin kummalliselta kuin se näyttääkin, kuten meille on vakuutettu ja kuten tilikirjat osoittivat ei ole viimeiseltä neljännekseltä muistutuksista huolimatta jäsenmaksujaan suorittanut.

Tällä huomautuksella — joka yksinomaan koskee mainitun Sanomalehtimiesliiton merkillistä, anteeksiantamatonta leväperäisyyttä — ehdotamme asianomaiselle toimikunnalle ja rahastonhoitajalle täydellistä tilivapautta vuoden 1909 syys—joulukuun ajalta.

Helsingissä huhtikuulla 1910.

Lauri af Heurlin.

A. Järvenpää.

Valmari Ponteva.

Taulu n:o 1. Yhtyneiden liittojen jäsenluku, osastot ja varallisuus.

Numero	N i m i	Osastojen luku	J ä s e n i ä			Liiton varallisuus			
			miehiä	naisia	oppil.	yht.	Kassa 19 si/12 09	Omaisuus inventarion muk. si/12 09	Koko omaisuus 19 si/12 09
1	Lasiteollisuusyöv.	6	129	8	—	137	2,262 60	50	2,312 60
2	Nahanjalostusyöv.	15	200	—	—	200	1,943 77	—	1,943 77
3	Tie- ja vesirakennust.	27	925	40	—	965	23,591 88	6,745 64	30,337 52
4	Kirjansitojain	12	125	268	—	393	2,804 23	1,455 70	4,259 93
5	Puutyöntekijäin	70	2,120	25	45	2,190	14,677 01	2,465 42	17,142 43
6	Räätälien	24	544	52	38	634	2,452 18	567 45	3,019 63
7	Satulasep. ja verhoil.	4	40	—	12	52	536 80	483 50	1,020 30
8	Sukeltajain	1	16	—	—	16	276 49	—	276 49
9	Sahateollisuus.	70	1,610	511	—	2,121	3,409 11	4,393 93	7,803 04
10	Paperteollisuus.	35	1,113	445	—	1,558	5,093 18	1,888 50	6,981 68
11	Jalkineityöntekijäin	10	173	34	—	207	69 53	1,916 68	1,986 21
12	Kulta- ja hopeasepp.	5	69	6	29	104	12,362 90	710 97	13,073 87
13	Leipuriyöntekijäin	13	186	73	54	313	3,088 53	773 31	4,761 84
14	Kivityöntekijäin	36	1,156	—	—	1,156	5,746 30	450 45	6,196 75
15	Satama ja vesiliik.	30	1,923	102	—	2,025	7,084 18	1,800	8,884 18
16	Kutomateollisuus.	12	402	476	—	878	10,811 91	670 75	11,482 66
17	Ompelijattarien	9	—	134	—	134	174 32	—	174 32
18	Kaakeli-, fajanssi ja uun.	11	171	7	—	178	1,318 47	—	1,318 47
19	Metallityöntekijäin	75	1,985	2	93	2,080	11,320 80	5,557 32	16,878 12
20	Pukityöntekijäin	2	80	—	—	80	420 50	20	440 50
21	Sos.-dem. sanomal.	1	54	—	—	54	1,476 35	—	1,476 35
22	Läkki-, pelti- ja vaskis.	9	131	—	30	161	304 57	399 20	703 77
23	Kirjaltajain	32	1,188	438	—	1,626	608 14	—	100,080 22
24	Tehdas- ja sekatyöv.	56	1,137	160	—	1,297	2,805 23	4,394 10	7,199 33
25	Muurarien	28	860	—	90	950	17,750 83	6,458 60	26,696 43
26	S. V. R. konep. t. y.	8	414	—	5	419	—	—	—
		601	16,751	2,781	396	19,928	129,185 58	39,705 82	271,739 98

Taulu n:o 2.

Yhtyneiden liittojen

Numero	N i m i	Vakitui- nen vero	Ylimää- räinen vero	Korkoja
1	Lasiteollisuustyöväen . . .	1,129 —	1,519 50	62 98
2	Nahanjalostustyöväen . . .	680 80	2,091 16	87 79
3	Tie- ja vesirakennustyöv.	7,017 25	5,534 —	419 03
4	Kirjansitojain	1,303 35	2,199 95	135 27
5	Puutyöntekijäin	9,764 58	10,174 05	401 61
6	Räätälien	4,142 55	5,011 15	159 85
7	Satulaseppäin ja verhoil. .	153 05	502 50	16 80
8	Sukeltajain	166 —	78 50	10 78
9	Sahateollisuustyöväen . . .	10,699 92	5,141 79	149 18
10	Paperiteollisuustyöväen . .	5,731 25	16,195 09	204 33
11	Jalkinetyöntekijäin	659 90	2,642 50	32 99
12	Kulta- ja hopeaseppäin . .	1,087 81	759 79	163 83
13	Leipurityöntekijäin	3,847 15	2,206 95	61 89
14	Kivityöntekijäin	4,622 17	5,883 50	115 59
15	Satama- ja vesiliikennet. .	14,122 08	1,935 96	—
16	Kutomateollisuust.	4,714 35	3,219 30	498 25
17	Ompelijattarien	343 60	176 50	—
18	Kaakeli-, fajanssi- ja uunit.	358 15	676 80	62 63
19	Metallityöntekijäin	15,560 32	14,687 94	353 49
20	Putkityöntekijäin	323 55	642 90	—
21	Sos.-dem. sanomalehtim. .	?	?	?
22	Läkki-, pelti- ja vaskis. .	1,336 08	1,079 38	21 10
23	Kirjaltajain	26,208 44	8,181 91	3,825 07
24	Tehdas- ja sekatyöväen . .	5,709 93	1,312 50	129 31
25	Muurarien	5,182 40	4,203 30	484 74
		124,853 08	95,056 92	7,396 51

tulot v. 1909.

Ammatti- järjestöltä		Ulko- mailta		Lahjoja		Kirjoista ja sanom.- lehdistä		Muita tuloja		Yhteensä	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,711	48
—	—	—	—	—	—	—	—	437	63	3,297	39
—	—	—	—	8,277	13	—	—	7,555	29	28,802	70
—	—	—	—	—	—	—	—	390	25	3,775	25
—	—	—	—	—	—	753	30	4,379	53	25,473	07
190	—	—	—	25	—	298	—	59	35	9,885	55
1,010	—	410	10	276	20	—	—	2,266	80	4,635	45
—	—	—	—	—	—	—	—	19	—	274	28
—	—	—	—	—	—	—	—	2,921	65	27,759	10
49,978	—	—	—	1,264	65	—	—	1,076	35	74,449	65
112	70	—	—	142	85	70	25	182	80	3,843	99
45	53	—	—	10,144	54	—	—	115	72	12,317	22
—	—	—	—	—	—	220	35	785	85	7,122	19
—	—	—	—	—	—	68	95	1,754	71	12,442	92
—	—	—	—	—	—	2,626	45	1,449	80	20,134	19
—	—	—	—	—	—	—	—	1,098	50	9,530	40
150	—	—	—	—	—	—	—	15	—	684	10
—	—	—	—	150	—	—	—	7	50	1,255	08
3,330	—	8,425	58	6,312	54	1,104	80	6,101	33	55,876	—
3,649	—	—	—	—	—	—	—	1,647	37	6,262	82
?	—	?	—	?	—	?	—	?	—	?	—
2,294	50	412	08	—	—	—	—	115	—	5,258	14
—	—	—	—	3,014	27	—	—	22,831	50	64,987	78
—	—	—	—	4,705	72	—	—	450	15	12,307	61
—	—	—	—	—	—	476	70	1,725	—	12,072	14
61,172	73	9,247	76	34,312	90	5,616	80	57,386	08	405,158	50

Taulu n:o 3.

Yhtyneiden liittojen

N:o	N i m i	Palkat ja palkkiot	Toimiston hoito	Työlaiste- luhin	Ammattijärjestön		Ulkoma- iden laiste- luhin
					vakinais- vero	ylimäär- vero	
1	Lasiteollisuust. .	226 —	156 65	— —	85 50	944 —	373 05
2	Nahanjalostust. .	270 —	— —	577 —	128 75	1,437 36	— —
3	Tie- ja vesiraken- nustyöv.	2,446 85	513 75	5,088 10	607 90	2,291 40	2,419 55
4	Kirjansitojain . .	515 —	222 75	432 75	136 15	898 50	— —
5	Puutyöntekijäin .	4,200 —	984 35	7,869 —	1,530 85	2,102 65	— —
6	Räätälien	2,434 25	771 55	7,415 60	407 15	1,209 75	— —
7	Satulaseppäin ja verhoilijain . . .	120 —	— —	2,135 65	30 40	168 50	— —
8	Sukeltajain	50 —	— —	60 —	9 75	57 50	29 —
9	Sahateollisuust .	6,834 40	4,479 —	5,428 90	— —	— —	— —
10	Paperiteollisuus- työväen	2,492 20	877 16	73,989 —	1,072 45	1,264 65	— —
11	Jalkineityöntek. .	382 85	22 26	154 —	199 50	2,673 35	— —
12	Kulta- ja hopea- seppien	200 —	— —	— —	60 65	550 —	— —
13	Leipurityöntek. .	1,850 —	504 28	51 25	110 90	937 40	— —
14	Kivityöntekijäin .	2,253 25	633 23	27 50	660 —	5,546 —	200 —
15	Satama- ja vesili- kennet.	5,945 —	840 68	— —	600 —	— —	3,876 60
16	Kutomateoll. työ- väen	2,266 —	1,151 62	— —	512 75	2,619 60	599 70
17	Ompelijattarien .	— —	— —	355 —	80 —	275 —	— —
18	Kaakeli-, fajans- si- ja uunit. . . .	203 30	81 —	93 75	676 80	— —	— —
19	Metallityöntek. .	5,511 95	2,688 —	37,137 40	1,441 75	1,000 —	2,346 35
20	Putkityöntek. . .	42 —	118 40	5,897 74	85 50	75 75	— —
21	Sos. dem. sano- malehtim.	— —	— —	— —	— —	— —	— —
22	Läkki-, pelti- ja vaskisepp.	390 —	758 06	6,848 11	158 20	160 85	91 10
23	Kirjaltajain . . .	4,025 —	1,066 69	— —	659 20	6,402 —	2,500 —
24	Tehdas- ja seka- työväen l.	2,720 —	955 01	962 —	410 70	— —	740 —
25	Muurarien	2,548 —	436 70	167 60	240 —	30 25	4,173 05
		47,926 05	17,261 15	154,650 35	10,904 85	30,644 51	17,348 40

menot v. 1909.

Agitationi	Am. lehti ja kirjalli- suus	Matka- apu	Työto- mysisapu	Sairasapu	Oikeus- apu	Vaino- tuille	Muita menoja	Yhteensä
25 —	52 50	67 20	125 —	86 50	— —	— —	51 65	2,193 05
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	331 72	2,744 83
218 32	— —	— —	25 —	656 85	— —	— —	9,583 65	23,851 37
— —	215 75	— —	— —	— —	— —	— —	413 26	3,555 66
836 30	860 75	— —	— —	— —	— —	— —	1,678 15	20,062 05
200 50	— —	— —	— —	— —	44 20	— —	1,577 65	14,060 65
— —	— —	37 35	— —	— —	— —	— —	2,143 55	4,635 45
— —	— —	19 10	— —	— —	— —	— —	75 70	301 05
1,175 —	585 —	— —	— —	— —	1,220 05	— —	7,636 75	27,759 10
827 75	— —	591 50	— —	— —	— —	— —	1,201 28	82,315 99
— —	107 25	62 —	— —	— —	— —	— —	173 25	3,774 46
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	243 30	1,053 95
— —	52 —	391 70	— —	— —	— —	— —	917 96	4,815 49
210 —	52 —	— —	— —	— —	— —	— —	644 28	10,226 26
640 —	4,256 90	— —	— —	— —	590 —	25 —	235 —	18,118 18
199 35	— —	— —	486 —	— —	— —	— —	851 33	8,686 35
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	148 85	858 85
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	236 65	1,291 50
1,276 80	1,244 01	— —	11,172 05	— —	— —	— —	2,516 65	66,334 96
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	6,320 39
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	8,036 32
567 95	5,788 95	452 80	2,195 50	— —	— —	— —	43,369 85	64,987 78
532 95	— —	— —	— —	— —	— —	— —	3,181 72	9,502 38
210 —	660 35	— —	— —	— —	— —	— —	2,338 40	10,804 35
6,809 52	13,875 46	1,621 65	14,003 55	743 35	1,854 25	25 —	79,550 60	396,289 84

Taulu n:o 4.

Liittojen alaisten osastojen

N i m i	Tulot		Menot		O m a i -	
					Rahaa	Muut om.
Lasiteollisuustyöv. . .	283	80	532	25	65 67	116 35
Nahanjalostustyöv. . .	4,279	27	4,503	—	2,608 07	1,212 45
Tie- ja vesirakennust. . .	7,953	13	6,858	91	1,737 13	427 86
Kirjansitojain	7,494	87	7,651	50	937 11	2,544 35
Puutyöntekijäin	48,243	04	45,657	90	29,518 23	21,717 99
Räätälien	19,135	—	20,161	36	4,839 80	5,813 44
Satulaseppäin ja verh. . .	1,021	97	1,140	81	471 84	271 55
Sukeltajain	—	—	—	—	—	—
Sahateollisuustyöv. . .	24,113	79	23,776	41	7,511 58	6,462 61
Paperiteollisuustyöv. . .	29,666	73	29,676	75	6,080 12	4,744 44
Jalkinetyöntekijäin . . .	4,253	61	3,952	03	1,223 59	1,638 30
Kulta- ja hopeasepp. . .	3,735	39	4,445	07	5,771 62	961 13
Leipurityöntekij. . . .	9,746	57	9,611	45	2,019 13	1,922 98
Kivityöntekijäin	11,538	34	10,716	70	14,879 82	4,996 87
Satama- ja vesiliik. . . .	—	—	—	—	—	—
Kutomateollisuustyöv. . .	14,681	32	14,059	63	6,295 13	4,384 08
Ompelijattarien	2,354	66	2,915	44	462 55	931 78
Kaakeli-, faj.- ja uunit. .	2,507	75	2,935	30	172 67	841 79
Metallityöntekijäin . . .	109,216	91	108,813	17	14,444 35	29,772 43
Putkityöntekijäin	974	07	1,351	80	678 26	1,235 85
Sos. dem. sanomaleh. . . .	—	—	—	—	—	—
Läkki-, pelti- ja vaskis. .	5,543	41	5,364	21	1,398 74	4,195 82
Kirjaltajain	—	—	—	—	—	—
Tehdas- ja sekatyöv. . . .	26,073	02	24,690	31	9,681 79	7,998 20
Muurarien	12,607	98	14,442	91	15,066 85	6,750 15
S. V. R. Konep. t. y	4,885	88	4,205	43	4,401 29	4,253 09
H:gin paikallisarj.	1,472	90	1,234	20	633 21	644 05
	351,776	41	348,196	54	130,898 55	113,837 56

varallisuus sekä tulot ja menot.

suus	Työttöm.		Lakko-		Sairaus-		Hautaus-		Muuta	
	kassa		kassa		kassa		kassa		kassoja	
Yht.										
182 02	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3,820 52	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2,164 99	—	—	—	—	—	—	—	—	5) 2,078 26	—
3,481 46	—	—	63 65	—	—	—	—	—	6) 1,541 51	—
51,236 62	—	—	—	—	—	—	—	—	7) 135 75	—
10,653 24	641 06	—	—	—	—	—	514 05	—	—	—
743 39	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13,974 19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10,824 56	1,148 43	—	—	—	—	—	—	—	1) 1,564 71	—
2,861 89	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6,732 75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3,942 11	83 88	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19,876 69	1,015 91	1,000	—	—	2,155 07	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10,679 21	—	—	—	—	—	—	—	—	3) 366 18	—
1,394 33	316 81	—	—	—	—	—	—	—	4) 36 40	—
1,014 46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
44,216 78	—	—	—	—	1,044 50	—	895 74	—	2) 90	—
1,914 11	—	—	—	—	—	—	428 34	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5,594 56	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18,247 99	2,709 56	89 95	—	—	310 49	—	1,092 88	—	—	—
21,817	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8,654 38	218 28	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,277 26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
245,304 51	6,133 93	1,153 60	—	—	3,510 06	—	2,931 01	—	5,812 81	—

1) rakennusrahastoja;

2) matka-apukassa;

3) kesäsiirtolakassa;

4) arpajaiskassa;

5) vanhuusrahasto;

6) oppikurssirahasto;

7) lippurahasto.

Pöytäkirja

Suomen Ammattijärjestön Valtuuston kokouksesta huhtik. 25—26 p. 1910.

Kokous alkoi maanantaina huhtik. 25 p. klo 10 aamulla Helsingin työväenyhdistyksen talolla Sirkuskatu 5.

Amm.-järjestön toimikunnan puolesta avasi kokouksen E. Haapalainen ja toimitti nimenhuudon, jolloin edustajiksi ilmottautuivat:

Tehdas- ja sekatyöväen liitto: Aug. Lehto, Emil Lind.

Suomen Kivityöntekijäin liitto: K. E. Majonen, K. Viuhkonen.

Suomen Kirjaltajain liitto: O. Hurme, O. A. Nyman.

Suomen Muurarien liitto: S. Nieminen.

Kirjansitojain liitto: Kustaa Aarnio.

Kutomateollisuustyöväen liitto: Kaarlo Hellman.

Räätälintyöntekijäin liitto: H. Koivuniemi.

S. V. R. Konepajojen t. y.: Karl Ahlberg.

Suomen Metallityöntekijäin liitto: E. Lampila, O. A. Rautasalo.

Sukeltajain liitto: E. Ekström.

Kaakeli, fajanssi ja uunint. liitto: Rob. Salonen.

Satulaseppäin ja verhoilijain liitto: J. Huusko.

Paperiteollisuustyöväen liitto: E. Viljanen.

Satama- ja vesiliikennetyönt. liitto: A. Sivenius, V. Puttonen.

Tie- ja vesirakennustyönt. liitto: S. Vuorio.

Sahateollisuustyöväen liitto: V. Heimonen, J. Aaltonen, Aug. Vesa.

S. Putkityöntekijäin liitto: E. Mäkinen.

S. Läksi-, pelti- ja vaskiseppäin liitto: A. Taivola.

S. Puutyöntekijäin liitto: S. Hellstén, J. E. Jokinen, J. Peura.

Ompelijattarien liitto: Selma Salpa.

S. Lasiteollisuustyöväen liitto: K. Kumén.

S. Kulta- ja hopeatyöntekijäin liitto: T. Toukola.

S. Nahanjälöstustyöntekijäin liitto: O. Pihlajaranta.

S. Jalkinetyöntekijäin liitto: K. V. Kakriainen.

Amm.-järj. toimikunnan edustajana oli saapuvilla H. Saxman sekä K. Vartiainen ja E. Haapalainen.

Puheenjohtajaksi tälle kokoukselle valittiin A. Sivenius ja sihteeriksi oli Amm.-järj. toimikunta määrännyt K. Heinosen.

Toimikunnan ehdotuksesta hyväksyttiin seuraava

Työjärjestys:

Istunnot maanantaina klo 10—2 ja klo 4—7, tiistaina klo 9—1 ja klo 3—7.

Samoin hyväksyttiin seuraava toimikunnan laatima

Päiväjärjestys:

1. Nimen huuto.
2. Puheenjohtajan vaali.
3. Toimintakertomus.

4. Tilikertomus 1 p:stä syysk. 31 p:vään jouluk. 1909.
5. Tilikertomus 1 p:stä tammik. 1 p:vään huhtik. 1910.
6. Esitys n:o 1 koskeva agitationia.
7. " " 2 " järjestymistä.
8. " " 3 " veromaksua.
9. " " 4 " työväenopistoa.
10. " " 5 " siirtymistä järjestöstä toiseen.
11. " " 6 " työväen arkistoa.
12. " " 7 " työväen sihteeristöä.
13. " " 8 " apurahastoa.
14. " " 9 " piirisiht. suhdetta lakkoihin.
15. " " 10 " osanottoa kansainväliseen sosia-
listikokouks. Köpenhaminassa.
16. Valtuutettujen esittämät asiat.

Toimintakertomus.

Kaikille edustajille jaettiin painettu toimintakertomus edustajakokouksesta viime vuoden loppuun.

Haapalainen antoi kertomuksen johdosta vielä lisäselvityksiä, mainiten m. m. että paikallisjärjestöt ovat vuoden lopulla lakanneet toimimasta ja on toimikunta antanut niihin kuuluville osastoille kehotuksen yhtyä asianomaisiin liittoihin.

Kun edustajat eivät vielä olleet ehtineet toimintakertomukseen tutustua, päätettiin keskustelu siirtää iltapäivään.

K. Vartiainen luki tilikertomuksen viime vuoden syysk. 1 p:stä vuoden loppuun, sekä tilintarkastajain lausunnon, jotka löytyivät painettuna toimintakertomuksen yhteydessä.

Tilikertomusta koskevat asiat päätettiin myöskin siirtää iltapäivään.

Edellisen lisäksi esitti *Vartiainen* kokoukselle seuraavan otteen tiliasemasta tämän vuoden tammik. 1 p:stä maalisk. 31 p:vään sekä tilintarkastajain lausunnon.

Tulot:

Saldo vuodelta 1909	3,221: 04
Vakinaisen veron tili	527: 75
Velallis-tili	777: 60
Kustannusliikkeen tili	349: —
Pankki-tili	9,800: —
Vapaehtois. verotuks. ja keräys-tili	1,418: 79
»Ammattijärjestö»-lehden tili	172: 80
Korko-tili	9: 72
Kulunki-tili	3,278: 82
	<hr/>
	Smk. 19,555: 52

Menot:

Pankki-tili	4,958: 33
Kulunki-tili	3,805: 59
Palkka-tili	1,865: —
Matkakustannus-tili	291: 45
Kalusto-tili	27: 25
Kirjasto-tili	53: 75
»Ammattijärjestö»-lehden tili	106: 35
Velallis-tili	7,500: —
Kustannusliikkeen tili	313: —
Saldo huhtikuulle	634: 80
	<hr/>
	Smk. 19,555: 52

Tiliasema Maaliskuun 31 p. 1910.

Varat:

Käteistä rahaa	634: 80
Painotuotteita luettelon mukaan	1,703: 50
Kirjasto	304: 73
	<hr/>
Kalusto	3,111: 97
Telefooni-osake	150: —
Saatavaa pankista	3,000: —
Eri velallistileiltä	7,185: —
	<hr/>
	Smk. 16:090: —

Velat:

Puhdas omaisuus	16,090: —
	<hr/>
	Smk. 16,090: —

Helsingissä, huhtikuun 22 p:nä 1910.

K. Vartiainen.

Tilintarkastajain lausunto.

Tarkastettuumme Suomen Ammattijärjestön pöytä- ja tilikirjat tämän vuoden tammi-, helmi- ja maaliskuun ajalta, olemme ne meille esitettyjen tulo- ja menokuittien mukaan ja pienemmät virheet oikaistua hyväksyneet, kuin myöskin tänään laskemamme kassa on kirjojen mukainen, niin ehdotamme asianomaisille tilivapauden annettavaksi.

Pöytäkirjojen mukaan on Ammattijärjestön toimikunta sitoutunut erääseen 4,000 Smkan takaukseen, ja kun omasta puolestamme emme katso tuota päätöstä hyvin harkituksi, jätämme asian Valtuuston käsiteltäväksi.

Helsingissä, 21 p. huhtikuuta 1910.

A. Järvenpää.

Valmari Ponteva.

Tämäkin pantiin pöydälle iltapäivä-istuntoon.

Tämän jälkeen otettiin käsiteltäväksi päiväjärjestyksessä oleva

Esitys n:o 1, koskeva agitatsionia. Esityksen siitä olivat tehneet:

Suomen Tehdas- ja sekatyöväen liitto:

että S. Ammattijärjestön varoista annetaan Tehdas- ja sekatyöväen liitolle kerta kaikkiaan agitationin avustamiseksi viisi sataa markkaa.

Suomen Sahateollisuustyöväen liitto:

että Sahateollisuustyöväen liitolle luovutetaan Ammattijärjestön varoista 1,500 mk. ensi kesäistä tukki- ja metsätyöläisten agitationia varten, tahi että Ammattijärjestö palkkaa yhden agitaattorin toimimaan mainituilla aloilla.

Ammattijärjestön toimikunta ei kannattanut kumpakaan näistä esityksistä sellaisenaan, vaan esitti puolestaan

että Valtuusto jättää toimikunnan tehtäväksi palkata Ammattijärjestön palvelukseen vakinainen puhuja, joka matkustamalla eri osissa maata suullisen agitationin avulla edistää ammatillista järjestymistä, ja

että toimikunnan tehtävänä on laatia matkasuunnitelmat liittojen lausuntoja huomioonottaen.

Keskustelussa painostettiin asianomaisten liittojen puolelta sitä seikkaa, että vaikka liitot käyttävätkin agitatsioniin niin paljon aikaa ja varoja kuin voimat myöntävät, niin sittenkin jäävät suuret alat agitatsionista osattomaksi. Tehdas- ja sekatyöv. liiton puolelta huomautettiin, että liitto pyytämillään rahoilla ottaisi ylimääräisen agitaattorin, joka saisi tehtäväkseen tiiliteollisuustyöväen järjestämisen. Pidettiin luonnollisena, että Amm. järjestön velvollisuus on varojensa mukaan avustaa liittoja agitatsionin järjestämisessä, koska siitä myöskin liittojen ohella hyötyy Amm.-järjestö.

Amm.-järjestön toimikunnan puolesta huomautettiin, että nyt kun toimikunta on tehnyt esityksen vakinaisen puhujan ottamisesta, ei edustajakokouksen myöntämästä 5,000 mk. rahamäärästä enää riitä liittojen avustamiseksi, niin toivottavaa kuin se olisikin.

Äänestyksessä 28 äänellä 5 vastaan hyväksyttiin toimikunnan esitys. Vähemmistö kannatti agitatsioniavun myöntämistä sitä pyytäneille liitoille.

Esitys n:o 2.

Järjestymiskysymykset.

Helsingin Varastotyömiesten ja Helsingin kunnan työväen ammattiosastot olivat jättäneet valtuustolle valituksen siitä, että toimikunta, Helsingin paikallisjärjestön lakattua toimimasta, oli hylännyt näiden osastojen pyynnön, päästä suoraan yhtymään Ammattijärjestöön.

Valittajat pyysivät, että toimikunnan päätös kumottaisiin, koska se oli sääntöjen vastainen ja koska ei ole sellaista liittoa, johon valittajat voisivat yhtyä.

Amm.-järjestön toimikunta ehdotti:

että Hels. t.-y:n varastotyömiesten a. o:n ja Helsingin kunnan työväen osaston pyynnöt hyläten kehottaa Valtuusto näitä yhtymään Amm.-järjestöön joko Tehdas- ja sekatyöväen liiton välityksellä tai edellistä Satama- ja vesiliikenne- ja jälkimäistä Tehdas- ja sekatyöväen liiton välityksellä.

Toimikunnan esitys hyväksyttiin yksimielisesti, koska katsottiin, että toimikunta oli menetellyt sekä Amm.-järj. sääntöjen, että myöskin edustajakokouksessa tehtyjen päätösten ja toivomusten mukaan.

Esitys n:o 3.

Veronmaksusta.

Satama- ja vesiliikennetyöntekijäin liitto anoo:

että liiton ne osastot, jotka Ammattijärjestön toimikunnan päätöksen mukaan viime tammik. 21 p:ltä eivät tule saaamaan lakko- eikä sulkuvastusta Ammattijärjestöltä, asetetaan Ammattijärjestössä puoleksi maksavain luokkaan.

Toimikunta ehdottaa Valtuuston hyväksyttäväksi:

että koska voimassa olevain sääntöjen 3 §:n 2 osa ei edellytä, että liiton täysin maksavat jäsenet voisivat olla Ammattijärjestössä puoleksi maksavain luokassa, ei Valtuusto voi pyyntöä hyväksyä.

Toimikunnan ehdotus hyväksyttiin.

Esitys n:o 4.

Puolueopistosta.

Asiaa valmistelemaan asetettu komitea, johon olivat kuuluneet puoluetoimikunnan valitsemina: M. Turkia, E. Gylling ja O. V. Kuusinen sekä Amm.-järjestön toimikunnan valitsemina: E. Haapalainen, A. Räsänen ja J. Pietikäinen, oli antanut seuraavan

Mietinnön:

»Harkittuaan tulevaa puolueopistoa varten sopivaa oppiainesuunnitelmaa ja tiedusteltuaan saatavissa olevia luennoitsijoita sekä arvioittuaan opiston taloudellisia ylläpitämismahdollisuuksia, ovat komitean useimmat jäsenet tulleet siihen johtopäätökseen, että 3 kuukautta kestävät opistokurssit, joihin tulisi osaaottamaan noin 50 oppilasta, voidaan kohtuullisia vaatimuksia tyydyttävällä tavalla saada pidetyksi ensi syksyn aikana. Tosin valmistusaika luennoitsijoille jää kovin lyhyeksi, mutta tuskin sentään tällaiset opistokurssit vielä ensi vuonnakaan ensi kerran toimeenpantaessa voisivat niin paljoa paremmin onnistua, että sitä silmällä pitäen enää voitaisiin toistaiseksi lykätä opiston alkamista, jota luullaksemme asiaa harrastavissa toveripiireissä jo kiireellisesti odotetaan. Komitean jäsen Kuusinen on kuitenkin ollut sitä mieltä, että saatavina olevain opettaja-

voimain heikkouden takia ei pitäisi ehdottaa opistoa vielä ensi syksynä aloitettavaksi.

Oppisuunnitelman on komitea yksimielisesti päättänyt ehdottaa seuraavanlaiseksi:

Luentoaineita:

Taloushistoriaa ja sosialismin teoriaa	50 tuntia
Suomen yhteiskuntataloudellista historiaa	50 „
Tilastotieteen perusteita	10 „
Kansainvälisen työväenliikkeen historiaa ja sos.- dem. menettelytavan periaatteita	40 „
Ammatillisesta työväenliikkeestä	50 „
Valtio-opin alkeita	10 „
Valtiotaloutta ja verotus- ynnä kauppapolitiikkaa	25 „
Maatalous- ja metsäpolitiikkaa	20 „
Kunnallissosialismia	15 „
Työväensuojeluksesta ja -vakuutuksesta	25 „
Lainopillisiä neuvoja	20 „
Osuustoiminnasta	5 „

Yhteensä 320 tuntia

Harjoitusaineita:

Ammatillista kirjeenvaihtoa, työ sopimusehdotus- ten laatimista y. m. s.	15 tuntia
Ainekirjotusta	40 „
Laskentaa	25 „
Kirjanpitoa	25 „
Puhetaitoa, sanomalehtityötä y. m.	10 „

Yhteensä 115 tuntia

Yhteensä tulisi siis olemaan 435 oppituntia, jotka ehkä sopivimmin jaettaisiin 3 kuukauden ajalle siten, että kunakin viikkona olisi neljänä päivänä opetusta 6 tuntia päivässä ja 2 päivänä 5 tuntia päivässä.

Seikkaperäistä menoarviota ei komitea ole vielä voinut valmistaa, kun opintokurssien alkamisaika on vielä päättä-

mättä. Mutta kun komitean suunnittelemat kurssit laajuudeltaan olisivat jotenkin samanlaiset kuin siinä viime sos.-dem. puoluekokoukselle jätetyssä ehdotuksessa suunnitellut kurssit, joitten menot oli arvioitu kaikkiaan 4,500 markaksi, niin pitää komitea aivan todennäköisenä, että menot eivät tulisi tuosta määrästä paljoa nousemaan. Jonkun verran niitä voisi korottaa opistolle hankittavan huoneuston vuokra sekä yhden vakinaisesti ehkä opistoon kiinnitettävän opettajan palkkio, mutta missään tapauksessa menot tuskin nousisivat päälle 5,000 markan, jonka summan sos.-dem. puoluekokous ja Ammattijärjestön edustajakokous ovat yhteensä myöntäneet tähän tarkoitukseen korkeintaan käytettäväksi.

Jos Suomen Ammattijärjestön ja sos.-dem. puolueen puolelta hyväksytään komitean ylläoleva ehdotus opintokurssien alkamisesta ensi syksynä, on komitea valmis heti ryhtymään tarpeellisiin valmistuksiin tämän ehdotuksen toteuttamiseksi sekä seikkaperäisen kulunkiarvioehdotuksen laatimiseksi.

Helsingissä 12 p:nä huhtikuuta 1910.

Puolueopistokomitea.»

Toimikunta kokouksessaan 14 p:nä huhtik. 1910 käsitteli komitean ehdotusta ja puolestaan hyväksyen opistosuunnitelman, ehdottaa Valtuuston päätettäväksi:

että opisto aloittaisi toimintansa syksyllä 1910;

että opiston luentosuunnitelma hyväksytään ehdotuksen mukaan;

että toimikunta opiston kulunkiarviossa noudattakoon 2:sen yleisen edustajakokouksen päätöstä, ja

että toimikunta huolehtikoon opiston hoidosta, sekä

että yhtyneet liitot antakoon kukin mahdollisuuksien mukaan stipendejä jäsenilleen opistoon pääsemiseksi.

Ehdotukset hyväksyttiin äänestyksen jälkeen ja lisäksi lausuttiin toimikunnalle evästykseksi että opistoon kiinnitetään mahdollisimman hyvät opettajavoimat.

Iltapäivän istunto.

Otettiin käsiteltäväksi *toimintakertomus*.

Kun kellään edustajalla ei ollut mitään muistuttamista, hyväksyttiin toimintakertomus.

Toimintakertomus painatetaan ja annetaan ilmaiseksi 1 kpl. jokaiselle ammattiosastolle. Liitteenä toimintakertomukseen päätettiin ottaa Hjalmar Brantingin laatima selonteko Ruotsin suurlakosta.

Tilikertomukset.

Kun vuoden 1909 tilintarkastajain kertomuksessa mainittiin että sos.-dem. sanomalehtimiesten liitto on jättänyt maksamatta veronsa, ilmoitti Haapalainen antaneensa liitolle monta muistutusta, ja oli saanut lopulta liitolta lupauksen että rästissä olevat maksut maksetaan tämän viikon kuluessa. Näin ollen ehdotti että jos eivät maksa määräaikana, pyyhitään pois Ammattijärjestön kirjoista.

Haapalaisen selitys ja ehdotus hyväksyttiin ja kun tilejä vastaan ei ollut kellään mitään muistutettavaa, myönnettiin toimikunnalle täydellinen vastuuvapaus v. 1909,

Tämän vuoden ensi neljänneksen tilintarkastajain lausunnossa oli huomautus että toimikunta oli sitoutunut 4,000 mk. takaukseen. *Haapalainen* antoi sen johdosta selityksen, ilmottaen että kun Pohjolan tukkityöläisten rengas yhtyi Suomen Sahateollisuustyöväen liittoon, sai mainittu liitto renkaan muun omaisuuden ohessa myöskin Rovaniemellä sijaitsevan talon haltuunsa. Tämän talon raha-asioita järjestääkseen tarvitsi liitto 4,000 markan lyhytaikaista lainaa, jonka summan Kultaseppäin liitto suostui antamaan ehdolla että Ammattijärjestön toimikunta menee siitä takaukseen.

Kun Ammattijärjestön velvollisuus juuri on auttaa alaisiaan järjestöjä, ja kun tässä tapauksessa ei ollut pelättävänä mitään rahallista tappiota, suostui toimikunta takaukseen.

Valtuusto hyväksyi selityksen ja tilikertomuksen sellaisenaan.

Esitys n:o 5.

Liitosta toiseen siirtyminen.

Sen johdosta, että Suomen Ammattijärjestön toisen yleisen kokouksen päätökset, koskevat siirtymistä liitosta toiseen, eivät ole siinä suhteessa eheät, ettei näissä ilmene sitä, tuleeko sen järjestön, joka on ottanut toisesta järjestöstä siirtyneen jäsenyyteensä, myös avustaa tätä kuten täysin oikeutettua jäsentä lukemalla hänelle hyväksi se aika, jonka hän on jäsenkirjainsa mukaan ollut järjestyneenä, ehdottaa toimikunta Valtuuston päätettäväksi:

että jäsen siirtyessä Ammattijärjestön alaisen järjestön jäsenyydestä toiseen on oikeutettu uudessa järjestössä lukemaan hyväkseen sen ajan, minkä hän on ollut ennen siirtymistään järjestyneenä Ammattijärjestössä;

että tämä päätös on voimassa niihin tapauksiin nähden, joita sattuu jälkeen toukok. 1 p. 1910.

Asiasta syntyneessä keskustelussa huomauttivat jotkut, että kun eri liittojen osastoissa on eri suuret sisäänkirjoitusmaksut, niin jotkut voivat menetellä siten, että yhtyvät sellaiseen osastoon, jossa on halpa sisäänkirjoitusmaksu, ja sitte siirtyvät sieltä mihin liittoon haluavat. Olivat sitä mieltä, että siirtyvän jäsenen on suoritettava sisäänkirjoitusmaksun erotus, jos siinä osastossa, johon jäsen muuttaa, on korkeampi sisäänkirj.-maksu, kuin siinä osastossa, johon jäsen ensin yhtyi.

Tämä mielipide ei saanut kuitenkaan kannatusta, joten toimikuunnun esitys tuli sellaisenaan hyväksytyksi.

Esitys n:o 6.

Työväen arkisto.

Toimikunta ehdotti Valtuuston hyväksyttäväksi

että toimikunnan menettely siinä että se jo puolestaan valitsi työväen arkiston hallintoon jäseniä, oli oikea ja

että toimikunta ryhtyköön toimenpiteihin osastoilla olevain asiapaperien järjestämiseen ja mikäli mahdollista niiden yhteen säilytyspaikkaan kokoamiseen ammattiliikkeen tutkimista ja historian kirjottamista varten.

Toimikunnan ehdottama ponsi hyväksyttiin ilman keskustelua.

Esitys n:o 7.

Työväen sihteeristö.

Toimikunta ehdotti Valtuuston hyväksyttäväksi:

että koska kysymys työväen sihteeristön perustamisesta on rauennut, tämän vuoden menoarviossa olevat varat Smk. 2,000: — käytettäisiin lainopillisen avun hankkimiseksi työväen ammatillisille järjestöille toimikunnan harkinnan mukaan.

Esitys hyväksyttiin äänestyksellä. Vähemmistö oli sitä mieltä, että määräraha siirrettäisiin apurahastoon siksi kun sihteeristö voidaan perustaa.

Esitys n:o 8.

Ammattijärjestön apurahasto.

Toimikunta ehdotti Valtuuston päätettäväksi:

1. että Suomen Ammattijärjestön toisen yleisen kokouksen päätöksen mukaan on jokaisen Suomen Ammattijärjestön alaisen järjestön maksettava Suomen Ammattijärjestön apurahastoon

a) kunkin täysin maksavan jäsenensä puolesta 1: 50;

b) kunkin puoleksi maksavan jäsenensä puolesta —: 75;

2. että maksua suoritettaessa pidetään 1 pnä huhtikuuta 1910 ollutta järjestön jäsenmäärää laskuperustana.

3. että tämä apurahaston maksu on suoritettava ehdottomasti viimeistään 1 pnä heinäk. 1910.

4. että kukin yhtynyt järjestö päättäköön, miten sen keskuudessa varat tähän tarkotukseen hankitaan; ja

5. että apurahaston hoidossa on toimikunta velvollinen noudattamaan toisen yleisen kokouksen päätöstä.

Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Maatyöväen järjestymiskysymys.

Toimikunta teki esityksen, että olisi ryhdyttävä erikoisiin toimenpiteisiin varsinaisen maatyöväen järjestämiseksi.

Haapalainen pitemmässä puheessa alusti kysymyksen, mainiten m. m. että jos ei mitään tehdä sen joukon ammattillisen järjestymisen hyväksi, niin kauan se pysyy todellisenä vaarana kaikille ammattikunnille, jos nämä tekevät lakon, tai muuten yrittävät olojaan korjata. Huomautti että ulkomailla ollaan siinäkin asiassa meitä pitemmällä. Niinpä on Ruotsin maatyöväen liitossa jäseniä jo noin 8,000 ja Italiassa noin 200,000. Oli sitä mieltä, että meilläkin tar-mokkaasti toimien saadaan muutamissa vuosissa kuntoon

niin paljon osastoja, että voidaan ajatella liiton perustamista.

Esitys päättyi ponteen:

että valtuusto kehottaa toimikuntaa suullisen agitationin järjestämiseen puoluejärjestöjen avulla maatyöntekijäin keskuudessa, samalla kun toimikunta hankkikoon maatyöntekijäin asemaa valaisevaa kirjallisuutta;

että kun osastoja on saatu syntymään, toimikunta kutsukoon nämä yleiseen kokoukseen maatyöntekijäin liiton perustamiseksi; ja

että toimikunta hyväksyköön näin syntyneen liiton puoleksi maksavana Ammattijärjestöön.

Keskustelussa olivat useimmat alustajan kannalla. Oli kyllä niitäkin, jotka pitivät tehtävää lähitulevaisuudessa vielä liian ylivoimaisena ja vaikeana.

Äänestyksellä hyväksyttiin Haapalaisen ehdotus.

Puheenjohtaja kehotti niitä valtuuston jäseniä, jotka tahovat esittää kokoukselle uusia asioita, jättämään kirjalliset ehdotuksensa puheenjohtajalle ennen seuraavan päivän istunnon alkamista.

Haapalainen ilmoitti että Työväen kirjakaupassa on saatavana Ammattijärjestön toimikunnan laatiman mallin mukaan tehtyjä jäsenluetteloja y. m., kehotti valtuuston jäseniä tutustumaan niihin ja ottamaan järjestöissään käytäntöön. Samoin kehotti Vappu-julkaisua ottamaan summakaupalla ja lähettämään osastoille.

Istunto päättyi klo 7,20 illalla.

Toinen kokouspäivä.

Istunto alettiin klo 9,15 aamulla. Toimitetusta nimenhuudosta olivat poissa Nyman, Salonen, Aarnio ja Huusko. Näistä saapuivat myöhemmin kaikki muut paitsi Nyman.

Ensimmäiseksi otettiin käsiteltäväksi

Työtaistelut rakennusalalla.

Haapalainen antoi niistä laajan selityksen, mainiten m. m. että sen jälkeen kun pohjoismaiden työnantajat Köpenhaminassa 1907 olivat päättäneet järjestelmällisesti taistella kaikkia työväen vaatimuksia vastaan, ovat työnantajat Suomesakin ryhtyneet taisteluun saadakseen työsopimukseen sellaisia määräyksiä, joita työväestön on mahdoton hyväksyä. Kuvaavaa meidän työnantajaluokallemme on että esim. Helsingin rakennusmestarit, vaikka suurimmalta osalta ovatkin vaan toisen palkkalaisia, esiintyvät paljon röyhkeämmin kuin esim. Ruotsin rakennusporhot. Tämä ilmeni siitä että täällä työsopimukseen tyrkytetyt n. s. yleismääräykset ovat huonompia. M. m. täällä vaaditaan että sopimuksen irtisanomisaika olisi 5 kuukautta, sen sijaan että se Ruotsissa on vaan 3 kuuk. Samoin sopimuksen päättymisaika on useille rakennusammattilaisille kerrassaan sopimaton.

Kun kivityömiehet useissa kaupungeissa nyt ovat ensimmäiseksi joutuneet työnantajain hyökkäyksen esineeksi, on kivityöntekijäin liitto pyytännyt Ammattijärjestön tukea. Toimikunta onkin päättänyt, etiä kivityömiehet saavat Ammattijärjestön kannatuksella vastustaa työnantajain tarjoomia ehtoja. Asian laajakantoisuuden tähden alistetaan kysymys kuitenkin valtuuston harkittavaksi.

Keskustelussa oli S. Nieminen ja jotkut muut sitä mieltä että Helsingissä olisi nyt keväällä vältettävä suurta taistelua ja ennemmin jäätävä vaikka ilman sopimusta. Kärsitty tappio olisi helposti korvattu hyökkäyksellä sopivampana aikana.

Päätökseksi hyväksyttiin kuitenkin ponnet:

1) että valtuusto myöntää toimikunnalle valan asettua vastustamaan rakennusmestarien nykyisiä hankkeita, ja avustamaan sen johdosta työnseisaukseen joutuneita sääntöjen mukaan.

2) että toimikunta siinä tapauksessa, ettei toimikunnan määrättävissä oleva ylimääräinen verotus tule avustukseen riittämään, ehdottakoon

toimikunta liittoäänestyksellä korkeamman veron asettamista.

Esitys n:o 9.

Piirisihteerien suhde lakkoihin.

Kutomatyöläisten liitto oli tehnyt seuraavan esityksen:

1. Että Ammattijärjestön valtuusto lausuu vakavana toivomuksena, että vaalipiiritoimikunnat kukin piirissään seurasivat poliittisten toimienpiteiden ohella järjestymättömien työselkauksia ja niiden tapahtuessa ilmoittaisivat Ammattijärjestön toimistoon.

2. Että piiritoimikunnat enemmän kuin tähän saakka toimisivat yhdistysten ja ammattiosastojen välisten suhteiden sopusuhtaiseksi saattamiseen.

3. Että piirisihteerit ovat velvolliset järjestymättömien työriitojen sattuessa pitämään joukkoja koolla ainakin niin kauan kuin työriitaa käsittävän ammattikunnan virkailija on käynyt paikkakunnalla asiaa selostamassa.

4. Kunkin ammattikunnan virkailijan on mahdollisuuden mukaan selvitettävä ammattiyhdistysliikettä järjestymättömien työriitatilaisuuksissa.

Toimikunta ehdotti

että ylläolevat toivomukset Valtuusto lausuisi.

Ehdotus hyväksyttiin ilman keskustelua.

Esitys n:o 10.

Kansainvälinen sosialistikokous.

Toimikunta ehdotti valtuuston hyväksyttäväksi:

että Köpenhaminassa ensi elokuulla pidettävään kansainväliseen sosialistikokoukseen Suomen Ammattijärjestön puolesta lähetetään kaksi edustajaa ja

että valtuusto kehottaa yhtyneitä liittoja kutakin kykynsä mukaan myös mainittuun kokoukseen edustajia lähettämään.

Äänestyksellä 26 äänellä 9 vastaan päätettiin lähettää 2 edustajaa ja kehottaa liittoja lähettämään myöskin edustajia. Vähemmistö kannatti vaan yhden edustajan lähettämistä.

Edustajien palkasta päätettiin, että jos valituksi tulee henkilöitä, jotka ovat työväenjärjestöjen palveluksessa ja saavat sieltä vakinaisen palkan, niin niille maksetaan 8 mk. päivässä ja muille 12 mk. päivässä. Matkakustannuksista maksetaan 2:sen luokan piletti laivassa ja kolmannen rautatiellä.

Suletuilla lipuilla äänestettäessä tulivat valituiksi edustajiksi:

E. Haapalainen 29 äänellä

A. Sivenius 19 »

Varaedustajiksi tulivat:

V. Ruusuvuori 18 äänellä ja

K. F. Hellgren 18 »

Kun Ruusuvuorella ja Hellgrenillä oli yhtä monta ääntä kummallakin, vedettiin arpaa, jolloin ensimmäiseksi varajäseneksi tuli V. Ruusuvuori.

Valtuuston jäsenten päiväpalkka.

Äänestyksellä 14 äänellä 13 vastaan päätettiin valtuuston helsinkiläisille jäsenille maksaa 8 mk. kokouspäivistä ja muilta paikkakunnilta oleville 10 mk., sekä 3:n luokan piletti rautatiellä ilman makuulippua.

Vähemmistö kannatti kyllä edellämainittuja palkkamääriä, mutta olisivat tahtoneet päätettäväksi, että ne valtuuston jäsenet, jotka saavat liitoltansa vakinaisen palkan, eivät valtuuston kokouksesta saisi mitään palkkaa. Ainoastaa maaseutulaisille luottamusmiehille maksettaisiin 2 mk. korvaus päivässä.

Valtuuston jäsenten esille ottamia asioita.

E. Haapalainen ehdotti kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä, jos yleisvaltakunnallinen yhdistymislaki ulotetaan Suomeen?

Haapalaisen esitettyä asiasta lyhyt alustus, päätettiin

että jos asema näyttää käyvän Ammattijärjestölle vaaralliseksi, velvoitetaan toimikunta kutsumaan koolle ylimääräisen valtuuston kokouksen päättämään niistä toimenpiteistä, joihin silloin on ryhdyttävä.

S. Vuorio esitti valtuuston käsiteltäväksi kysymyksen mihin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä sen johdosta kun poliisiviranomaiset ainakin Etelä-Pohjanmaalla ovat laittomasti ruvenneet sekaantumaan järjestöjen asioihin, vaatien m. m. pöytäkirjoja nähtäväkseen yleisistä ja jopa ammattiosastojen kokouksistakin.

Valtuusto päätti ohjeeksi järjestöille ilmoittaa:

että kokousten pidon suhteen noudatettakoon lakia yleisistä kokouksista, ja

että poliisi- ja muiden viranomaisten vaatimuksiin, jotka eivät perustu lakiin, ei ole suosituttava, sekä

että poliisiviranomaisella ei ole oikeutta vaatia julkisessa kokouksessa pidettyjä pöytäkirjoja.

H. Saxman, E. Lampilan ja A. Rautasalonen kannattamana jätti kokoukselle kirjelmän, jossa ilmoitettiin, että Läskelän tehtaalla on alettu järjestelmällinen järjestyneiden työntekijöiden työstä häätö. Esitti valtuuston keskusteltavaksi, mihin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä tällaisia, muillakin paikkakunnilla ilmaantuvia boikottauksia vastaan.

Kun Läskelästä oli vasta muutamia päiviä sitte saatu asiasta seikkaperäiset tiedot, mutta Ammattijärjestön toimikunta ei vielä ollut ehtinyt asiaa käsitellä, päätti valtuusto ettei se ryhdy asiata ratkaisemaan, mutta kehottaa toimikuntaa ryhtymään kaikkiin käytettävissä oleviin keinoihin työläisten yhdistymisvapauden suojelemiseksi. Tämä on Ammattijärjestön tärkein tehtävä.

Tyytymättöminä siihen että valtuusto edellisenä päivänä oli hyväksynyt toimikunnan ehdotuksen yhden puhujan ottamisesta Ammattijärjestön palvelukseen, esitti Aug. Lehto

että kesäkuun ensi päivästä tätä vuotta Ammattijärjestö ottaa kaksi vakinaista puhujaa, joiden toimi kestää tämän vuoden loppuun.

Kun agitationiasiaa jo oli päätös tehty, ei esitys antanut aihetta mihinkään toimenpiteeseen.

Iltapäivän istunto.

Istunto alettiin klo 3 ja otettiin ensiksi käsiteltäväksi seuraava V. Ruusuvooren nostama kysymys?

Eikö järjestöjen taholta olisi syytä ryhtyä tarmokkaampaan boikottaukseen lakkotilassa olevia liikkeitä ja samalla rikkureita kohtaan?

Valtuusto päätti, että koska asiasta useammat järjestöt jo ovat aikaisemmin tehneet päätöksen, ja koska siinä ei mitään uutta voida esittää, kysymys saa tällä kerralla raueta ja järjestöt noudattakoot siinä asiassa tekemiään päätöksiä.

E. Mäkinen esitti kysymyksen:

Mitä menettelytapaa olisi noudatettava rikkuria uudelleen otettaessa järjestön jäsenyyteen?

Valtuusto päätti

että on noudatettava niitä päätöksiä, joita toinen yleinen edustajakokous teki rikkuri- ja petturikysymyksessä, ja

että rikkomuksensa sovittanut otettakoon takaisin uutena jäsenenä, kunkin liiton sääntöjen määräämässä järjestyksessä.

S. Nieminen esitti:

Mitenkä saataisiin kaikilla aloilla työpäivä lyhenemään niin, ettei niillä aloilla, jotka nyt siinä ovat edelläkävijöinä, olisi siitä asiasta aina taistelu odotettavana?

Tehtiin seuraava päätös:

Valtuusto kehottaa järjestöjä ottamaan huomioon Kristianiassa 1907 Skandinavian maiden yhteisessä työväenkokouksessa tehdyn päätöksen työpäiväkysymyksessä, ja

että järjestöjen on terotettava jäsentensä miehiin työpäivän lyhennyksen tärkeys, sekä

että järjestöjen on kaikin tavoin avustettava niitä taisteluita, jotka koskevat työpäivän lyhentämistä.

J. Huusko esitti Satulaseppäin liiton puolesta pitkän kirjelmän, jossa syytettiin Helsingin verhoilijain amm.-osastoja siitä että se oli yhtynyt Puutyöntekijäin liittoon, vaikka se olisi ollut velvollinen liittymään satulaseppäin liittoon. Lisäksi syytettiin puutyöntekijäin liittoa ja Ammattijärjestön toimikuntaa, että ne hyväksyessään verhoilijain menettelyn,

olivat tehneet itsensä syypääksi toisen liiton hajottamisyrittöksen tukemiseen.

Kysymys jätettiin valtuuston ratkaistavaksi.

Haapalainen antoi syytökseen vastauksen, jossa huomautti että Ammattijärjestön edustajakokous viime syksynä selvästi lausui sen käsityksen että verhoilijat kuuluvat puutyöntekijöihin ja että satulaseppäin liitto olisi lakkautettava ja perustettava nahkatyöntekijäin liitto, johon tulisi kuulumaan satulasepät, nahkurit, suutarit ja jalkinetehtaalaiset. Tätä päätöstä seuraten ovatkin jo suutarit ja nahkurit yhtymässä ja pitävät piakkoin sitä varten edustajakokouksen.

Satulaseppiä on myöskin pyydetty mukaan, mutta ovat nämät siitä kieltäytyneet. Piti satulaseppäin menettelyä yhteisten päätösten rikkomisena.

Asiassa tehtiin seuraava päätös:

Valtuuston kokous lausuu, että satulaseppäin liiton on noudatettava niitä periaatteita, joita 2:nen yleinen edustajakokous 1909 teki sukulaisliittojen yhtymiseen nähden, ja

että toisetkin liitot pitäkööt velvollisuutenaan yhtyä teollisuusalottain kuten toinen edustajakokous on päättänyt.

Kun kaikki esitetyt asiat jo olivat loppuun käsitellyt, päättyi kokous Haapalaisen pitämällä puheella klo 1/2 5 iltapäivällä.

Pöytäkirjan tarkastajaksi määrättiin Ammattijärjestön toimikunta.

Vakuudeksi

K. Heinonen,
kokouksen sihteri.

Tarkastettu ja hyväksytty Ammattijärjestön toimikunnan kokouksessa 29 pnä huhtik. 1910.

Suomen Ammattijärjestön toimikunnan puolesta:

Eero Haapalainen,
puheenjohtaja.

LIITE.

PIIRTEITÄ RUOTSIN SUUROTTELUSTA

HJALMAR BRANTINGIN MUKAAN.

Ruotsin suurlakko.

Voittoja ja tappioita.

Siitä jättiläistaistelusta, johon Ruotsin työväestö, työnantajain julistaman yleisen työnsulun johdosta, viime kesänä oli pakotettu ryhtymään, on se suoriutunut murtumattomin voimin: sitä elähyttää pyrkimys uusiin ponnistuksiin, entistään mahtavampi ja lujittuneempi luokkatunne.

On totta, että työväkeen on isketty kirveleviä haavoja, jotka todistavat miten ankara tuo mahtava taistelu oli. Ja totta on myöskin että kaikista sankarillisista ponnistuksistaan huolimatta ei työväen ole onnistunut pakottaa itselleen sellaisia lähimpiä rauhan ehtoja kuin se oli toivonut ja halunnut. Mutta se on sittenkin laskenut aseensa ylösnä itsetietoisena siitä, että se loistavalla tavalla on kestänyt tulikoetuksensa taistelussa, joka ainakin vastaiseksi on ollut ainoa laatuaan.

Se kestävyys ja mallikelpoinen järjestö, jota Ruotsin työväestö on osottanut suurlakon aikana ei ole tosin merkinnyt mitään Ruotsin porvariston silmissä, ei edes »vapaa-mielisempään». Mutta sensijaan on se tapa, jolla Ruotsin työväestö on käynyt jättiläistaisteluunsa, herättänyt koko Ruotsin ulkopuolella olevan mailman kunnioituksen ja ihailun yksin vastustajissakin, sekä ennen kaikkea kaikkien maiden puoluetoverien mitä lämpimimmän, tosi toimessa osoitetun myötätunnon, maissa, missä kansainvälisyys on jotain muutakin kuin katseltavaksi pantu ruokalaji suurten kongressein juhlaillallisissa. Ja ehjin rivein, järjestöineen, jotka mieluummin näkivät nälkää kuin murtuivat ja hajaantuivat,

jota viholliset olivat toivoneet, palaa työläisjoukko taistelutantereeltaan, missä se suuremmoisen alkuhyökkäyksensä sekä ihmeteltävän kestävän ja pitkän puolustustaistelunsa kautta on ylimielisille vastustajilleen antanut sellaisen opetuksen joukkotyönsulun seurauksista, jonka varmasti kyllä sekä työnantajat että koko yhteiskuntakin varotukseksi sekä ojennukseksi muistavat.

Suurlakko on siten kaikesta huolimatta täyttänyt ensimmäisen ja tärkeimmän tehtävänsä — tehnyt tulevaisuudessa joukkosulun julistamisen mahdolliseksi. Tätä voimakeinona käyttäen luultiin voitavan masentaa järjestyneen työväestön vastarinta ja saada aikaan entisaikain työantajaitsevaltius nyt vaan uudessa, mahtavammassa muodossa, taloudellisten järjestöjen ajan vaatimuksiin sovitettuna. Se luokkavalta-unelma, joka oli muuttua uhkaavaksi todellisuudeksi, on nyt ainiaaksi haihtunut suurlakon jättiläisponnistusten kautta. Että näin on käynyt, se on se suuri pysyväinen voitto mitä jättiläistaistelusta, josta »vapaamielinen» yhteiskuntaviisiä alun pitäen vakuutti johduttavan Pultavaan tai Waterlooohon.

Todellakin onnistumattomia vertauksia. Näihin kahteen nimeenhän liittyy muistot siitä, miten aikansa eläneen ajanjakson vaatimukset luhistuivat kokoon uuden elinvoimaisen todellisuuden edessä. Ruotsin ontto vallottajavalta oli välttämättömyyden pakosta väistynyt Venäjän kansan nousun tieltä; Ranskan ylivallan voimassa pitäminen Euroopassa oli mahdotonta, sen jälkeen kun juuri sen omien voittoisien sotajoukkojen avulla porvarillinen vallankumous oli levitetty laajalle Euroopassa ja Napoleon, sen sijaan että hän vielä äsketi saksalaisten kansojen auttaja vapauteen ja itsenäisyyteen nyttemmin juuri oman työnsä kautta oli muuttunut heidän lähimmäiseksi vihollisekseen.

Ruotsin suurlakko sensijaan on ollut — se on sanottu usein, mutta vapaaehtoisesti kuuroille korville — puolustuslakko aikaisemmin voitetun määräysvallan puolustukseksi työehtojen laadinnassa, vaatimuksen, joka siksi selvästi riippuu itse kehityksestä, ettei sitä enää edes puolusta työnantajain häikäilemättömmimmäkään sanomalehtikirjurit. Jos

tämä vaatimus kärsii tappion tänään, jos onnistuisi todellakin hetkeksi, taloudellisten ja valtiollisten konjunktuurien ollessa alhaalla, syrjäyttää työväestön ei se merkitsisi suurtakaan, sillä muutaman vuoden päästä esiintyisi vaatimus jälleen katkeruuden ja väliaikaisen oikeudettomuuden terästäjänä ja uusi taistelu leimahtaisi liekkiin, siksi kunnes työväestön vaatimus on hyväksytty.

Venäjän yksinvaltiuskun ulkonaisesti katsoen on voittanut vallankumouksen, ja vaalioikeuden supistuksen kautta saavutettu kesy ja tottelevainen oikeistoduuma tuottaa tosiaankin tsaarin byrokratian itsensä-ihannoimiselle vähän huolia. Mutta tuskinpa sittenkään on olemassa ketään, joka ei myöntäisi, että itsevaltiuden viimeiset hetket yksin Venäjälläkin ovat käsissä. Ruotsin työnantajain itsevaltiudella on vieläkin vähemmän mahdollisuuksia edes jonkun aikaa pysyä pystyssä. Se on saanut lopullisen tuomionsa Ruotsin työväestön luokkataistelun kannalla olevien järjestöjen kautta, ja se kopea käytös, jota nyt, kun suurlakkoa on saatu kokea, on näytetty, tarkoituksella kuvitella työläisille ja koko yhteiskunnalle, ettei muka mitään suurempaa iskua olisi taistelussa saatukaan, se on vaan puhetta ihmisten silmänlumeiksi. Kun luvut, jotka tappion suuruuden osoittavat, vähitellen tulevat näkyviin, käy yhä selvemmäksi, että teollisella työalalla on itsevaltiuden aika auttamattomasti ohitse.

Kun me nyt ryhdymme tarkastamaan suurlakkoa elokuussa 1909, tärkeintä tapahtumaa Ruotsin työväen liikkeessä, voi se tapahtua siinä lujassa tietoisuudessa, että taistelun ankarat ja raskaat uhraukset eivät ole turhaan menneet ja että vihollisleirin sanomalehdistön riemulaulut »yhteiskunnan voitosta» todellakin lopuksi käyvät yhteen niiden päämäärien kanssa, joiden puolesta työväenluokka todella on taistellut.

On valitettavasti totta, että työväestö, huolimatta itsensä-uhraavasta urheudestaan, ei ole voinut masentaa vahvaa vastustajaansa, sillä kapitalismin etuja tuki, pääomaa auttoi nyt koko yhteiskunnan järjestetty voima ja työläisiä vastaan kiihoitettu porvarillinen yleinen mielipide, joka tempasi mukaansa myös suureksi osaksi pikkuporvarit ja pienviljelijät,

saattaen heidät vihollisina asettumaan lähimpiä luokkaveljiään vastaan. Luokkataistelun yleinen tila kävi täten yhä epäedullisemmaksi ja toivo saavuttaa täydellinen voitto täytyi siirtää tuleviin aikoihin. Mutta työmies, joka jotenkuten tuntee luokkansa historian, tietää vallan hyvin että taistelussa pääomaa vastaan ovat suuret voitot sormilla luetut; useimmat taistelut päättyvät ilman varmaa voittoa, joukko tuntuvien tappioin — ja kuitenkin käy työväenluokan asema sinänsä yhä voimakkaammaksi, sen eteenpäintunkeutuminen yhteiskunnassa yhä suuremmaksi. Hän ei senvuoksi ole antava mielensä masentua tai käsityksensä hämmentyä mistään pahanilman lintujen »tappiohuudoista» tulkoot ne miltä taholta tahansa. Hän on myös työntävä luotaan pääoman suoranaudessa palveluksessa olevien pyydystäjien alamaisten alttiuden, niiden jotka hurskaina vakuuttavat: onhan se teidän oma etunne, työläiset, älkää rimpuilko, olettehan te kuitenkin heikompia! Mutta yhtä vähän on myös seurattava todellisia lopullisen tai musertavan tappion järjestäjiä, noita jotka ajattelematta tahtovat kohdata kiteytyneen kapitalismin voiman syndikalismin hajanaisiin rivein ja jotka uskovaisen hurskaudella nielevät vale-vallankumouksellisen paradoksin: kuta hämäämpää, sitä helpommin saavutettavaa.

Sekä porvarillisen että anarkistisen paholaisen seinällemaalaajille, joiden molempien selvänä etuna on sosiaali-demokratisen työväenliikkeen hajottaminen, saattaa ajatteleva työmies vakavasti ja kylmästi vastata, että suurlakko on koskenut syvemmälle kuin mitä lopullinen voitto- tai tappiokontto saattaa osoittaakaan. Se minkä työväestö on voittanut yhä lujentuneemman luokkatietoisuutensa kautta, lisäantyneeseen itseluottamukseen katsoen, yhä tarkemmin päästyään selville kapitalistisesta yhteiskunnasta j. n. e. — sitä ei ole kirjoitettu mihinkään rauhanpäätöksiin, mutta jatkuvalle luokkataistelulle tämä juuri voi merkitä voiman lisäystä, joka parempien olosuhteitten vallitessa takaa täydellisen voiton. Että tämäntapaisia voittoja paljonkin saavutetaan, on itsestään selvä; mutta katsokaamme silloin, kun langes tamme lopullisen tuomiomme suurlakosta, että näemme nenäämme pitemmälle sen seurauksia arvostellessamme sekä

työväenluokkaan katsoen että myös vastustajiin ja koko yhteiskuntaan nähden!

Mutta työmies on myös puolestaan lisäävä: kesällä ei ollutkaan kysymys valitsemisesta suurlakon tai nöyrytmisen välillä työnantajien käskyihin. Ja siksipä säilyttääkin Ruotsin työväenliike pysyväänä kunnianaan sen, että se ei tällaisen valinnan edessä epäillyt, vaan että se ryhtyi taisteluun myös menettämysten ja tappion uhalla mieluummin kuin se hyväntahtoisesti alisti niskansa ikeen alle. Sillä menettämukset voidaan korvata ja tappio voidaan voitoksi saattaa, mutta jos orjuuden henki laskee leimansa meidän käytökseemme, olisimme tuomitut alituisen alistuvaisuuteen. Siitä on todellakin vähän hyötyä, että jälestäpäin kitsastellen laskemme mitä uhrauksia ja kärsimyksiä taistelu on meiltä vaatinut; kesällä v. 1909 olemme me se puoli, joiden kimppuun hyökättiin ja me olemme nyt osoittaneet, ja niin että siitä muisto säilyy, että tällaisia hyökkäyksiä vastaan nousee yksimielisenä Ruotsin työväestö.

Lähtökohtia.

Pitäisi olla selvä totuus, että sellaisella jättiläistaistelulla kuin kysymyksesssäoleva, täytyy olla syvät, kauvan vaikuttaneet syynsä. Pikkuseikkojen tai ainoastaan paikallisten rettelöiden johdosta ei synny sellainen mieliala, joka pakottaa järjestyneet työläiset ympäri maata järjestö järjestön jälkeen yksimielisinä epämääräiseksi ajaksi uhraamaan työansionsa. Työväen on täytynyt elävästi tuntea, että oli kysymyksessä paljoa enempi kuin muutamat epäedulliset palkkausjärjestelyt muutamissa ammateissa ja erinäisillä seuduilla, olkoonpa että nämät äärimmäisissä tapauksissa olivatkin niin mieltä-järkyttävän häikäilemättömiä.

Muodollisesti katsoen ovat ne lähtökohtana, ja miksei suoraan sanoen tekosyynä jättiläistyönsulkuun, joka vuorostaan esiinmanasi suurlakon. Näin ollen ei niitäkään ole syrjäytettävä, vaikkakin kaiken sen jälkeen, mitä on tapahtunut, ja eritoten katsoen jälkikostotoimenpiteiden laatuun ja laajuuteen, todellakin tuntuu hieman omituiselta, että rau-

haa tuollaisen voimanponnistuksen jälkeen hierotaan siitä saavatko räätälit vaatekappaleelta 25 äyriä enemmän tai vähemmän taikka ulkotyöläiset Mockfjärdillä muutaman äyrin lisää vähäiseen tuntipalkkaansa. Ja selvää on, että jos nyt jossakin näissä suhteissa riita syntyisi, se riippuu siitä ettei ole vielä kukaan päästy selvytyteen siitä, mitä kesällä 1909 tapahtui.

Olemme jo sanoneet, että olennaisinta tässä taistelussa oli työväestön osallisuus määräämisvaltaan työsopimuksia laadittaessa. Ei ollut kysymyksessä heidän yksinvaltansa, jota niin usein väitetään ja porvarillisella taholla todellisuudessa uskotaan, vaan ainoastaan osallisuus.

Se yhteiskunnallinen vallankumous, joka tässä on kätkössään, on syntynyt ja puhjennut ilmi Ruotsin ammattiliikkeen kehittyessä. Miten vapaasti tämä on tapahtunut viimeisten edullisten aikojen vallitessa, osoittavat parhaiten Maajärjestön jäsenlukunumerot, joihin on laskettu virallisten tiedonantojen mukaan työväestön koko lukumäärä teollisuus-, käsityö-, vuorityö- ja verstaaliikkeiden alalla, samoin kuin teollisuuden tuotantoarvo sinänsä sekä suostuntatakseeratut tulot kaikkiaan

Vuonna	Maajärjestön jäseniä	Teoll.-työl. luku	Tuotantoarvo milj. kr.	Taks. tulo milj. kr.
1900	37,828	339,022	1,046	115
1905	82,255	363,277	1,206	126
1906	126,272	380,745	1,383	137
1907	186,226	391,540	1,497	151

Maajärjestön ulkopuolella on vielä joukko huomattavia liittoja (rautateliäiset, kirjaltajat j. n. e.), samaten kun joukko paikallisia ryhmiä, niin että järjestyneitten koko lukumäärä viime vuonna voitiin laskea 260,000:ksi. Tämä suunnaton luku, joka osoittaa että keskimäärin noin 60 % koko Ruotsin työväestöstä, maanviljelystyöväestöä lukuunottamatta, on järjestyntä, se ei kuitenkaan lähimainkaan anna selvää käsitystä ammattiliikkeen periaatteiden voitosta Ruotsissa. On olemassa takapajulla olevia työaloja, jotka vaikuttavat

keskiarvon vähenemiseen, joka on paljoo korkeampi varsinaisen teollisuuden johtoryhmässä. Tästä onkin ollut seurausena, että viimeainitut ammattiliitot ovat voineet taistella itselleen osaksi jo 1890-luvulla sellaisen aseman, jonka vaikutusvalta on otettava huomioon. Ja suurlakkohan paraiten osoitti sadantuhannen ennen järjestymättömän osanottajansa yhtymisellä, miesten, jotka osoittivat aivan odottamatonta kestävyyttä taistelussa, miten syvälle ajatus ammatillisesta yhteenliittynästä on tunkeutunut kaikkialle Ruotsin työväestön keskuudessa.

Tämä yhä lisääntyvä ammatillinen voima on tehnyt mahdolliseksi että Ruotsin työväestön on korkeakonjunktuurien vallitessa onnistunut saavuttaa yhä parempia työehtoja, sellaisia että ne jotenkuten ovat voineet vastata yhä nousevia elantokustannuksia, sen lisäksi on useassa tapauksessa reaali-palkatkin kohonneet. Siitä miten elantokustannukset ovat nousseet, on todistuksena valtiopäivien palkkausjärjestelyjen viralliset selonteot; olkoon tässä vain mainittu että lisäys 1876—1900 on 16 $\frac{0}{100}$, mutta kuten olemme saaneet kokea, on nousu sittemmin ollut yhä nopeampi. Lyhyt aika, vuodesta 1904 vuoteen 1907 osoittaa 7 $\frac{0}{100}$:n lisäystä vuokrissa ja saman määrän täysihoitokustannuksissa työläistä kohti, samalla kun esim. lihan hinta samojen vuosien kuluessa on noussut noin 18 $\frac{0}{100}$. Laskut ovat varmaankin varsin varovaisesti tehdyt, jos laskee koko nousun v:n 1900 jälkeen 10 à 15 $\frac{0}{100}$:ksi. Niihin syihin, jotka ovat aiheuttaneet tämän suunnattoman nousun, emme tässä yhteydessä voi lähemmin kajota; vuokriin nähden vaikuttaa etupäässä suunnaton yksityinen huijaus maa-arvon nousulla sekä yleensä vallitsevien luokkien koko tulli- ja veropolitiikka, joka ensin verottaa vahvasti kansaa, hankkiakseen ansiottomia voittoja muutamille kapitalistiryhmille, ja sitten vaatii yhä jatkuvaa paloveroa, saattaakseen täten saavutetut voitot korkoa tuottaviksi (sokerirenkaan sataa miljoonaa, jota pääomaa ei ole koskaan maksettu, ja jonka nyt Ruotsin kansa pakolla saa panna korkoa tuottamaan, on selvä ja kuvaava esimerkki). Ainoa oikea tie poispääsyyn tästä kalliista ajasta käy perinpohjaisten uudistusten kautta kaikilla näillä aloilla,

eikä suinkaan, kuten poroporvarit yleensä uskottelevat, työpalkkojen alentamisen kautta, josta tuloksena on koko kansan tuotantokyvyn laskeutuminen. Ne luvut, jotka edellä olemme esittäneet tuotantoarvosta ja tähän kuuluvien työalojen takseeratusta tuotantomäärästä, osoittavat niinikään, epätäydellisyydestään huolimatta molempien sarakkeitten nopeaan kasvuun nähden, että nämä elinkeinot eivät suinkaan ole kärsineet työväestön palkkojen kohoamisesta samaan aikaan.

Mutta v:n 1907 lopulla tuli pula ja sen mukana välttämättömänä seurauksena ammattijärjestöliikkeen voiman heikentäminen. Emmehän turhanpäiten elä kapitalistisessa yhteiskunnassa, ja jos jollakin taholla on ollut siksi suuria luuloja ammattiliittojen voimasta että on voitu luulla, että ne saavat mahdottomiakin aikaan, nim. nykyisyyden pohjalla luomaan todella turvattuja ja tyydyttäviä olosuhteita työväelle, niin kävi nyt se raja, joka osoittaa mitä ne yksinään voivat saada aikaan, täysin selväksi. Kaikki ajattelevat johdossa olevat miehet reivasivat purjeita ja päättivät pian ryhtyä puolustustaktiikkaan: koetettiin säilyttää huonona aikana sitä, mikä hyvinä oli voitettu. Yksityiset poikkeustapaukset, joissa jatkettiin entiseen tapaan huomaamatta taloudellista tuulensuunnan muutosta, todensivat ainoastaan yleissäännön, että Ruotsin ammattijärjestöliike suurin piirtein katsottuna oli täysin tietoinen siitä, että asema oli muuttunut, ja oli myös valmis toimimaan tämän mukaan.

*

*

*

Mutta teollisella työalalla oli tapahtunut muutakin kuin työväestön ammatillinen järjestäytyminen. Sitten vuoden 1903 olivat työnantajatkin alkaneet yhä lujemmin järjestäytyä. Mekanillisen teollisuuden alalla oltiin ensimmäisinä valmiina ja vuosina 1903 ja 1905 käytiin jo suuria metallitaisteluja. Viimeksimainittu, joka sattui samoihin aikoihin uniooniselkkausten kanssa, osotti jo selvästi, miten ammotavan kuilun luokkataistelu oli kaivanut ruotsalaiseen yhteis-

kuntaan. Mutta silloin syntyneeseen valtiolliseen asemaan nähden, joka saattoi vasemmiston johtoon päätyi taistelu tydyttävästi. Sittenkin ovat taasen toiset työnantajain-yhdistykset yrittäneet soittaa ensi viulua: rakennustyöälalla etupäässä »Työnantajain keskusliitto», mutta eritoten »Ruotsin työnantajain liitto», josta Ruotsin varsinaisen suurteollisuuden johtajat ja isännät, tottuneita kun olivat hallitsemaan ja käskemään, heti, alusta pitäen halusivat takoa asean, joka täyttäisi nykyaikaisen kapitalismin suurimmatkin vaatimukset.

Että työnantajat oppivat työväeltä järjestäymisen voiman ja myös käyttivät sitä tarkoituksiinsa, oli niin hyvin heidän täysi oikeutensa kuin myös ajan pitkään välttämättömyys. Mahdollisesti olisi voinut odottaa niiltä, jotka alituisen huutavat että työväestö »väärin käyttää» ammattijärjestöjen vaikutusta, niiltä, jotka ovat edustavinaan laajakatseista kantaa ja ylpeilevät korkeammalla sivistyksellään, enemmän mielenmalttia ja tyyneyttä yhdistymisoikeutensa käyttämisessä, kun esim. heidän taistelutapansa rettelöiden aikana rakennustyöälalla; mutta eihän vasta-alkajien taisteluintoa ole valan ankarasti arvosteltava.

Toisin on sen sijaan arvosteltava työnantajaliittoa, joka tyytymättämättä siihen voimaan, jonka yhtyminen sen jäsenille tuottaa, harjoittaa puhtainta provokatioonia pakottaakseen työväen taisteluun epäedullisten olosuhteiden vallitessa, selvällä tarkoituksella saada palautetuksi mahtiasemansa sellaiseksi kuin se oli ennen ammatillisen järjestäymisen aikoja ja täten ryöstääkseen työläisiltä oikeuden olla osaltaan määräämässä työ sopimuksia tehtäessä, oikeuden, joka on koko ammatilliliikkeen perusta ja kulmakivi. Tällöin käyttävät työnantajat liittoutumisoikeuttaan tarkoituksella tehdä tyhjäksi työväen liittoutumisen. He astuvat silloin periaatteessa rajan yli, joka erottaa taistelevat toisistaan ja jolloin yhteiskunta, ellei se olisi yksinomaan kapitalistien etujen suojelija ja apuri, olisi velvollinen astumaan väliin pidättääkseen väkivallanyrittäjää aikeistaan.

Mutta tällaista estämistä ei todellakaan »Ruotsin työnantaja liiton» tarvinnut pelätä silloisen hallituksen puolelta. On kyllä totta että sen ensimmäinen suuri joukkotyösulku-

suunnitelma meni myttyyn, kun hallitus kesällä 1908 sai aikaan välityksen, jota eivät taisteluhaluiset työskupatruunit selvästi nureudestaan huolimatta voineet hylätä. Olisihan heille mainiosti sopinut alottaa taistelu pahimman pulan aikana. Mutta juuri tämän vuoksi pyrkivät työväen johtomiehet, velvollisuutensa mukaan työläisiä kohtaan, mikäli mahdollista välttämään jättiläistaistelua, ja lopuksi onnistuttiinkin aikaansaamaan sovinto, joka katsoen alkuperäisten taistelujen laatuun ja asemaan oli tyydyttävä. Mitkä syyt silloin saattoivat hallituksen asettumaan rauhan kannalle ei varmuudella tiedetä — on arvailtu sen aiheutuneen eräiden hallitsijain silloisesta vierailusta, joille Ruotsi muutamiiin satoihin tuhansiin nousevine ulospotkittuine työläisjoukkoihin olisi tarjonnut ehkä hieman ruuansulatusta häiritsevän taustan. Varmaa kuitenkin on että vähän myöhemmin tuli toinen ääni kelloon, ja äskeinen »puolueiden yläpuolella» liitely loppui ja tunnussanaksi tuli: rintama sosialismia vastaan!

Virallinen pohja oli siis olemassa koko sille provokatoriselle taktikalle, joka yhäti käski: suostukaa ehtoihimme, muuten syntyy joukkotyönsulku, sitä laajennetaan yhäti! Tukholman ja Eskilstunan kirjansitojat olivat riidassa työnantajainsa kanssa; jonkun ajan jälkeen tuli ukaasi: ellette suostu ehtoihimme, laajennetaan sulkua ja heitetään ensin kutomotyöläiset pellolle! Puhkesi Malmön tunnettu kunnallisen työväen lakko. Maasihteeristö ei voinut sitä hyväksyä — siitä huolimatta uhattiin sen jäseniä sululla, ellei se ole loppunut määrääjän kuluessa! Sulun uhkauksella pakotettiin kahdeksan ammattiyhdistystä 5-vuoden työsojimuksiin osaksi epäedullisilla ehdoilla. Rakennusalalla uhkasi joukkotyönsulku, siksi etteivät työläiset tahtoneet luopua 9-tunnin työpäivästä, jonka jotkut ryhmät olivat saavuttaneet. Joukkosulku entistään pitemmän työpäivän voittamiseksi kuin aikaisemmin on sovittu! Todellakin loistava näky armon vuonna 1909! Onnistuttiin kuitenkin lopuksi saada sovinnon hieroja käsittämään, että siinä kohden eivät työläiset voineet antaa perään ja rauha saavutettiin vihdoin monien vaivojen ja vastusten jälkeen. Heti jälkeen seurasi

uusi sulk-uuhka, tällä kertaa rakennustarveteollisuuden takia. Mutta jälleen onnistui työväestön taitavain välitysmiesten avulla saada sota estetyksi.

Mutta rajattomiin ei tätä peliä kuitenkaan saattanut jatkua. Jos jonkun maan työnantajat ovat päättäneet käyttää aikaa, jolloin konjunktuurit ovat alhaiset, hyökkäykseen, voi taitava ammattiliikkeen johto tosin viivyttää sen alkamista, mutta ajan pitkään on sen estäminen mahdotonta. Ruotsin työväestölle oli onneksi, että se oli saanut valita itselleen sellaisen ammatillisen johdon, joka osasi viedä työväenjärjestöt vaarallisimman ajan yli ilman suurta avonaista taistelua ja joka neuvottelupöydän ääressä kykeni pahimmissakin tapauksissa hankkimaan jotain etuja.

Kylmän tyynesti kesti ammatillinen johto malttamattomien kiukun purkaukset ollen isetietoinen siitä, että sen taktiikka pysytteli silloin kuin vastustaja suoraan haastoi taisteluun, poissa siitä, eli silloisissa olosuhteissa ainoa oikea. Mutta samalla oli se täysin selvillä siitä, että oli olemassa raja, jonka yli ei käynyt myöntyminen ja että todella tuntuvat yritykset työväestön tilan huonontamiseksi oli jäykästi torjuttavat, ellei tahdota asettaa vaaran alaiseksi koko ammatillista liikettä ja sen saavutuksia.

Täten sai koko Ruotsin työväen luokka aina kesäkuusta 1904 kesäkuuhun 1909 selvittää havainto-opetusta asemasta. Työväen johto yritti silmin nähtävästi ylläpitää rauhaa, ei mihin hintaan hyvänsä kuten ilkkujat huusivat, vaan jokaiseen kohtuulliseen ja kunnialliseen hintaan kylläkin. Työnantajat taas puolestaan vähän väliä heiluttivat työnsulkunuijaa ja alati uudistui sama uhka: kas tässä ukaasi; hyväksykää, muutoin iskemme sekä teitä, joiden kanssa rettelöimme että tovereitanne niin paljon kuin tarvitaan tullakseenne pehmeiksi!

Työväen luokka näki ja oppi. Itse sulkumiehet takoivat sen tietoisuuteen totuuden, että oli aikomus käydä koko ammattiliikkeen perusteita hajottamaan ja että oli aivan selvää että heidän taktiikkansa tähtäsi määräämisoikeuden ryöstämiseen työväestöltä työ sopimuksia laadittaessa. Kuukausi kuukaudelta kasvoi täten yhä kasvaen se tunnelma esiin,

joka synnytti suurlakkopäätöksen luonnollisena, ainoana ajateltavissa olevana vastauksena joukkotyönsulkuun, joka oli tulossa.

Maasihteeristöllä oli vielä puolestaan kesäkuussa toiveita saada hyökkäys vältetyksi. Luultiin että pahin kivi oli vieroitettu syrjään ja varustettiin kongressin varalta, jossa oli aikeissa ottaa pohdittavaksi m. m. suuremman keskityksen tarpeellisuus, jonka työnantajain liittojen esiintyminen ja niiden koko rakenne teki tuiki tarpeelliseksi, samoin kuin noin 5 miljoonan markan vararahaston luominen.

Silloin kerää »Ruotsin työnantajain liitto» yhteen kaikki pikkurettelöt yhdeksi kukkaisimpuksi, kuten Ruotsin ammattijärjestöjen puheenjohtaja Herman Lindqvist kerran lausui ja tarjosi sen Maajärjestölle uuden sulk-uhan kera entistä häikäilemättömmämin. Neuvoteltiin taas, mutta huononnuksia joita vaadittiin olivat liian suuret. Niinpä esim. Skutskärin työväestö ehdotti itse 2 osaksi 5 prosentin alennusta palkoissa. Suuren Kopparbergin yhtiö, joka on voittanut lukemattomia miljooneja, sanoi ei; vaadittiin paljon suurempia vähennyksiä. Utansjössä vaadittiin palkka alennettavaksi 125:stä aina 600 kruunuun vuodessa, »Götassa» 10 tai 20 prosenttia akorditoissa. On sittemmin käynyt selville m. m. niiden tutkimusten kautta joita »Frankfurter Zeitungin» kirjeenvaihtaja on tässä suhteessa tehnyt, että selluloosateollisuuden johtopiireissä on tunnustettu että oli kyseessä 18 prosentin palkan alennus. Räätälin työalalla oli kysymyksessä palkan alennus 4—6 kruunua viikkopalkasta. Mutta ei siinä kyllin. Yksin välittäjäin ehdotuksenkin, joka tehtiin jo julistetun suuren sulun laajennuksen painostuksen alla ja joka koko asemaan nähden lähenei arveluttavasti työnantajain käskyä, tuli useissa kohdin hyljättyksi. Työnantajat eivät sovintoa kaivanneet. He tahtoivat nyttemmin yksinään määrätä.

Mutta nyt olikin mitta täysi. Koko maan työtätekevä luokka huomasi nyt kaikilla aloilla mistä on kysymys. Peräytyminen olisi nyt ollut häpeällistä alistumista, se olisi ollut käsin ojentamista vapaaehtoisesti sidottaviksi. Tulokoonpa nyt sitte se joukkosulku, me puolestamme vas-

taamme. Kun meitä viskataan ulos 50,000—80,000—160,000, voimmehan kernaasti lähteä kaikkikin samalla kertaa. Yksimielisesti päätti Valtuuskunta, että sittenkuin nuo 80,000 on ulosheitetty alkaa suurlakko. Ja liitto liiton jälkeen ympäri koko maan toisti päätöksen: työnantajain häikäilemättömään hyökkäykseen, joka uhkaa koko olemassaoloamme ja ennen saavutettuja voittoja, ei ole muuta vastusta kuin suurlakko. Elokuun 4 päivänä se julistettiin alkavaksi tuo Ruotsin työväestön suuri, tyyni taistelu.

Suurlakko-teoriaa.

Esitystä vastaan, joka edellä on annettu suurlakon alkuvaiheista voinevat vastustajat väittää huomauttamalla, että työväki tunnetuissa pikku-selkkauksissa toisinaan ryhtyi lakoon suuremmilla vaatimuksilla kuin sen olisi ollut tarvis suojellakseen itseään palkkojen alaspolkemista vastaan. Mutta asiata arvostellessamme on otettava etupäässä huomioon ne vaatimukset, joita työväki esitti selkkausten jouduttua lähemmäksi ratkaisevaa astettaan. Tällöin on työväestö eittämättä puolustusasennossa, joka epäsuorasti tunnustetaan »Ruotsin Työnantajaliiton» selityksessä. Kun neuvottelujen uudelleen alettua, siinä kun nim. sanotaan, että liitto periaatteessa on sitä mieltä, että palkkoja »ei ainoastaan voida korottaa, vaan järjestetään olevien konjunktuurien mukaan . . . sillä tavalla kuin aikaisemmin on säädetty». Vaikkei palkanalennuksista suoraan puhutakaan, on ajatus kuitenkin selvä.

Täydellä syyllä saattaakin sentähden Maasihteeristö suurlakkojulistuksessaan heinäkuun 24 p:ltä tuomita työnantajain »ankaran nyrkkioikeuspolitiikan» ja huomauttaa siitä sietämättömäksi käyneestä seikasta, että »yli vuoden ajan on jokaista neuvottelua painostanut suur-sulun uhka». Tiedetäänhän miten työnantajat eivät ole empineet, pitääkseen aina sulkunuijansa valmiina iskemään, heittää romukasaan sitä joukkotyösopimusten perusajatusta, että työrauha on turvattava siksi aikaa kun sopimus on voimassa. Sulun uhalla säädettiin, ettei sopimusta ole katsottava rikotuksi jos

sulku julistetaan sopimusajan kestäessä, siinä tapauksessa että asianomainen työnantajain järjestö niin käskää (ja samalla jotta asia olisi näyttänyt siivommalta myönnettiin myös sama oikeus myös lakkoon). Tämä koko sopimuksen rauhan aatteen kanssa niin räikeästi ristiriidassa oleva määräys herätti tunnetuksi tultuaan yksin ulkomaalaisissa työnantajapiireissä enemmän hämmästyttä kuin ihailua, niin että »Vorwärts» saattoi omata esim. »Industri Zeitungin», Saksan työnantajain äänenkannattajan palstoilta lausunnon, jossa peittelemättä selitetään, että jos moinen teko voi olla totta, »silloin on Ruotsin työväestön nykyistä esiintymistä, mitä tulee sopimuksien rikkomuksiin tuomittava vastaavassa määrin lievemmin». Ja se on totta.

Työnantajat julistivat siis pitkällisen jättiläissulkunsa alkavaksi kesäkuun 26 p:nä kutomo- ja sahateollisuudessa sekä puuhiomoissa (räättälit, selluloosatyöläiset, silta- ja vesirakennusalalla työskentelevät olivat jo ulosheitetyt), elokuun 2 p:nä rautaruukeissa ja sitte »siinä järjestyksessä kun hallitus määrää». He olivat saaneet tahtonsa jälkeen. Työväestö ei voinut kauvempaa peräytyä, heidän täytyi, vaikkakin konjunktuurit edelleenkin olivat huonot, käydä taistelua oikeutensa puolesta saada olla tekijänä sopimuksia laadittaessa. Sillä antautuminen armoille olisi ollut pahempi kuin tappio, se olisi ollut vapaaehtoinen, häpeällinen luopuminen juuri siitä, mikä on ammatillisen järjestäytymisen kulmakivi, sen tulevaisuutta luova voima.

Miten oli nyt taistelua käytävä. Kaksi tietä oli tarjolla. Joko oli taisteluun ryhdyttävä tavalliseen tapaan ja järjestettävä niiden avulla, joilla vielä oli työtä avustus ulosheitetyille parhaan mukaan. Mutta niukka ja kuiva avustus olisi se ollut, joka täten olisi voitu tarjota taistelussa, jonka jo etukäteen saattoi arvata tulevan varsin pitkälliseksi. Työnantajat olivat valinneet etujensa mukaisesti ne teollisuuden haarat, joissa ulosheitto tulisi tapahtumaan. Tiedetäänpä että selluloosa-kapitalistit olivat laskeneet suorastaan hyötävänsäkin muutamien kuukausien työnseisauksesta, sekä maailman markkinoilla odotettiin hintojen vähitellen nousevan.

Mutta ennen kaikkea vaikkakin nuo 80,000 yhteiset voi-

mat äärimmäisyyksiin ponnistamalla, olisi voitu ylläpitää, oli yhä uudet ulosheitot uhkaamassa. Ja mitä silloin oli tehtävä? — Tyhjentyvin kassoin saisi järjestöt ponnistella yhä raskaammaksi käyvän taakan alla, ulosheitettyjen luvun päivä päivältä kasvaessa, avustajain luvun yhä vähetessä.

Tuo tie näytti aivan mahdottomalta. Jos se sitä todella oli sen todistakoot saavutetut kokemukset. Suurlakko elokuussa 1909 on osottanut työväen joukko-taisteluissa piilevän sellaisen vastustusvoiman, jota ei kukaan aikaisemmin ole rohjennut uskoakaan. Mutta heinäkuussa ei koetta vielä oltu tehty, eikä kukaan saata moittia niitä, jotka käyttivät tunnetta arvostellessaan sekä avustuksen tarvetta että sen mahdollisuuksia. Eikä suinkaan ole näin jälestäpäin asiaa arvostellessa jätettävä huomioon ottamatta sitä, että juuri lakon yleisyys on omansa kannustamaan kaikkia sankarilliseen uhrautuvaisuuteen. Jos 80,000 saa matkapassit ja 220,000 on astunut heidän rinnalleen taisteluun voivat edellä mainitut pysyä kauemman aikaa lujina ilman apua kuin jos nuo 220,000 heidän ympärillään tekevät työtä ja auttavat kykynsä mukaan. Asian sielutieteellinen selitys on selvä ja inhimillinen eikä kaipa pitkiä selityksiä.

Toinen tie oli aivan päinvastainen: taistelun laajentaminen heti mahdollisimman suureksi, jotta siten voitaisiin saada hyväksyttävät rauhanehdot ja jättiläistaistelu paremmin päättymään, kuten julistuksessa sanotaan. Se oli suurlakko — mutta suurlakko, joka samalla kun se tuntuvasti koski koko yhteiskuntaa oli pysyvä luonteeltaan ammatillisena puolustustaisteluna. Työväen tehtävä tuli täten kahtalaiseksi. Hyökkäävään työnantajamahtiin täytyi heidän vaikuttaa suoranaisesti koettamalla lamauttaa koko teollisen tuotannon. Muita yhteiskuntaryhmiä kohtaan oli heidän esiintyminen niin että ne saatettaisiin ottamaan osaa taisteluun siten, että kunniallinen rauha saataisiin aikaan.

Nämä välikerrokset olivat siis suurlakon kouriintuntuvan vakavuuden kautta temmattavat yleisestä välinpitämättömyydestään ja mahdollisesti saatava hieman käsittämään, että työväki taisteli oikeuksiensa puolesta; olisi ollut tyhmää ajaa heidät suoraan vihollisleiriin turhalla uhmailulla.

Ne yleisinhimilliset näkökohdat, jotka köyhälistö, suoranaisena vastakohtana »järjestyksen» sankareille, aina on osottanut sodankäynnissään, osottivat samaa: suurlakko koskeeseen mahdollisimman vähän taistelun ulkopuolella olevia. Ja työväestön on itsensä asetettava ankarin järjestys vastapainoksi »järjestysvallan» mahdollisia epäjärjestyksyrityksiä vastaan.

Kaikki nämä ajatukset löytyvät jo enemmän tai vähemmän selvästi lausuttuina ensimmäisessä suurlakkojulistuksessa. Järjestyksen vaatimus on selvä ja varma: »mitään väkivaltaisuuksia ei saa tulla kysymykseen»; työnselekkauksen tulee mahtavimmin vaikuttaa omalla »sisäisellä voimallaan». Joukkolakon inhimillinen luonne käy selville myös noista tunnetuista »poikkeuksista»: työ jatkuu sairaan- ja eläinhoidon aloilla, kaupunkien vesi-, valaistus- ja puhtaanapitolaitoksissa. Että koko yhteiskunnan kaikki kerrokset saisivat tuta että taistelu on käynnissä oli itsestään selvää katsoa taistelun laajuuteen, mutta samalla painostettiin erityisesti että lakko oli välttämätön »voimakkaana vastakeinona työnantajain sulkuraivoa vastaan».

Mutta tämä tällä tavoin määritelty ja rajoitettu suurlakko, selvine ammatillisine lähtökohtineen ja päämaaliineen on erona sittekin suuresta määrin tavallisesta suuresta ammatillisesta lakosta. Mutta valtiollinen suurlakko, sellainen kuin viime aikain yhteiskunnallinen sotahistoria on osottanut ei se myöskään ole. Vielä vähemmän on sillä mitään yhteistä syndikalistisen yleislakon kanssa, jonka uskotaan, kuten eräällä taholla haaveillaan voivan kääntää nurin koko kapitalistinen yhteiskuntakin. Viimeksi mainitusta eroaa se sekä päämaaliin että keinoihinsa katsoen. Sen päämaalina ei ole mikään uusi yhteiskuntajärjestys, eikä se turvaudu vähimmässäkään määrässä väkivaltaan, vaan nojautuu laillisessa pyrkimyksessään empimättä voimassa oleviin lakeihin ja viranomaisiin. Valtiollisella suurlakolla, vastakohta anarkismin yleislakolle, on selvä ja määritelty päämaali (esim. suuri uudistus, kuten yleinen äänioikeus, tai vastaus poikkeuslakeihin). Mitä sen keinoihin tulee voi se olla täysin laillinen — Ruotsin esim. v. 1902 ja Suomen v. 1905

ovat tästä selvinä todistuksina. Mutta katsoen siihen, että sen tarkoituksena on vaikuttaa hallitusvallan toimenpiteisiin, selittää vastapuoli sen aina hyökkäykseksi yhteiskunnan järjestystä vastaan ja siksipä täytyykin olla täysin samaa mieltä Jaurésin kanssa kun hän erityisesti painostaa sitä, että valtiollisen suurlakon päämaalin oikeutuksen pitää löytää kaiku-pohja yleisessä mielipiteessä, jotta köyhälistön toimeenpanemaana saattaisi onnistua.

Ruotsin suurlakko v. 1909 ei siis sovi mihinkään niistä ryhmistä, joita näihin asti tunnetaan. Se on aivan uusi suurlakkomuoto. Ollen alkuaan ja tarkoitukseensa nähden puhtaasti ammatillinen taistelu ja jatkuessaankin edelleenkin silmällä pitäen täydellistä päämaaliaan laajenee se alussaan jättiläistaisteluksi, joka niin suurella määrällä muistuttaa valtiollista suurlakkoa, että moni ei enää huomaakaan sen ammatillista pääpiirrettä. Mutta kuta kauemmin taistelua jatkuu sitä selvemmäksi käy taas sen ammatillinen luonne. Se kestävyys, se ihailtava sitkeys, joka sai aikaan sen ihmeeltä näyttävän, että kuukauden taistelun jälkeen yhä 250,000 alkuperäisistä 300,000:sta seisoivat ehjissä riveissä, on opittu ja koeteltu ammatillisten taistelujen kovassa koulussa.

»Yhteiskunta vaarassa».

Tuskin oli suurlakkojulistus kesäkuun 29 p:nä julais-tuna vastaukseksi jättiläissulkuun kun työnantajain sanomalehdistö julisti: »työntekijät taistelevat mies miestä vastaan, työntekijät hyökkäävät itse yhteiskunnan kimppuun!» Ja lukuisat vapaamieliset lehdet G. H. T. ensimmäisenä riensivät toittamaan samaa.

Jo näinä päivinä, jolloin ei vielä ainoatakaan sopimusta oltu rikottu, ennenkuin ainoakaan ajurihevonen oli saanut lomaa tai ainoakaan latoja jättänyt konettaan alkoivat porvarilliset liittyä lujaksi kokonaisuudeksi, minkä työväki sittemminkin taistelun kestäessä niin perusteellisesti sai kokea. Työnantajain liitto ja sen joukkosulku hävisi vähitellen kokonaan porvarillisen sanomalehdistön palstoilta.

Kaikki oli vaan suurlakkoa ja johtajain herruusvaltaa ja työväestön röyhkeätä häikäilemättömyyttä, joka oli nujerrettava.

Tuskin tarvinnee mainita, että kaikki se epäselvyys, joka mahtuu tuohon tavalliseen sanaan suurlakko — sanaan, joka merkitsee niin montaa äärettömän erilaista asiaa: puolustus- ja hyökkäystaisteluja, rauhallisia mielenosotuksia ja vallankumouksellista kapinaa, ammatillisia ja valtiollisia selkkauksia, anarkistisia haaveita yhteiskunnan nurinniskoin kääntämisestä j. n. e. — käytettiin mahdollisimman voimakkaasti pelottamaan ja hämmentämään ihmisiä. Tämä oli sitäkin helpompaa kuin ottaa huomioon että porvarillisen sanomalehdistön useimmat kynäkäyttäjät käsittelivät suurlakon suuria vakavia yhteiskunnallisia kysymyksiäkin aivan hämmästyttävällä tietämättömyydellä. Julistettiin heti että se seikka että Ruotsin sosialidemokratia, joka ennen on taistellut voimakkaasti anarkistista yleislakkohävetä vastaan, nyt ollessaan solidaarinen Ammattijärjestön miesten kanssa suuressa pakollisessa puolustustaistelussa, merkitsi että »rauhalliseen kehitykseen uskova, parlamentaarinen sosialidemokratia oli tehnyt konkurssin».

Mikä melkein kyynillinen luokkaitsekkäisyys piileekään kaikkien noiden hurskasten puheitten takana, että suurlakko, vaan Jumala varjelkoon, ei suinkaan millään mokomin joukkosulku, oli tähdätty »yhteiskuntaa» vastaan. Mitä vastaan lakko todellisuudessa oli tähdätty on yllä tarkkaan esitetty. Molemmista taistelumuodoista on sanottava, että ne tuntuvasti koskevat laajoja yhteiskuntakerroksia, sellaisiakin, joilla ei ole ollut mitään osaa selkkauksissa.

Mutta jos yhteiskunta tahtoo välttää tällaisia taistelukeinoja vaatinee kai yksinkertainen logiikka ja oikeuden tunto, että ensin on käytävä pahan juuria ja alkuperää, sitä taistelun laajentamissysteemiä vastaan, jonka »Ruotsin Työntantajain Liitto» on niin laajassa määrin ottanut käyttöönsä. Jo suurlakon alussa huomautti H. Branting useissa esitelmissään, että hyvin harkittu tähän suuntaan käypä lainsäädäntö trusteja vastaan olisi omansa nykyoloissa suuresakin määrin työrauhaa säilyttämään. Mutta kaikki »yhteis-

kunnan» puolustajat ovat asiasta varovasti vaienneet, sillä olisi moinen lainsäädäntö itse yhteiskunnan pylväitten, suurteollisuuden, suursulun pomojen toimivallan rajoittamista, joka ei mitenkään saa tulla kysymykseen. Jos työväki olisi alkanut tällaisen tanssin ja järjestelmällisesti laajentanut selkkauksia yhä uusille lakoille, olisi varmaankin koko porvarillinen sanomalehdistö yhteen ääneen huutanut sopimattomasta ja yhteiskuntaa vastaan tähdätyistä taistelutavoista — mutta silloin kun sulkumiehet sellaisia käyttävät, silloin on »yhteiskunta» hiljaa pöytälaatikossa.

Eikä sekään seikka, että suurlakko sai suuremman laajuuden kuin suursulku kykene todistamaan että edellinen olisi enempi yhteiskuntaa hajottava kuin jälkimäinen. Tämä ei suinkaan ole työnantajain ansio, vaan riippuu yksinkertaisesti siitä että nykyään tietoisuus yhteenkuultivaisuudesta työväen keskuudessa on laajemmalle levinnyt kuin se vielä on ehtinyt työnantajapiireissä. Todellisuudessa olisi kuitenkin jo nyt laajennettu sulku koskenut kipeästi samaseen »yhteiskuntaan», jota niin hellitään yhtäläillä kuin nyt teki suurlakko.

Mutta vielä on järeällä pääväite. Sulku ei muka koskaan olisi tähdännyt iskuaan »yhteiskunnan elinehtoja vastaan», kuten työväen suurlakko. Siksi se yksinään on todella yhteiskuntaa kumoava.

Miten selvästi juuri tämä todistaakaan sitä, josta jo aikoinaan Lassalle puhui, kirjoittaessaan »naurettavan pienestä ihmisjoukosta», joka kerkiää kaikkialle ja jolla on käytettävänä kaikki »kojeet yleisen mielipiteen luomiseksi» ja siksi itse arvelee ja pystyy saamaan toisetkin uskomaan, että se on »maailma». Mutta heidän rinnallaan liikkuu nimetömät miljoonat, ne, jotka luovat kaiken sivistyksen edellytykset ja tekevät yhteiskunnan pystyssä pysymisen mahdolliseksi. Mutta heidät kuoletetaan.

Jos nämä nimettömät viskataan työstään 10,000 tai 100,000 henkisinä joukkoina, ja jos vielä erityisellä hienostuneella julmuudella heitetään nälän kouriin huonopalkkaiset, ravinnon puutetta kärsineet työläisnaiset paksun tullimuurin suojassa työskentelevässä kutomoteollisuudessa niin

tämä ei lainkaan liikuta yhteiskunnan »elinehtoja». Mutta ellei vuokra-ajurit tarjoa palvelustaan, jos raitiovaunut eivät kulje, ellei sanomalehti lennä tavallisuuden mukaan sänkyyn silloin häiriytyy porvariston rauha ja mukavuus, toisin sanoen »yhteiskunta» on vaarassa! Noin mittaa yläluokka! Rauhallisina kuin lukisi tapauksista kaukana »pakanamailla» saa se aamukahvin ääressä lehdestään tietää, miten niukka toimeentulo on riistetty suurelta osalta yhteiskunnan jäseniä, mutta se ei koske siihen, sillä onhan kysymyksessä vaan »taistelu mies miestä vastaan». Mutta annappas, että taistelu alkaa tuntua elämän tavallisessa kulussa, silloin kyllä noille julkeille on osotettava, mitä merkitsee »hyökätä yhteiskuntaa» vastaan!

Yhteiskunta on eri näkökohtia silmällä pitäen sekä tuotantokoneisto että oikeuslaitos. Tuskinpa nekään, jotka sie-lunsa autuuden nimessä eivät tahdo tunnustaa mitään »materialistista» historian käsitystä, pystyvät väittämään ettei ensinmainittu olisi kaiken yhteiskunnallisen elämän pohja ja perusta. Mutta juuri tätä yhteiskunnan perustaa vastaan tähtäytyy pakkosulun isku aivan samalla tavalla, sekä periaatteessa yhtä laajasti, kuin suurlakko konsanaan pannessaan pyörät seisomaan.

Ja turhaa on ylpeillen kerskua siitäkään, että joukkosulun miehet ovat antaneet yhteiskunnalle sille oikeuslaitoksena tulevan arvon — ja kunnioituksen. Onhan se kaikki tapahtunut omia etuja silmällä pitäen, lakien suojassa, jotka he itse tai hengenheimolaisensa ovat laatineet! Se täydellinen järjestys jota yllä pidettiin ja myös huolenpito »poikkeuksesta» on puolestaan kyllin selvästi osottanut, että suurlakkokin kaikelle sille mitä syyllä voidaan pitää yhteiskunnan elinehtoina antoi arvon ja tunnustuksen, joten sen ei suinkaan tarvitse pelätä puolueetonta tuomiota.

Hitunen todellista oikeuden ja kohtuuden tunnetta, hetkinen puolueetonta harkintaa luokkaennakkoluulojen raju-pyykkien ulkopuolella — siinä kaikki mitä tarvitaan kumoamaan kapitalistimahdin palvelijain teeskennellyn puheen siitä että yksinään laillinen ja säädyllinen joukkosulku on Herralle otollinen kun sen sijaan suurlakon musta peikko

on ikuiseen kadotukseen tuomittava. Ja kuitenkin tällaista puhetta käyttäen porvarillinen sanomalehdistö jo ennen kuin suurlakko oli alkanutkaan, oli se sitte »vapaamielinen tai vanhoillinen», — muutamia poikkeuksia lukuunottamatta — teki kaikkensa kuvataksaan aseman väärin ja kiihottaakseen lukijapiirinsä luokkavaistoja taisteluhuudolla: työväen suurlakko on hyökkäys yhteiskuntaa vastaan!

Suurlakon alkujakso. Hyökkäys.

On muistettava, että tuo kiihotustyö työväen luokkaa vastaan oli täydessä käynnissä jo ennen suurlakon alkamista, ennenkuin mitään sopimuksia oli rikottu ja jolloinka ei vielä kukaan tietänyt millaisen laajuuden työväen puolustustaistelu saisi ja millaisiin muotoihin pukeutuisi. Pelotettuaan kaikki porvarilliset ainekset huutamalla että on kysymys elämästä tai kuolemasta, heidän asemastaan yhteiskunnassa. Eräskin lehti kirjoitti että työväen johdon tarkoituksena on saattaa teollisuuden harjottajat kaikesta vaikutuksesta syrjään ja pakottaa heidät maksamaan 50 äyriä tuntipalkka työstä, josta kannattaa maksaa vaan 40 äyriä sekä tehdä suurlakosta »vakinainen laitos» työväen hirmuvallan säilyttämiseksi. Ainoastaan aniharvat osoittivat kykenevänsä jättiläistaistelun kestäessä katsomaan avoimin silmin, näkemään pääasian, jota koko lakko koski ja sentähden pysyivätkin myötätuntosina työväestöä kohtaan.

Mutta kaikesta vihollisten melusta huolimatta päätti työväki kaikkialla yhtyä suureen voimain koetukseen. Rautatieläiset ja latojat asettuivat lausuttuaan julki myötätuntonsa odottavalle kannalle. Edellisiä oli kreivi Hamilton uhannut säälimättömällä joukkoerotuksella ja palkkain alennuksella ja oli aivan selvää että nykyisten valtiopäiväin enemmistö olisi uskollisesti tarjonnut hänelle tukensa hänen aikeissaan. Typograafeja taas satoi heidän sopimuksensa. Mutta molemmissa ryhmissä oli kuitenkin vallalla mielipide, että ehkä sittekin vielä lopuksi, jotta kunnollinen rauha saataisiin päätetuksi heidänkin yhtymisensä käy välttämättömäksi.

Melkein kaikki muut tempasi tuo mahtavasti paisuva joki heti mukaansa luonnon voiman välttämättömyydellä. Kunnan työssä olevat, Tukholman raitiotieväki, ajurit, sanalla sanoen kaikki tunsivat, että on kysymyksessä taistelu, josta riippui koko työväen luokan elinehdot. Kaikki tunsivat selvästi, että yksimielisyys on ainoa voittoon vievä voima.

Kaikki olivat tietoisia siitä, että se joka ei noudattanut yksimielisyyden vaatimuksia, osaltaan vahingoitti sitä suurta voiman ponnistusta yhteisen, oikean asian puolesta, jolla ei ollut muuta selkänöjää kuin koko työväen luokan pettämätön yhteistunto. Tämän painostuksen alla rikkoutuivat sopimukset, jotka kielsivät lakon tai sulun ja niin voimakkaasti vaikutti mieliin tuo yhteiskunnan taistelu, että usein oli sangen vaikeata estää työväkeä Maasihteeristön »poikkeusaloillakin» lakkoon yhtymästä. Suuret työväen joukot taipuivat vastenmielisesti poikkeuksiin, yleisen työnseisauksen selvästä ohjelmasta, mutta taipuivat kuitenkin johdon esittäessä pätevät syyt mielipiteensä tueksi. Muutamia pienempiä poikkeuksia lukuunottamatta ei mitään häiriötä poikkeusasemassa olevilla työmailla tapahtunut, päinvastoin piti yli koko maan suurlakkoon ryhtynyt työväen luokka nämä tärkeät yhteiskunnalliset työt täydessä käynnissään sen luokan hyväksi, jonka koko sanomalehdistö kiihottaen kirkui: rintamaan yhteiskunnan vihollisia vastaan.

Miten odottamattoman laaja ja vaikuttava olikaan täydessä voimassaan Ruotsin työläisarmeijan nousu rauhalliseen, mutta samalla niin syvälle tuntuvaan ja ankaraan taisteluun! Se oli todellakin aivan toisellinen kuin pelästynyt porvarimielikuvitus oli luonut, jonka seurauksena oli ollut että asekaupat tuota pikaa olivat tyhjiä ja se erosi myös niistä suurlakkonäyistä, joita ulkomailla niin usein on sattunut. Ulkonaisesti oli kuva samallinen kuin valtiollisen suurlakon aikana toukokuussa 1902. Tosin puuttui tuo luja luottamus, minkä lakolle silloin antoi sen rajoitettu aika, ja sijaan oli astunut katkera luokkataistelun vakavuus, joka johtui siitä tietoisuudesta että vastassa on lujasti varustautunut vastustaja ja että taistelua nyt on käytävä loppuun

asti. Ja tiedettiin että nyt oli vihollinen varustautunut vastaanottamaan työväestön hyökkäyksen aivan toisella tavalla kuin silloin. Sotajoukko-osastoja oli sijoitettu jos jonnekin, kaikkialla olivat joukot valmiina, yksinpä Kansantalollakin.

Ainoastaan yhdessä suhteessa oltiin levottomia: miten helposti voikaan pienestäkin selkkauksesta taistelutantereella, joka käsittää koko maan, puhjeta esiin mellakka, josta voi koitua vakava taistelu, jolloin työväki jonkun päättömän tai raa'an toimenpiteen johdosta kadottaa mielenmalttinsa ja »järjestysvalta» saa aiheen osottaa, että sen pistinten kärkeä sittekin lepää »yhteiskunnan» tuki ja turva! Miten helposti saattoivatkaan eritoten »porvarillisen suojeluskaartien» erinäiset ainekset vaikuttaa kiihottavasti. Poliisi oli tosin eräänä järkevänä hetkenään jäähdyttänyt hieman noiden »suojelijain» pyhää intoa, mutta kukapa saattoi kulloinkin tietää tai aavistaa mitä tuo vaarallinen innokas »kultainen nuoriso» kulloinkin mielessään hautoi?

Mutta työväen tyyni malttavaisuus saattoi ne jotka pelkäsivät vaarallisia selkkauksia häpeään. Sitävastoin ei tämä mallikelpoinen tyyneys ja suurlakon järkähtämätön järjestys vaikuttanut lainkaan hermoja »rauhottavasti» yhteiskunnan kynäritareihin porvarillisessa sanomalehdistössä. Joukkoyhtyminen, joka oli tehnyt tyhjäksi kaikki pannukakkuennustukset ja joka osotti että taistelu uhkasi käydä vakavaksi sai vaan vihan entistään enemmän kiehumaan. Solvausten tulva kohdistui kohisten lakon johtoon. Se seikka että muuttamat työläisryhmät, jotka joukkoliike tempasi mukaansa, olivat tällöin rikkoneet työsopimuksensa tehtiin lähtökohdaksi sille ulkokultaiselle siveystaistelulle, joka valheellisuudessaan ja tekopyhyydessään muistutti paljon kansalliskiihkoisten kiruntaa vuonna 1905. Varsinkin lakkojohdon jakamat vapaaliput, jotka olivat luonnollinen seuraus suurlakon inhimillisistä poikkeusmääräyksistä, nuo todisteet siitä että työ, joka oli kysymyksessä ei ollut suinkaan lakonrikkureitten työtä, ne, ne varsinkin porvarillisten sappea kiehuttivat. Nähtiin esim. A. B.:n törkeimmällä tavalla solvaisevan ammattijärjestön johtajaa Herman Lindqvistiä siksi, että lääkäri erästä sairastapausta varten oli heti saanut ajoneuvot! Ja

yksinäiset pienemmät erehdykset, kuten esim. muutamien haudankaivajain järjestön lakko, kasvoivat porvariston silmissä tärkeiksi valtiollisiksi tapauksiksi, jotka muka osottivat suurlakon koko kamaluuden. Ja olipa olemassa sellaisiakin ulkomaalaisia uutislehtiä, jotka eivät koko suurlakosta muuta saaneetkaan tietää ruotsalaisilta hengenheimolaisiltaan kuin yllämainitun haudankaivajain lakon.

»Ei mikään peto ole niin raivokas, kuin rahapussiaan puolustava porvari», kirjoitti kerran Marx. Elokuun lakko Ruotsissa v. 1909 on osottanut, että suuri osa maan porvaristoa joutuu täydelliseen raivohulluuteen yhteiskunnallisessa taistelussa, huolimatta siitä että heidän kukkaronsa on paremmin turvassa kun tavallisina aikoina eikä kukaan yritä edes taittaa hiusta heidän päästään. Jo se että heidän mukavuutensa häiriytyy on kylliksi — lisäksi tietysti tulee luokkaviha »palvelevaa veljeä kohtaan», joka ei muutta mutkitta suostu ottamaan sellaista palkkaa palveluksistaan kuin hänelle suvaitaan tarjota. Pitäisihän hänen olla kiitollinen, että hän saa olla meillä renkinä — siinä monen tukholmalaisen poroporvarin mielipide työväen vaatimusten suhteen. Mitä meillä on tekemistä tappelun kanssa työmarkkinoilla? kirjoitti esim. Söndags Nisse. Että noilla 80,000 ulosheitetyllä ja kaikilla niillä toisilla, jotka olisivat saaneet seurata mukana jos sulkua olisi saanut ohjelman mukaisesti laajentua, voi olla mitään oikeutettuja vaatimuksia, joiden vuoksi toiset yhteiskunnan jäsenet hetkeksi saavat luopua totutusta mukavuudestaan, elleivät he enää muulla tavalla voi yrittääkään puolustaa niukkaa leipäpalaansa yhä enemmän supistumasta — tätä eivät he koskaan ole tulleet ajatelleksiakaan. »Yhteenkuuluvaisuus» saman maan kansalaisten välillä on vaan kuollut sana yhtiöiden juhlapäivällisillä ja siinä sanomalehdistössä jota he lukevat selitetään, että »yhteistunne» työväestön keskuudessa on uusi aikainen keksintö, jonka tarkoituksena on panna kaikki asiat yhteiskunnassa nurin narin.

Ja sittekään ei ollut yhtynyt porvarillinen viha vieläkään saavuttanut huippuaan. Sen sai aikaan vasta kirjaltajain lakko.

Heti alun pitäen oli kirjaltajain keskuudessa ollut havaittavissa tyytymättömyyttä odottavaan kantaan ja painostus johtokuntaan kohosi niin nopeasti että se estääkseen sitä, että osa kirjaltajia yhtyisi lakkoon omin päinsä jo 7 p:nä elokuuta katsoi velvollisuudekseen kehottaa lakkoon elokuun 10 p:nä. Tarkoituksena oli saada täten lakko nopeammin päättymään hyödyksi molemmille taisteleville puolueille samaten kuin yhteiskunnallekin kokonaisuudessaan.

*

*

*

Kirjaltajalakon alkamiseen samaan aikaan viranomaisten ponnistusten kanssa saada »pyörät pyörimään» Tukholman kaduilla päättyy suurlakon ensimmäinen jakso. »Suurlakon katurauha», hiljaisuus keskellä väentungosta, juhlapäivätunnelma poliisiparven keskellä ja sotaväen ollessa »valmiina» oli lyönyt leimansa tähän jaksoon. Nousu oli tapahtunut sellaisella yksimielisyydellä ja innostuksella, että ulkomaalaisen sanomalehdistön edustajat peittelemättä lausuiivat julki ihastuksensa Ruotsin työväen luokan suhteen. Mutta he eivät ymmärtäneet asiaa paremmin! Ruotsin yläluokka sen sijaan piti oman mielipiteensä ja näytti sen entistään selvemmin.

Mutta jokainen kuvaus tästä suurlakon ensimmäisestä valoisimmasta jaksosta jää epäselväksi jos unohtaa siitä erään sen suurimpia tekijöitä, nim. väkijuomain kiellon. Työväki oli itse sitä pyytänyt, raittiit ja ryyppäävät olivat täysin yksimielisiä siitä, että siinä vakavassa taistelussa johon oli antauduttu, ei saanut väkijuomain väärinkäyttö pienimmässäkään määrässä tulla kysymykseen kysymyksessä olevan suuren asian vahingoksi ja häpeäksi. Jokainen suuri, aatteellinen kansanliike alentaa aina n. s. »normaali» rikosten luvun. Voi senvuoksi täydellä syyllä laskea joukkojen käytöksen ja sen että kaikkien parhaat puolet tulivat näkyviin, itse suurlakon tiliin, sillä taistelu, jossa jokainen vapaaehtoisesti uhrautuu yhteiskunnan nimessä jalostaa taistelevia ilman että he itse sitä huomaavatkaan. Mutta lisäksi tuli, että Ruotsin työväestö, tuntien miten tuiki tärkeätä oli, että se

saattoi käydä taisteluun pää selvänä ja katse vakavana, teki oikean johtopäätöksen ja sulki sen tien, jolla tällaisena aikaria kaikellaiset vaarat väijyvät. Että suurlakon kokemukset väkijuomakiellon mahdollisuudesta ja hyödystä ovat vieneet raittiusasiaa suuren askeleen eteenpäin tunnustavat yksinpä työväestön katkerimmat vihollisetkin.

Toinen jakso: Ammatillisen suurlakon huippukohta.

Kirjaltajalakolla ei ollutkaan sitä vaikutusta kuin liittohallinto oli tarkoittanut. Hiljainen vallankumous, joita miltei kaikkialla huomaamatta tapahtuu tuotantoprosessin nopeassa kehityskulussa, olikin, hämmästykseksi sekä ystäville että vihollisille kokonaan kumonnut entiset olosuhteet. Porvarillinen sanomalehdistö saattoi satunnaisiin apureihin turvautuen, joita ensin vähän opetettiin latomakoneita käsittelemään, jotenkuten tulla toimeen ilman Gutenbergin vanhaa, jaloa taitoa. Ne toimenpiteet, joihin sanomalehtien omistajat yhteisesti olivat ryhtyneet ollakseen valmistuneet ottamaan vastaan selkkauksia vuoden vaihteessa, jolloin odotettiin ankaraa ottelua uudesta tariffista, huomattiinkin jo nyt tarpeelliseksi. Pahat kielet kuitenkin tietävät kertoa että porvarillisen »järjestyksen» perusajatus: oma suu lähinnä! sai tässä tilaisuudessa todellakin arvolleen sopivan kuvituksen! Kerrotaan nim. että eräs sanomalehti järjesti asiat siten ja valmistavat lakonrikkurikurssit annettiin vaan sen omistamia konelajia varten, niin että se täten sai haltuunsa koko varaston puolioppineita rikkureita ja hyvät ystävät jäivät ilman.

Harvoin on rehellinen aikomus auttaa tovereita ja lyhentää ankaraa ja raskasta taistelua kärsinyt täydellisempää haaksirikkoa kuin tämä kirjaltajain lakko. Ei siinä kyllin että porvarillinen sanomalehdistö, joka yhä suuremmissa painoksissa alkoi päästä yleisöön yhä kiihtyvällä raivolla hyökkäsi koko suurlakkoa vastaan. Vasta kirjaltajalakon kautta levisi työsopimusten rikkomuksista nostettu huuto yhä laajempiin kerroksiin ja osa, jota porvarillinen sanomalehdistö näytteli uutta »sensuurimahtia» vastaan suoritettiin

todella loistavasti, joka oli omansa lyömään sanattomaksi jokaisen, joka ei ollut selvittänyt itselleen sitä, että ankaran luokkataistelun aikana ihmisten henkinenkin liikeyhteys yhtä hyvin kun aineellinenkin on vaarassa katketa; sellaisella hetkellä ei työväestö suinkaan aseta kysymyksen alaiseksi ajatusten ja mielipiteiden eittämätöntä lausuntovapautta, vaan kysymys on siitä, onko taisteleva luokka valmis välittämään tätä yhteyttä vai kieltäytykö se sitä välittämästä samalla tavalla kuin ennen.

Paperityöväestön tai sanomalehden kantajain lakko, puhumattakaan rautatielakosta saattaa yhtä hyvin kuin kirjaltajalakokin estää sanomalehtimiehen äänen pääsemästä yleisön korviin; mutta olisi todellakin kömpelöä vaatia ajatus- ja lausuntovapauden nimessä, että nämä työläisryhmät eivät millään mokomin saa kieltäytyä työvoimaansa myymästä.

Hallitsevat luokat ja niiden mukaan joukko kirjaltajia vastaan nousseita »vapaan sanan» ritareja tuomitsevat ankariin rangaistuksiin epämiellyttävistä lausunnoista, sensijaan että työväki keskellä suurlakkoa piti Kansantalon ovet kaikille, yksinpä porvarillisten agitatioonikokousten pitäjille avoinna. Tämä nyt jo tosin vivahtaa lausuntovapauden liiotteluun oloissa sellaisissa kuin suurlakko, mutta joka tapauksessa pitäisi sen olla omansa tukkimaan sellaisten ajatus- ja sananvapauden luopioiden suun, jotka samalla kun he kirjaltajiin nähden esiintyvät suurina vapauden vahteina, riemusta ilkkuvat tuomioistuinten tuomitessa sosialidemokraatteja tai nuor-sosialisteja sananvapauden käyttämisestä.

Lienee muuten paikallaan väärinkäsityksien välttämiseksi huomauttaa, että on todellakin olemassa syitä, jotka muutamissa suhteissa asettavat kirjaltajalakon poikkeusasemaan muihin lakkoihin nähden. Mutta tässä onkin vaan ollut tarkoituksena osottaa, ettei voimasanoilla »sensuurista» j. n. e. suinkaan ole ratkaistu ristiriitaa työväen lakko-oikeuden ja yhteiskunnan edun välillä esteettömän ajatusten vaihtoon katsoen.

Mitä työ sopimusten rikkomuksiin tulee riittää kahden pääseikan huomauttaminen, joita ennakkoluulot ovat hämentäneet. Se aivan erikoinen asema, johon puolustus-

tarkoituksessa ryhdytty suurlakko asettaa koko työväenluokan, työntää luokkayhteistunteen väkisinkin niin etualalle, että eri velvollisuudet väkisinkin törmäytyvät vastakkain, jos aikaisemmin tehdyt sitoumukset estävät tämän yhteistunnon ilmaukset. Suurlakon vielä kestäessä sai Ruotsin taisteleva köyhälistö vastaanottaa tunnetun ranskalaisen puoluetoverin Jaurèsin vastauksen kysymykseen, voiko »aivan erikoinen asema» kuten esim. suurlakko rikkoa tehtyjä sopimuksia vaiko ei. Vastaus on seuraava:

»Joukkotyösopimukset ovat tietenkin työläisten kunnian ja siveellisen vastuunalaisuuden kannalta katsottuna sitovia, mutta ne eivät saata sitoa heitä kysymyksiin nähden, jotka koskevat koko maan työväenluokkaa. Jos joku hallitus huomenna riistäisi työväeltä äänioikeuden eikä heillä olisi vastalausestaan ilmoittaakseen muuta keinoa kuin suurlakko, ei mikään pykälä missään joukkotyösopimuksessa saattaisi heitä sitoa. Ja sama on asianlaita, kun on kysymyksessä työnantajain hyökkäys, joka asettaa koko köyhälistön elin ehdot vaaranalaiseksi. Joku luokka saattaa yhtä vähän kuin yksityinen kansalainenkaan luopua itsepuolustus-oikeudestaan.»

Työsopimusten täydellistä pyhänäpitoliteoriaa, sen kohottamista kaikkien muiden velvollisuuksien yläpuolelle julistettiin tämän jälkeen vähän hiljaisemmalla äänellä. Joka vähänkin käsittää mitä ammattiyhdistysten oikeus työ sopimusten laatimiseen merkitsee, niin varmaan myöntäne, että työväki pystyy sen asian paremmin arvostelemaan kuin ne vapaamieliset asianajajat jotka kuten »D. N:kin» ovat väittäneet, että koko taistelu oikeastaan on vaan pikkuseikoista suureksi paisutettu.

Se suurella varmuudella esitetty teoria, että lakkoa (ja sulkua) koskeva kieltopykälä työ sopimuksissa sen voimassa ollessa olisi juuri tähdätty mahdollista suurlakkoa vastaan, ei ole mitenkään todistettu. Yksityisten rautateiden henkilökuntaan nähden on päinvastoin vastakohta näytetty toteen, kun he nim. sopimusta tehtäessä ovat pöytäkirjaan poikkeuksena merkityttäneet (valtiollisen) suurlakon. Sopimusten täydellinen pätevyys ja pyhyys normaaliaikoina ei siis

mitenkään ole ristiriidassa niiden syrjäyttämisen kanssa sellaisessa erikoistapauksessa kuin suurlakko on.

Vihdoin ei ole myöskään sopimusten rikkomuksia arvosteltaessa unohdettava, että juuri työnantajat itse ovat asettuneet sille kannalle, että työsopimuksia voidaan syrjäyttää sopimusajan kestäessä korkeampien järjestöjen käskystä. Jos he itse pitävät tätä sääntöä oikeana mikäli se koskee sulkua, maksaa tuskin vaivaa, että he tai heidän aseentantajansa äänekkäästi valittavat, että sopimuksia silloinkin rikotaan, jolloin se ei lainkaan ole herrojen sulkupomojen mieleen.

*

*

*

Mutta porvarien sanomalehdistö ei tyytynyt suinkaan yksinomaan puolustamaan »painovapautta» ja kiihottamaan mieliä työsopimusrikkomusten johdosta. Jo elokuun 10 päivän jälkeen alkoi järjestelmällinen valetoitotus »suurlakon hajaannustilasta», »joukkopalautumisista työhön» ja mitkä niiden lihaviin otsakkeiden nimet olivatkaan, joiden tarkoituksena oli masentaa taistelevien mieliä, mutta joiden valheellisuuden elokuun 18 p:nä julaistut viralliset laskut niin päivän selvästi osottivat. »Svaret» oli tilaisuudessa julkaisemaan työnantajaliiton kiertokirjeen elokuun 9 p:ltä, jossa sen jäseniltä vaaditaan »kaikkia tietoja työhön palaamisesta y. m. sellaista, jonka julkaiseminen työnantajan kannalta katsoen olisi toivottava. Tahdomme puolestamme tehdä kaiken voitavamme saattaaksemme nuo tiedot yleisölle tunnetuiksi».

Ei todellakaan tarvinnut noiden toivottavien tietojen saamiseksi paljon puuhata! Niille olivat yhtä avoinna »vapaa mielinen» sanomalehdistö joko »Ruotsalaisen Sähkösanomatoimituksen» välityksellä tai ilman sitä kuin suoraan työnantajain leivässä olevat lehdetkin. Sitä häpeäpilkkua, jolla Ruotsin melkein koko porvarillinen sanomalehdistö tahri kerskutusti toitetun »itsenäisyytensä» ei juuri unohdeta. Ennätyksen tietysti saavutti »Stockholms Dagblad», jonka kuuluisalla »lakanalla», johon merkittiin »työhön palanneiden luku» elokuun 12 päivän jälkeen on erityinen kunniasijansa Tukholman lakkohistoriassa.

Samoihin aikoihin myös viranomaiset ensi kerran asetuvat avonaisesti työnantajain puolelle. Heidän ponnistuksensa kohdistuivat ensin katuliikenteeseen. Elokuun 6 p:nä ilmestyi kaduille ensimmäiset raitiotievaunut ja »porvari-kaarti» ei enää näkymättömien vorojen ja ryövärien kiinnisaamiseksi perustettuna lisäväkenä, vaan »yhteiskunnan elinehtojen» suojelijana astui aktiiviseen palvelukseensa. Vähän myöhemmin pakotettiin pika-ajurit astumaan esiin. He saivat ajaa itse, tai käyttää kenet käsiinsä saivat. »Suojeluskaartin» väki avusti heitä, kuten raitiovaunujen omistajiakin, aina yhtä »työhaluisena». Mutta hehän olivatkin kaikki niin ylpeän itsetietoisia kunniakkaasta toimestaan saada työväen suuren puolustustaistelun aikana olla rikkureina, ajella ympäri kaupunkia ja »pelastaa yhteiskuntaa» kuljettamalla tyhmiä porvarirouvia tai lakkoon suuttuneita vanhoja virkamiehiä.

Miten vaikuttanevat nuo uudet yllytysrytykset lakkolaisiin, kysyttiin. Mutta taasen oli kaikki pelko turha. Taa-jojen kansanjoukkojen läpi ajoivat raitiovaunut Kansantalon ohi — ei edes uhkaava käsi pistänyt joukosta esiin, ei kuulunut pilkkasanoja, puhumattakaan siitä että ainoakaan kivi olisi lentänyt. »Pelkäsivät poliisia» ilkkuvat nyt jälkeinpäin äkäset viholliset. Ilkkukoot, se on heidän asiansa, Tukholman työväestöön ei moinen koske, sillä se tietää tyyneydellään täyttäneen velvollisuutensa tovereitaan kohtaan ympäri Ruotsia hetkellä, jolloin hyödyttömät mellakat ja turha verenvuodatus ainoastaan olisi vahingoittanut yhteistä, suurta asiaa.

Se siveellinen voitto, jonka he esiintymisellään olivat saavuttaneet, vaikutti vahvistavasti myös heidän ulkonaiseen asemaansa. Avustuksia ulkoapäin alkoi saapua niin runsaasti, että Maasihteeristö elokuun 15 p:nä saattoi tehdä päätöksen avustuksen jakamisesta enimmän tarvitseville; niitä alettiin jakaa elokuun 20 p:nä. Toinen »kriittillinen maanantai» elokuun 16 p:nä oli taas suuri pettymys »joukkojen työhön palaamisen» julistajille; nuo kuuluisat »lakanat» tulivat yleisen naurun esineeksi, sillä petkutus oli huomattu.

Näinä päivinä tehtiin ankaria ja tunnenäkökohtia silmällä

pitäen erittäin hyvin perusteltuja ponnistuksia Tukholman puhtaanapitotöissä työskentelevien työläisten lakkoon liittämiseksi, jotta työnhaluisilla porvarikaartilaisillakin olisi ollut vähän enempi työtä ja saaneet vähän syvemmän persoonallisen kokemuksen ruumiillisen työn eri puolista. Maasihteeristö punnitsi asiaa myöten ja vastaan. Mutta uudessa julistuksessaan elokuun 19 p:llä pysyi se edelleen kannallaan painostaen, ettei taistelua ratkaista Tukholman kaduilla, missä nykyään »kourallinen yläluokkaa iloisen hämmästyksen täyttäessä sen mielen huomaa voivansa auttavasti oppia niin paljon, että se muutamiksi päiviksi voi ryhtyä hyödyllisen työmiehen tehtäviin». Ei taistelun lopputulos suinkaan riippunut noista naamiaiskuista, vaan siitä kestävätkö teollisuuden harjoittajat suurlakon lamauttavan vaikutuksen.

Täten oli suurlakon todellisen jättiläistaistelun luonne taas astunut etualalle. »Pyörät pyörivät» Tukholman kaduilla, sittenkun porvaristo viranomaisten johdolla ja vapaaehtoistensa ja joidenkuiden omaa luokkaansa vastaan taistelevien työläisten avulla olivat tässä kohden onnistuneet saada lakon loppumaan. Mutta työväki joka käsitti jättiläistaistelunsa laadun ei hämmentynyt jälleen alkaneesta katuhälinästä. He tiesivät, että pääkaupungin ulkopuolella oli kaikki hiljaista, mutta aivan toisenlaatuista kuin tavallisesti: savu ei noussut savupiipuista, työpaikoilla vallitsi kuolon hiljaisuus.

Ja kaikkialta missä taistelu oli käynnissä kerättiin jälleen tietoja asemasta. Työnantajain ja viranomaisten yhteistyön tuloksena julaistiin edelleenkin »vaarallisia» numeroita, jotka useasti on huomattu lasketuksi liian alhaisiksi, toisinaan olivat kyllä oikeat, mutta ei ainoassakaan tapauksessa liian korkeat. Elokuun 19 p:nä, kun on lakko oli kestänyt 15 päivää, oli lakkolaisten luku virallisesti 285,762. Oikea luku nousi ainakin 300,000:teen. Todellakin valtava luku! Se oli yhteistunnon suuri voitto, Ruotsin työväestön yksimielisyyden tulikoetus jättiläistaistelussa, jonka vaikutus oli tarkoituksensa mukainen.

Kysymyksiin, missä määrin Ruotsin suurlakko vastasi tarkoitustaan, mitä opetuksia ja hyötyä se on Ruotsin työväenluokalle tuottanut, emme nyt käy vastaamaan.

Useat ovat uskotelleet itselleen, että vapaassa Ruotsissa »kenties» voisi keksiä lievempiä keinoja harvainvallasta kansanvaltaan pyrittäessä, mutta tuon viimeisenkin voimainmittelyn kokemukset osottavat aivan toista. Mutta olkoonpa niinkin! Ruotsin työväestö on nyttemmin saanut varman vakaumuksen siitä, että siinä itsessään piilee ominaisuuksia, jotka takaavat sille valoisamman tulevaisuuden, ominaisuuksia, joista erään vastapuolueen valtiopäivämieskin saattoi kirjoittaa lakkoavustuslistalle:

»Viel' elää isäin henki, on miehiä Ruotsissa.»

TYÖVÄENLIIKKEEN KIRJASTO

Sörnäisten rantatie 25 A
00500 HELSINKI

1290677625